

باسم تعالی

سند توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان زنجان

گزارش موضوع بخش ۵ از مرحله دوم شرح خدمات مشاوران

سند استگای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در استان برای دوران برنامه پنجم توسعه (۱۳۹۰-۱۳۹۴)

(سازمان صنایع و معادن استان زنجان)

ویرایش سوم

مجری: جهاد دانشگاهی واحد استان زنجان

مدیر اجرایی: مهدی عباسی

مدیر علمی: علی نصیری مقدم

همکار: میترا عظیمی

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
پیشگفتار	۱
۱- نقش قانونی (مأموریت‌ها و وظایف) دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد	۳
۱-۱- وظایف و مأموریت‌های سازمان صنایع و معادن استان زنجان	۸
۲- مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)	۹
۱-۲- چشم‌انداز بیست ساله	۹
۲-۲- استراتژی مدون دستگاه در افق چشم‌انداز	۱۰
۳-۲- برنامه چهارم توسعه	۱۱
۴-۲- سیاست‌های اجرایی- ابلاغی مقام رهبری	۱۴
۵-۲- قانون برنامه پنجم توسعه	۱۵
۶-۲- سند ملی توسعه استان	۱۸
۷-۲- سند آمایش استان	۱۹
۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه	۲۲
۱-۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی و بهره‌وری نیروی کار در فعالیتهای تحت پوشش دستگاه (اعم از فعالیتهای تحت تصدی و نظارت) و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق	۲۲
۱-۱-۳- ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش صنعت بر اساس ارزش افزوده	۲۲
۲-۱-۳- ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش صنعت بر اساس ارزش ستانده	۳۶
۳-۱-۳- پیوندهای پسین و پیشین در تعیین و شناسایی بخش‌های کلیدی بخش صنعت استان	۴۹
۴-۱-۳- تحلیل بهره‌وری نیروی کار در بخش صنعت	۵۸
۲-۳- ارزیابی تحول اشتغال و سرمایه‌گذاری در فعالیتهای تحت تصدی دستگاه و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق	۶۱
۱-۲-۳- ارزیابی تحولات اشتغال استان در بخش صنعت	۶۲
۲-۲-۳- ارزیابی تحولات سرمایه‌گذاری استان در بخش صنعت	۸۰
۴- ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه	۸۷
۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار	۹۳
۶- تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم	۹۷
۱-۶- هدف‌گذاری رشد اقتصادی به تفکیک فعالیتهای تحت پوشش دستگاه	۹۷
۲-۶- هدف‌گذاری بهره‌وری نیروی کار به تفکیک فعالیتهای تحت پوشش دستگاه	۹۷
۳-۶- هدف‌گذاری میزان گسترش پوشش خدمات دستگاه در دوران برنامه (در دستگاه‌هایی که به ارائه خدمات اجتماعی و عمومی اشتغال دارند)	۹۸
۴-۶- هدف‌گذاری شاخص‌های کمی و کیفی مربوط به هر بخش در دوران برنامه پنجم	۹۸

- ۶-۵- برآورد اشتغال به تفکیک بخش‌های عمومی؛ خصوصی و تعاونی ۹۹
- ۶-۶- پیامدهای اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی و اجرای قانون هدفمندسازی یارانه انرژی بر اهداف رشد اقتصادی و اشتغال دستگاه ۱۰۰
- ۷- راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم ۱۰۲
- ۷-۱- اولویت بخشیدن به طرح‌های نیمه تمام و راکد با توجیه فنی و اقتصادی ۱۰۳
- ۷-۲- تغییر خطوط تولید طرح‌های غیر قابل توجیه برای ایجاد محصولات دارای مزیت ۱۰۳
- ۷-۳- توجه به پایداری بنگاه‌های کوچک و پیوند آنها با بنگاه‌های متوسط و بزرگ ۱۰۴
- ۷-۴- تحول در آموزش و ارتقای مهارت کارکنان بخش عمومی و خصوصی و ظرفیت‌های مدیریت در بخش دولتی و خصوصی متناسب با تقاضای بازار کار ۱۰۴
- ۷-۵- ارتقای کارایی و بهره‌وری ۱۰۵
- ۷-۶- صدور خدمات فنی و مهندسی ۱۰۵
- ۸- سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم ۱۰۶
- ۹- برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی ۱۰۹
- ۹-۱- طرح‌های زودبازده بخش خصوصی و تعاونی ۱۰۹
- ۹-۲- سایر طرح‌های سرمایه‌گذاری در دست اجرا و برنامه دستگاه برای تکمیل آن ۱۱۳
- ۹-۳- طرح‌های سرمایه‌گذاری جدید شناسایی شده و قابل شناسایی و برنامه دستگاه برای پیشبرد آنها ۱۱۶
- ۱۰- برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم برای فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه ۱۱۷
- ۱۰-۱- برآورد سرمایه‌گذاری در دوره برنامه پنجم توسعه ۱۱۷
- ۱۰-۲- سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک بخش‌ها در فعالیت‌های صنعتی ۱۱۸
- ۱۱- تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم ۱۱۹
- ۱۲- تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی ۱۲۲
- ۱۲-۱- کمک‌های فنی ۱۲۲
- ۱۲-۲- آموزش ۱۲۲
- ۱۲-۳- بازاریابی ۱۲۳
- ۱۲-۴- تخصیص تسهیلات بانکی ارزان قیمت به پروژه‌های بخش خصوصی ۱۲۳
- ۱۲-۵- معافیت‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاران ۱۲۳
- ۱۲-۶- خصوصی سازی ۱۲۳
- ۱۲-۷- ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری ۱۲۴
- ۱۲-۸- مبارزه با فساد اداری ۱۲۴
- ۱۲-۹- سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیر بنایی ۱۲۴
- ۱۲-۱۰- سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مکمل ۱۲۴
- ۱۲-۱۱- ترویج سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی ۱۲۴
- ۱۲-۱۲- وضع استاندارد برای محصولات ۱۲۵

جمع‌بندی.....

فهرست جداول

موضوع	صفحه
جدول ۱. رده بندی استان های کشور از نظر درجه توسعه یافتگی صنعتی و معدنی - ۱۳۹۰	۴
جدول ۲. چکیده عملکرد بخش صنعت (مجوزهای صادر معتبر) تا پایان خرداد ۹۰	۶
جدول ۳. خلاصه ای از جایگاه بخش صنعت در برنامه چهارم	۱۳
جدول ۴. خلاصه ای از جایگاه بخش صنعت در برنامه پنجم	۱۸
جدول ۵. مقایسه سهم ارزش افزوده فعالیت های اقتصادی در کل ارزش افزوده استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۶	۲۳
جدول ۶. ارزش افزوده بخش صنعت به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال)	۲۴
جدول ۷: نرخ رشد سالانه ارزش افزوده بخش صنعت به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (درصد)	۲۵
جدول ۸. مقایسه رشد ارزش افزوده استان و کشور در بخش صنعت طی دوره ۱۳۸۰-۱۳۸۶	۲۶
جدول ۹. مقایسه متوسط رشد ارزش ستانده کشور و استان در بخش صنعت طی سال های ۱۳۸۰-۸۶	۳۶
جدول ۱۰. ارزش ستانده فعالیت های صنعتی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)	۳۸
جدول ۱۱. رشد ارزش ستانده فعالیت های صنعتی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)	۳۹
جدول ۱۲. ضرایب فنی و ضرایب فزاینده تولید در بخش صنعت استان زنجان در سال ۱۳۸۶	۵۴
جدول ۱۳. پیوندهای پسین و پیشین جدول داده- ستانده استان زنجان سال ۱۳۸۶	۵۵
جدول ۱۴. میزان استفاده بخش صنعت از کالاهای و خدمات سایر بخش ها	۵۸
جدول ۱۵. میزان بهره وری در سال های ۱۳۸۱ و ۱۳۸۶ و میزان تغییر بهره وری در فعالیت های صنعتی	۵۹
جدول ۱۶. تحولات بهره وری نیروی کار و رشد آن در فعالیت های صنعتی استان زنجان طی سال های ۱۳۸۶-۱۳۷۹	۶۰
جدول ۱۷. مقایسه سهم صنعت در اشتغال استان	۶۱
جدول ۱۸. وضعیت صنایع و معادن استان زنجان در سال ۱۳۸۹	۶۲
جدول ۱۹. توزیع درصد شاغلان استان زنجان در بخش صنعت در سال های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵	۶۲
جدول ۲۰. اشتغال در بخش صنعت در شهرستان های استان در سال های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵	۶۳
جدول ۲۱. میزان اشتغال در بخش صنعت در مناطق شهری و روستایی	۶۴
جدول ۲۲. میزان رشد اشتغال در بخش صنعت استان به تفکیک مناطق شهری و روستایی از سال ۷۵ تا ۸۵	۶۴
جدول ۲۳. ساختار بخشی اشتغال استان بر حسب گروه های عمده فعالیت در سال های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ واحد: درصد	۶۵
جدول ۲۵. مشخصات مهمترین واحدهای صنعتی فعال استان زنجان- بهار ۱۳۸۸	۶۷
جدول ۲۶. مهمترین واحدهای صنعتی فعال استان (به تفکیک زیرمجموعه ها) و تعداد شاغلان آنها در سطح شهرستان - ۱۳۸۸	۶۹
جدول ۲۷. ضرایب اشتغال مستقیم صنعت استان زنجان را در دوره ۱۳۸۶-۱۳۷۹	۷۲
جدول ۲۸. ضرایب اشتغال غیرمستقیم بخش صنعت استان زنجان را در دوره ۱۳۸۶-۱۳۷۹	۷۲
جدول ۲۹. ضرایب اشتغال مستقیم و غیرمستقیم (توان اشتغال زایی) بخش صنعت استان زنجان در دوره ۱۳۸۶-۱۳۷۹	۷۲
جدول ۳۰. سهم مکانی شهرستان ها در بخش صنعت (ساخت)	۷۴
جدول ۳۱. سهم ملی، صنعت و منطقه ای شهرستان ها در بخش صنعت (ساخت)	۷۷
جدول ۳۲. سهم مکانی اشتغال کارگاه های بزرگ صنعتی در سال های ۱۳۸۱ و ۱۳۸۶	۷۹
جدول ۳۳. برآورد سرمایه گذاری در بخش صنعت طی دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ به روش نسبت سرمایه گذاری به قیمت های ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال)	۸۰

جدول ۳۴. تعداد پروانه های بهره برداری و میزان سرمایه گذاری واحدهای صنعتی به تفکیک فعالیت تا پایان خرداد ۱۳۹۰.....	۸۱
جدول ۳۵. ریسک سرمایه گذاری در بخش صنعت با توجه به ارزش افزوده فعالیت.....	۸۲
جدول ۳۶. مشخصات طرح های مهم صنعتی و معدنی در دست اقدام.....	۸۴
جدول ۳۷. مشخصات طرح های مهم صنعتی و معدنی در دست اقدام به تفکیک شهرستان ها-۱۳۸۸.....	۸۵
جدول ۳۸. مقایسه مجوزهای صادره طی برنامه سوم و چهارم.....	۸۷
جدول ۳۹. عملکرد استان زنجان در مقایسه با کل کشور تا پایان خرداد ماه ۹۰.....	۸۸
جدول ۴۰. وضعیت موجود تعداد پروانه های بهره برداری به تفکیک صنعت و شهرستان های استان زنجان-۱۳۹۰.....	۸۹
جدول ۴۱. بیشترین اولویت های صنعتی استان به تفکیک موقعیت شهرستانی.....	۹۱
جدول ۴۲. هدف گذاری رشد ارزش افزوده کارگاه های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بالاتر در سال های برنامه پنجم.....	۹۷
جدول ۴۳. هدف گذاری بهره وری نیروی کار بخش صنعت در سال های برنامه پنجم.....	۹۷
جدول ۴۴. هدف گذاری شاخص های کمی مربوط به بخش صنعت در دوران برنامه پنجم.....	۹۸
جدول ۴۵. هدف گذاری شاخص های کیفی مربوط به بخش صنعت در دوران برنامه پنجم.....	۹۹
جدول ۴۶. برآورد اشتغال بخش صنعت برای سال های ۱۳۹۰-۹۴ (نفر).....	۹۹
جدول ۴۷. عنوان پروژه های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت.....	۱۰۷
جدول ۴۸. عنوان پروژه های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت.....	۱۰۷
جدول ۴۹. عنوان پروژه های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت.....	۱۰۷
جدول ۵۰. عنوان پروژه های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت.....	۱۰۸
جدول ۵۱. عنوان پروژه های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت.....	۱۰۸
جدول ۵۲. عنوان پروژه های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت.....	۱۰۸
جدول ۵۳. عنوان پروژه های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت.....	۱۰۸
جدول ۵۴. عنوان پروژه های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت دستگاه های مختلف.....	۱۰۹
جدول ۵۵. طرح های زودبازده استان بر حسب بخش.....	۱۰۹
جدول ۵۶. طرح های زودبازده با مدیریت بخش خصوصی.....	۱۱۰
جدول ۵۷. طرح های زودبازده بخش صنعت.....	۱۱۰
جدول ۵۸. طرح های زودبازده در دست اجرا در سازمان صنایع و معادن (نفر/ میلیون ریال).....	۱۱۱
جدول ۵۹. پروژه های استانی در دست اجرا بر حسب فعالیت.....	۱۱۳
جدول ۶۰. پروژه های در دست اجرا سازمان صنایع و شرکت شهرک های صنعتی.....	۱۱۳
جدول ۶۱. پروژه های استانی شرکت شهرک های صنعتی.....	۱۱۳
جدول ۶۳. پروژه های استانی سازمان صنایع و معادن.....	۱۱۵
جدول ۶۴. تعداد پروژه های سرمایه گذاری ویژه استان زنجان به تفکیک دستگاه اجرایی.....	۱۱۶
جدول ۶۵. فهرست پروژه های سرمایه گذاری ویژه در حال اجرای سازمان صنایع و معادن.....	۱۱۶
جدول ۶۶. پیش بینی سرمایه گذاری بر حسب فعالیت های عمده اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال).....	۱۱۸
جدول ۶۷. سرمایه گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک بخش ها در فعالیت های صنعتی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیارد ریال).....	۱۱۹
جدول ۶۸. محل تأمین مالی برنامه ها و پروژه های صنعتی.....	۱۲۰

فهرست نمودارها

موضوع	صفحه
نمودار ۱. تغییرات رشد ارزش افزوده بخش صنعت استان به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۲۶
نمودار ۲. مقایسه رشد ارزش افزوده استان و کشور در بخش صنعت طی دوره ۱۳۸۰-۱۳۸۶	۲۷
نمودار ۳. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها و دخانیات به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۲۷
نمودار ۴. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت منسوجات، پوشاک و چرم به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۲۸
نمودار ۵. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت چوب و محصولات چوبی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۲۸
نمودار ۶. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و چاپ به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۲۹
نمودار ۷. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۲۹
نمودار ۸. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت کک، فراورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۰
نمودار ۹. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۰
نمودار ۱۰. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۱
نمودار ۱۱. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت فلزات اساسی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۱
نمودار ۱۲. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۲
نمودار ۱۳. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۲
نمودار ۱۴. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت ماشین آلات و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۳
نمودار ۱۵. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۳
نمودار ۱۶. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۴
نمودار ۱۷. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۴
نمودار ۱۸. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۵
نمودار ۱۹. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۵
نمودار ۲۰. تغییرات رشد ارزش افزوده بازیافت به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد	۳۶
نمودار ۲۱. مقایسه متوسط رشد ارزش ستانده کشور و استان در بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۸۰-۸۶	۳۷
نمودار ۲۲. رشد ارزش ستانده بخش صنعت استان به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)	۴۰
نمودار ۲۳. رشد ارزش ستانده ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها و دخانیات به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)	۴۰
نمودار ۲۴. رشد ارزش ستانده ساخت منسوجات، پوشاک و چرم به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)	۴۱

- نمودار ۲۵. رشد ارزش ستانده ساخت چوب و محصولات چوبی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۱
- نمودار ۲۶. رشد ارزش ستانده ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و چاپ به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۲
- نمودار ۲۷. رشد ارزش ستانده ساخت کک، فراورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۲
- نمودار ۲۸. رشد ارزش ستانده ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۳
- نمودار ۲۹. رشد ارزش ستانده ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۳
- نمودار ۳۰. رشد ارزش ستانده ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۴
- نمودار ۳۱. رشد ارزش ستانده ساخت فلزات اساسی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۴
- نمودار ۳۲. رشد ارزش ستانده ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۵
- نمودار ۳۳. رشد ارزش ستانده ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۵
- نمودار ۳۴. رشد ارزش ستانده ساخت ماشین‌آلات و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۵
- نمودار ۳۵. رشد ارزش ستانده ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۶
- نمودار ۳۶. رشد ارزش ستانده ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۶
- نمودار ۳۷. رشد ارزش ستانده ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۷
- نمودار ۳۸. رشد ارزش ستانده ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۸
- نمودار ۳۹. رشد ارزش ستانده ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۸
- نمودار ۴۰. رشد ارزش ستانده باز یافت به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال) ۴۹
- نمودار ۴۱. تحولات رشد بهره‌وری نیروی کار در فعالیت‌های صنعتی استان زنجان طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۶ ۶۰
- نمودار ۴۲. تغییرات اشتغال در بخش صنعت در شهرستان‌های استان در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ ۶۴
- نمودار ۴۳. میزان تغییرات سهم مکانی شهرستان‌ها در بخش صنعت (ساخت) طی سال‌های ۱۳۷۵ و ۸۵ ۷۵
- نمودار ۴۴. مقایسه سهم منطقه‌ای و صنعت شهرستان‌ها در بخش صنعت (ساخت) ۷۷
- نمودار ۴۵. مقایسه سهم بخش صنعت از کل سرمایه‌گذاری استان زنجان طی دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ - درصد ۸۰
- نمودار ۴۶. ریسک سرمایه‌گذاری در فعالیت اقتصادی ۸۳
- نمودار ۴۷. سهم سرمایه ثابت طرح‌های در دست اجرا به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۸۸ - درصد ۸۶
- نمودار ۴۸. سهم شاغلان طرح‌های مهم صنعتی و معدنی در دست اجرا به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۸۸ - درصد ۸۶
- نمودار ۴۹. مقایسه تعداد مجوزهای صنعتی صادر شده طی برنامه سوم و چهارم - فقره ۸۷
- نمودار ۵۱. وضعیت موجود تعداد پروانه‌های بهره‌برداری به تفکیک شهرستان‌ها - ۱۳۹۰ ۹۰
- نمودار ۵۲. برآورد اشتغال بخش صنعت برای سال‌های ۱۳۹۰ - ۹۴ (نفر) ۱۰۰
- نمودار ۵۳. تعداد طرح‌های زودبازده در دست اجرا بر حسب بخش ۱۰۹
- نمودار ۵۴. تعداد طرح‌های زودبازده بخش صنعت ۱۱۰
- نمودار ۵۵. تعداد طرح‌های زودبازده در دست اجرا در سازمان صنایع و معادن ۱۱۱
- نمودار ۵۶. میزان اشتغال ناشی از اجرای طرح‌های زودبازده به تفکیک شهرستان‌ها - نفر ۱۱۲
- نمودار ۵۷. میزان سرمایه لازم جهت اجرای طرح‌های زودبازده به تفکیک شهرستان‌ها - میلیون ریال ۱۱۲

- نمودار ۵۸. سهم پروژه های استانی سازمان شهرک های صنعتی ۱۱۴
- نمودار ۵۹. پیش بینی سرمایه گذاری در بخش صنعت طی سال های برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت و جاری (میلیارد ریال) ۱۱۹

پیشگفتار^۱

لازمه یک زندگی سالم، دسترسی به فرصت‌های شغلی مناسب و امرار معاش از محل درآمدهای آن است و لازمه در دسترس بودن فرصت‌های شغلی مناسب سرمایه‌گذاری است. لذا هر جامعه‌ای برای دستیابی به رشد و توسعه پایدار و رقم زدن حداقلی از رفاه برای شهروندان خود باید به الزامات و پیش زمینه‌های سرمایه‌گذاری و اشتغالزایی امعان نظر داشته باشد و مقدمات آن را مهیا نماید.

سند توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان زنجان با هدف ایجاد فضای مساعد سرمایه‌گذاری و رفع موانع کسب و کار و در نتیجه ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار تهیه شده است. در این سند ضمن پرداختن به عملکرد گذشته استان در بازار کار و شناسایی مزیت‌های نسبی استان، نقاط قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدهای سرمایه‌گذاری در استان شناسایی شده و بر مبنای آن برنامه‌های توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری استان تدوین شده است.

در بخشی از این سند عملیاتی به نقش و جایگاه دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری پرداخته شده و در راستای ترسیم آن نقش و جایگاه تهیه اسناد توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاهی تهیه شده است. این نکته به غایت درست است که وظیفه دستگاه‌های دولتی خلق فرصت‌های شغلی مستقیم نیست و نمی‌توان انتظار داشت که این دستگاه‌ها از طریق سرمایه‌گذاری و بر عهده گرفتن تصدی‌های جدید برای افراد بیکار استان شغل ایجاد کنند. لکن تهیه و تنظیم اسناد توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاهی از این حیث حایز اهمیت است که هر دستگاه در ارتباط با وظایف قانونی و فعالیت‌های تحت نظارت و تصدی خود محورهای را شناسایی می‌کند که بر هزینه سرمایه‌گذاری اثرگذار است و دستگاه می‌تواند با برنامه‌ریزی از دامنه آن هزینه‌ها بکاهد و بر رقابت‌پذیری فعالیت‌های اقتصادی بیفزاید. «سازمان صنایع و معادن استان زنجان» وظایف متعددی در حیطه‌های گوناگون بر عهده دارد که مهمترین سرفصل‌های آنها عبارتست از؛

- انجام اقدامات لازم جهت شناسایی و بررسی نیازها و امکانات بالقوه صنعتی استان
- تشویق آحاد جامعه به سرمایه‌گذاری صنعتی در طرح‌های مورد نیاز استان
- انجام اقدامات مقتضی جهت افزایش صادرات کالاهای صنعتی
- ایجاد تمهیدات لازم جهت شکل‌گیری تشکلهای صنعتی در استان
- انجام بررسی‌های لازم جهت شناخت منابع معدنی استان و تهیه و اجرای طرح‌های بهره‌برداری، اکتشافات و تجهیز معادن و واحدهای صنایع معدنی

^۱ در این سند، به برخی از بندهای شرح خدمات به دلیل فقدان آمارهای لازم و عدم دسترسی به اطلاعات مورد نیاز پرداخته نشده است.

به منظور انجام وظایف برشمرده، این سازمان برخی برنامه‌ها و اقدامات اجرایی در پیش رو قرار داده است که می‌تواند نقش مهمی در بهبود محیط کسب و کار، کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری و توسعه فرصت‌های شغلی ایفا نماید. از جمله این برنامه‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره داشت:

- ایجاد زمینه‌های لازم برای توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی
 - تعامل با واحدهای صنعتی جهت افزایش بهره‌وری
 - توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی به عنوان بخش غالب فعالیت‌های تولیدی و بخش محوری در توسعه استان
 - تجهیز شهرستان‌های استان به مراکز ارائه خدمات تخصصی برتر جهت پشتیبانی از توسعه صنعتی و معدنی
 - ایجاد ارتباط بین توسعه صنعتی با قابلیت‌های معدنی و کشاورزی استان
- با این رویکرد، سند حاضر در ۱۲ بند به شرح زیر تنظیم شده است:
- ✓ بند نخست، بررسی نقش قانونی دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد
 - ✓ بند دوم، مطالعه مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)
 - ✓ بند سوم، ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم
 - ✓ بند چهارم، ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در طی برنامه‌های سوم و چهارم
 - ✓ بند پنجم، تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه
- به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار
- ✓ بند ششم، تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم توسعه
 - ✓ بند هفتم، راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم
 - ✓ بند هشتم، سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم توسعه
- بند نهم، برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی
- ✓ بند دهم، برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم توسعه
 - ✓ بند یازدهم، تأمین مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم توسعه
 - ✓ و در نهایت بند دوازدهم، ارائه تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی

۱- نقش قانونی (مأموریت‌ها و وظایف) دستگاه در توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصاد

➤ آشنایی مقدماتی با بخش صنعت و سازمان صنایع و معادن استان زنجان

قرار گرفتن استان زنجان در منطقه‌ای استراتژیک به عنوان شاهراه متصل کننده مرکز به شمالغرب و غرب کشور از طریق مسیر ترانزیت ایران-اروپا و ایران-قفقاز-روسیه موجب شده این استان از موقعیت ویژه‌ای در کشور برخوردار باشد. وجود زیرساخت‌های مناسب مانند؛

- راه‌های ارتباطی و امکانات حمل و نقل همچون راه آهن و فرودگاه
- شهرک‌های صنعتی، مناطق صنعتی فعال و آماده بهره‌برداری با امکانات زیربنایی بسیار مناسب
- وجود گمرک در استان جهت ارائه تسهیلات در خصوص صادرات غیرنفتی به صاحبان شرکت‌های تولیدی و بازرگانی
- برخورداری از ذخایر مواد معدنی مانند سرب و روی، گرانیت، خاک‌های صنعتی
- وجود بازارهای وسیع و رو به گسترش داخلی به دلیل واقع شدن استان در مجاورت استان‌های آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، قزوین، همدان، کردستان و گیلان
- موجب شده است تا استان زنجان از موقعیت مناسبی جهت انجام سرمایه‌گذاری‌های صنعتی و معدنی برخوردار باشد.
- در رده‌بندی استان‌های کشور از نظر توسعه‌یافتگی صنعتی و معدنی که از سوی وزارت صنایع و معادن کشور صورت گرفته است، تمامی استان‌ها با بهره‌گیری از مدل برنامه‌ریزی چند منظوره به روش وزن‌دهی ساده که اطلاعات پایه آن از؛
- مرکز آمار ایران
- دفتر آمار و فراوری داده‌های وزارت صنایع و معادن
- سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران
- و بر اساس سرمایه‌گذاری و اشتغال طرح‌های صنعتی معدنی با پیشرفت فیزیکی بالای ۶۰ درصد
- مساحت زمین‌های اختصاص یافته برای سرمایه‌گذاری‌های صنعتی
- ارزش افزوده بخش صنعت و معدن
- و در نهایت بر پایه جمعیت هر یک از استان‌ها

به دست آمده، مورد محاسبه و پردازش قرار گرفته و رتبه هر استان از نظر درجه توسعه‌یافتگی صنعتی تعیین شده است. طبق این رده‌بندی، استان زنجان در زمره استان‌های صنعتی کشور محسوب می‌شود.

جدول ۱. رده‌بندی استان‌های کشور از نظر درجه توسعه‌یافتگی صنعتی و معدنی - ۱۳۹۰

استان	رده
یزد	استان‌های توسعه یافته صنعتی (۱)
سمنان	
قزوین	
مرکزی	
بوشهر	
اصفهان	
زنجان	
خوزستان	
کرمان	
قم	
آذربایجان شرقی	
تهران	استان‌های کمتر توسعه یافته صنعتی (۲)
خراسان شمالی	
گیلان	
هرمزگان	
خراسان رضوی	
چهارمحال و بختیاری	
مازندران	
ایلام	
فارس	
ردبیل	استان‌های توسعه نیافته صنعتی (۳)
لرستان	
خراسان جنوبی	
همدان	
کرمانشاه	
آذربایجان غربی	
کردستان	
گلستان	
کهگیلویه و بویراحمد	
سیستان و بلوچستان	

سایت وزارت صنایع و معادن، معاونت برنامه ریزی، توسعه و فناوری دفتر برنامه ریزی، ۱۳۹۰

مطابق با رده‌بندی بالا، توزیع تسهیلات به تفکیک توسعه‌یافتگی استان‌ها برای طرح‌های جدید، بازسازی و نوسازی، نیمه تمام و سرمایه در گردش به شرح زیر صورت گرفته است:

۱- استان‌های توسعه نیافته صنعتی

سهم طرح‌های ایجاد	۴۵ درصد
سهم تکمیل طرح‌های نیمه تمام	۲۵ درصد
سهم بازسازی و نوسازی	۱۰ درصد
سهم سرمایه در گردش	۲۰ درصد

۲- استان‌های کمتر توسعه یافته صنعتی

سهم طرح‌های ایجاد	۳۵ درصد
سهم تکمیل طرح‌های نیمه تمام	۳۰ درصد
سهم بازسازی و نوسازی	۱۰ درصد
سهم سرمایه در گردش	۲۵ درصد

۳- استان‌های توسعه یافته صنعتی

سهم طرح‌های ایجاد	۲۰ درصد
سهم تکمیل طرح‌های نیمه تمام	۴۰ درصد
سهم بازسازی و نوسازی	۱۵ درصد
سهم سرمایه در گردش	۲۵ درصد

بنابراین در استان زنجان به عنوان یکی از استان‌های توسعه یافته صنعتی کشور، بیشترین تسهیلات با سهمی معادل ۴۰ درصد از کل تسهیلات ارایه شده، به تکمیل طرح‌های نیمه تمام اختصاص یافته است.

این استان با دارا بودن امکانات تولید تجهیزات برق فشار قوی کشور به واسطه استقرار گروه شرکت‌های ایران ترانسفو، پارس سوئیچ و گروه سیم و کابل ابهر و سیم کابل بیشترین سهم این نوع تولیدات را در کشور به خود اختصاص داده است. همچنین این استان قطب نساجی کشور محسوب شده و از نظر استقرار صنایع برتر در گروه صنعت نساجی پس از استان اصفهان رتبه دوم کشور را داراست به طوری که بیش از یک چهارم و نزدیک به یک سوم اشتغال استان از طریق این بخش ایجاد شده است. در این استان تکنولوژی تولید لایه منسوج نبافته اسپاس لس مستقر است که در خاورمیانه بزرگ‌ترین بوده و در جهان این تکنولوژی تنها در هشت کشور وجود دارد.

از دیگر واحدهای مهم مستقر در استان می‌توان به: صنایع ریلی ایران خودرو (ایریکو)، شرکت سرمایه‌گذاری توسعه صنایع لاستیک ایران (نخ تایر صبا)، چرم مصنوعی زنجان، صنایع ریخته‌گری آلومینیوم ایران خودرو، ذوب آهن خلیج فارس، ذوب آهن البرز غرب، فولاد سیادن، سیمان زنجان، شیر پاستوریزه پگاه، راهان توان و... اشاره داشت.

جدول شماره ۲، چکیده عملکرد بخش صنعت را تا پایان خرداد ماه سال ۱۳۹۰ نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، تاکنون ۱۵۷۹ فقره جواز تأسیس و طرح توسعه صنعتی و معدنی با سرمایه‌ای معادل ۸۲۸۹۱ میلیارد ریال صادر شده است که توانسته است ۶۵۸۳۶ نفر شغل ایجاد کند. همچنین ۱۰۱۹ فقره پروانه بهره‌برداری با سرمایه ۱۶۹۱۸ میلیارد ریال صادر شده که ظرفیت ایجاد ۳۰۷۸۹ نفر شغل را دارا هستند.

بررسی درصد پیشرفت فیزیکی طرح‌های موجود نشان می‌دهد که بیشترین تعداد طرح (۵۲۹ فقره) دارای پیشرفت فیزیکی بالای ۲۰ درصد بوده‌اند سپس طرح‌های بالای ۴۰ درصد پیشرفت فیزیکی در رتبه دوم قرار دارند که شامل ۳۴۹ فقره طرح می‌شوند. در این میان طرح‌های بالای ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی با ۱۹۲ فقره، کمترین تعداد را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۲. چکیده عملکرد بخش صنعت (مجوزهای صادر معتبر) تا پایان خرداد ۹۰

نوع مجوز	تعداد (فقره)	سرمایه ثابت (میلیارد ریال)	اشتغال (نفر)
جواز تأسیس و طرح توسعه	۱۵۷۹	۸۲۸۹۱	۶۵۸۳۶
پروانه بهره‌برداری	۱۰۱۹	۱۶۹۱۸	۳۰۷۸۹
طرح‌های با پیشرفت فیزیکی بالای ۲۰٪	۵۲۹	۲۱۹۶۳	۲۵۲۹۵
طرح‌های با پیشرفت فیزیکی بالای ۴۰٪	۳۴۹	۷۱۲۶	۱۷۱۷۶
طرح‌های با پیشرفت فیزیکی بالای ۶۰٪	۱۹۲	۳۳۷۵	۵۴۲۱

مأخذ: سازمان صنایع و معادن استان زنجان

از نظر وضعیت سرمایه‌گذاری در این بخش نیز باید یادآور شد که میزان سرمایه‌گذاری صنعتی انجام شده در استان ۱۶۹۱۸ میلیارد ریال (۱۶۹۲ تومان) است به طوری که بخش صنعت و معدن پس از بخش خدمات توانسته بیشترین میزان اشتغال را در استان ایجاد کند.

صادرات استان در بخش صنعت طی سال گذشته به میزان ۱۷۳ میلیون دلار بوده است که این میزان نسبت به سال ۸۸ با رقمی معادل ۱۵۲ میلیون دلار، ۱۴ درصد رشد نشان می‌دهد. همچنین تعداد واحدهای صادرکننده استان ۴۶ واحد تولیدی است که عمدتاً مواد معدنی، محصولات غذایی، شیمیایی و نساجی را شامل شده و مقصد صادرات آنها کشورهای اروپایی، روسیه، آسیای میانه و کشورهای همسایه است. (گزارش عملکرد سازمان صنایع و معادن استان، ۱۳۹۰)

بطور کلی سازمان صنایع و معادن استان زنجان وظایف و تعهدات گوناگونی همچون، انجام اقدامات لازم جهت شناسایی و بررسی نیازها و امکانات بالقوه صنعتی استان، محاسبه و وصول حقوق دولتی مربوط به استخراج، بهره‌برداری و برداشت مواد معدنی، بررسی طرح‌ها و پیشنهادهای دریافتی از سوی اکتشاف‌کنندگان، بهره‌برداران و تولیدکنندگان و انجام اقدامات مقتضی جهت صدور پروانه‌های بهره‌برداری و اکتشاف بر اساس مقررات مربوطه، تولید، جمع‌آوری، طبقه‌بندی و پردازش و ارائه آمار و اطلاعات مورد نیاز و ... بر عهده دارد. متناسب با اهداف برشمرده سازمان صنایع و معادن استان زنجان برنامه‌های بلندمدت و میان مدتی را به شرح زیر در نظر دارد:

➤ برنامه‌های بلند مدت

- ایجاد زمینه‌های لازم برای توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی
- تعامل با واحدهای صنعتی جهت افزایش بهره‌وری به صورت مستمر در واحدهای صنعتی بخصوص پس از هدفمند شدن یارانه‌ها
- توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی به عنوان بخش غالب فعالیت‌های تولیدی و بخش محوری در توسعه استان
- تجهیز شهرستان‌های استان به مراکز ارائه خدمات تخصصی برتر جهت پشتیبانی از توسعه صنعتی و معدنی
- ایجاد ارتباط بین توسعه صنعتی با قابلیت‌های معدنی و کشاورزی استان

➤ برنامه‌های کوتاه مدت و میان مدت

- ارائه خدمات مختلف مربوط به مجوزهای صنعتی به صورت الکترونیکی به طوری که حداقل مراجعه متقاضی به محل سازمان صورت گیرد.
- تعامل با تشکلهای غیردولتی شامل خانه صنعت، اتاق بازرگانی صنایع و معادن و انجمن‌های صنایع همگن در راستای رفع مشکلات واحدهای صنعتی
- اعمال معافیت‌های مالیاتی واحدهای صنعتی مستقر در شهرک‌های صنعتی مناطق محروم
- تعامل با ستاد سرمایه‌گذاری استان در جذب سرمایه‌گذار و تدوین اولویت‌های سرمایه‌گذاری استان

- همکاری با دانشگاه جامع علمی کاربردی در راستای ایجاد رشته‌های مورد نیاز صنایع استان از جمله راه‌اندازی رشته صنایع نساجی در مرکز ابهر و ایجاد مرکز علمی کاربردی مینو خرمدره
- ارائه مشوق‌های تهیه زمین در شهرک‌های صنعتی توسط شرکت شهرک‌های صنعتی
- این اهداف و برنامه‌ها هر یک از این قابلیت برخوردارند که می‌توانند به طور مستقیم یا غیرمستقیم منجر به ایجاد شغل در سطح استان شوند.

۱-۱- وظایف و مأموریت‌های سازمان صنایع و معادن استان زنجان

- به دنبال تدوین «سند راهبردی توسعه صنعتی کشور» و ارائه سیاست‌های تشویقی و حمایتی از توسعه صنایع راهبردی به عنوان صنایع پیش برنده، سازمان صنایع و معادن استان زنجان، اهداف و وظایف زیر را در پیش گرفته است:
- انجام اقدامات لازم جهت شناسایی و بررسی نیازها و امکانات بالقوه صنعتی استان
 - تشویق آحاد جامعه به سرمایه‌گذاری صنعتی در طرح‌های مورد نیاز استان با رعایت توزیع جغرافیایی صحیح و عادلانه
 - شناسایی، تشویق و حمایت از مخترعین و مبتکرین منطقه
 - تمدید و ابطال جواز تأسیس واحدهای تولیدی و صنعتی بر اساس اختیارات تفویض شده
 - بررسی و صدور اجازه توسعه، تغییر خط و محل واحدهای موجود بر اساس اختیارات تفویض شده
 - بررسی پیشرفت طرح‌های صنعتی بر اساس موافقتنامه و پروانه‌های صادر شده و اعلام مراحل پیشرفت طرح
 - رسیدگی به مشکلات عمومی کارگاه‌ها و کارخانجات استان در ارتباط با سازمان‌ها و ادارات محل و اقدام به موقع به منظور رفع مشکلات مذکور
 - اظهارنظر کارشناسی درخصوص ورود کارشناسان خارجی به منظور راه‌اندازی، تعمیر ماشین آلات و همچنین همکاری با گمرک استان در صورت نیاز
 - نظارت بر حسن اجرای قراردادهای و خدمات فنی و مهندسی و ارائه گزارش‌های لازم به معاونت‌های مربوط
 - بررسی و تعیین سهمیه ارزی مورد نیاز واحدهای تولیدی استان بر اساس سیاست‌های اجرایی وزارت صنایع و پیشنهاد آن به معاونت مزبور
 - ایجاد ارتباط فیما بین صنعت و مراکز علمی و دانشگاه‌های استان
 - تشویق صاحبان صنایع برای فراهم ساختن بستر مناسب جهت صادرات کالاهای صنعتی

- ایجاد تمهیدات لازم جهت شکل‌گیری تشکل‌های صنعتی در استان
- تهیه و پیشنهاد برنامه‌های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت در زمینه انواع سرمایه‌گذاری های صنعتی، بهره‌برداری، اکتشاف و واحدهای صنعتی و معدنی در حوزه تحت سرپرستی
- بررسی به منظور شناخت منابع معدنی استان و تهیه و اجرای طرح‌های بهره‌برداری، اکتشافات و تجهیز معادن و واحدهای صنایع معدنی
- نظارت بر فعالیت‌های صنعتی بهره‌برداران و اکتشاف‌کنندگان
- بررسی طرح‌ها و پیشنهادهای دریافتی از سوی اکتشاف‌کنندگان، بهره‌برداران و تولیدکنندگان و انجام اقدامات مقتضی جهت صدور پروانه‌های بهره‌برداری و اکتشاف بر اساس مقررات مربوطه
- جلوگیری از فعالیت‌های اکتشافی و بهره‌برداری غیر مجاز با هماهنگی نیروی انتظامی و در چارچوب قوانین و مقررات مربوطه
- رسیدگی به درخواست‌های دریافتی در رابطه با مواد منفجره مورد نیاز و انجام اقدامات لازم به منظور تأمین آنها
- محاسبه و وصول حقوق دولتی مربوط به استخراج، بهره‌برداری و برداشت مواد معدنی
- همکاری و هماهنگی با واحدهای ذیربط در جهت اجرای مقررات ایمنی، فنی، بهداشتی و زیست محیطی
- تولید، جمع‌آوری، طبقه‌بندی و پردازش و ارائه آمار و اطلاعات مورد نیاز
- بررسی و شناخت نیازهای آموزشی مورد نیاز کارشناسان و واحدهای مختلف^۱

۲- مستندات تنظیم برنامه توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری دستگاه (اسناد بالا دست)

۲-۱- چشم‌انداز بیست ساله

بخش صنعت در سند چشم‌انداز بیست ساله کشور از جایگاه مهمی برخوردار بوده و عمده وظایف این بخش در امور اقتصادی و آمایش سرزمین سند چشم‌انداز نهفته است.

در سند چشم‌انداز بیست ساله، ایران کشوری توسعه یافته با جایگاه نخست اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و انقلابی، الهام‌بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و مؤثر در روابط بین‌الملل ترسیم شده است. مطابق با این رویکرد جامعه ایرانی در افق چشم‌انداز؛

^۱ سایت سازمان صنایع و معادن استان زنجان

- برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی

و

- دست یافته به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه) با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقای نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل خواهد بود.

بر این اساس، اهداف کمی بخش صنعت در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی عبارتست از:

دستیابی به سهم ارزش افزوده به تولید ناخالص داخلی	۲۵ درصد
دستیابی به سهم سرمایه‌گذاری به تولید ناخالص داخلی	۲۴ درصد
دستیابی به سهم صادرات صنعتی و معدنی به صادرات کل کشور	۷۷ درصد
دستیابی به سهم صادرات کالاهای با فناوری پیشرفته در صادرات غیرنفتی	۲۰ درصد
دستیابی به سهم اشتغال بخش به اشتغال کل	۲۵ درصد ^۱

۲-۲- استراتژی مدون دستگاه در افق چشم‌انداز

در راستای تحقق اهداف چشم‌انداز بلندمدت توسعه کشور، جهت‌گیری‌های آمایش سرزمین با توجه به ویژگی‌های استان و نیز مأموریت‌ها و وظایف اصلی استان به ترتیب بر پایه توسعه صنعت، معدن و کشاورزی، استفاده حداکثری از قابلیت‌های بازرگانی و گردشگری استوار شده است اما تکیه بر این اولویت‌ها، مانع بهره‌گیری از دیگر توانمندی‌ها و ظرفیت‌های استان نخواهد شد.

به این ترتیب مهمترین استراتژی‌های توسعه اشتغال استان را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

- توسعه بخش صنعت و ایجاد خوشه‌های صنعتی با تأکید بر صنایع متالورژی و ذوب فلزات، قطعه‌سازی، ماشین‌آلات، صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع نساجی و گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی

^۱ ارزیابی عملکرد بخش صنعت و تحلیل شاخص‌های عملکرد بخش طی سه سال اول برنامه چهارم توسعه کشور، مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۸۸

- گسترش و بهره‌برداری از مواد معدنی و توسعه واحدهای صنعتی و فرآوری آن با توجه به قابلیت‌های استان در زمینه مواد معدنی شیمیایی با تأکید بر معادن سرب، روی و مس
 - توسعه کشاورزی صنعتی با بهره‌برداری از پتانسیل منابع آب، خاک، اقلیم و ارتقا سطح فناوری و نوین‌سازی ساختار بخش در استان با اولویت زیربخش باغداری (با تأکید بر محصولات مانند زیتون و میوه‌های سردسیری) و زراعت (با تأکید بر نباتات علوفه‌ای) و توسعه دامپروری صنعتی، زراعت چوب
 - حفاظت و بهره‌برداری متعادل و اقتصادی از منابع آب‌های زیرزمینی، مهار و بهره‌برداری مناسب از جریان‌های سطحی (دائمی و فصلی) در چارچوب راهبردهای ملی توزیع منابع آب
 - ایجاد و توسعه امکانات و خدمات نوین بازرگانی با توجه به چشم‌انداز توسعه صنعتی آن به منظور بهره‌گیری از مزیت‌های تولیدی و فضایی
 - توسعه و ارتقا بخش خدمات برتر در زمینه مهندسان مشاور و پیمانکاران، حسابرسان، مشاوران حقوقی، موسسات بازاریابی، مالی (بیمه و بانکداری) و بازارهای سرمایه به منظور پشتیبانی از فرایند توسعه استان
 - حفظ و احیا آثار تاریخی و توسعه کیفی هنرهای سنتی و صنایع دستی
 - توسعه زیرساخت‌ها و شبکه‌های حمل و نقل برای تسهیل ارتباطات فراملی، با توجه به قرارگیری در مسیر کریدور اصلی حمل و نقل و گسترش پیوندهای اقتصادی درون استانی و بین استانی
- با توجه به نقش و مأموریت‌های تعیین شده و تحقق راهبردهای بالا، استان زنجان در سال ۱۴۰۴ استانی خواهد بود با عملکرد فعال در عرصه تعاملات ملی، برخوردار از زیرساخت‌های مناسب برای رشد فعالیت‌های صنعتی و معدنی، برخوردار از کشاورزی و صنایع مبتنی بر فناوری‌های نوین با بهره‌برداری مناسب و متعادل از منابع آب، ارائه‌کننده خدمات نوین بازرگانی و خدمات برتر در عرصه استان و آموزش فنی و حرفه‌ای در سطح ملی، دارای نقش مناسب در گردشگری کشور، با توزیع متعادل و سازماندهی شده جمعیت و فعالیت در کل استان به گونه‌ای که سهم جمعیت استان از کل کشور اندکی افزایش می‌یابد.

براین اساس چشم‌انداز توسعه بخش صنعت و معدن استان زنجان در افق سال ۱۳۹۴ کسب رتبه سیزدهم در فعالیت‌های صنعتی و رتبه دهم در فعالیت‌های معدنی در مقایسه با سایر استان‌ها در پایان برنامه پنجم خواهد بود.

۲-۳- برنامه چهارم توسعه

در فصل نخست قانون برنامه چهارم توسعه، بسترسازی برای رشد اقتصادی، مطمح نظر قرار گرفته است. در این فصل به دولت اجازه داده شده است حداکثر معادل ۵۰ درصد مانده موجودی حساب ذخیره ارزی برای سرمایه‌گذاری و تأمین بخشی از اعتبار مورد نیاز طرح‌های تولیدی و کارآفرینی صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، خدمات، فناوری و اطلاعات و خدمات فنی و مهندسی بخش غیردولتی که توجیه فنی و اقتصادی آنها به تأیید وزارتخانه‌های تخصصی ذی‌ربط رسیده است از طریق شبکه بانکی داخلی و بانک‌های ایرانی خارج از کشور به صورت تسهیلات با تضمین کافی استفاده نماید.

در ماده ۵ این قانون به دولت اجازه داده شده است تا به منظور تشویق واحدهای صنعتی، کشاورزی، خدمات دولتی و غیردولتی و نیز در راستای ارتقای بهره‌وری «جایزه ملی بهره‌وری» در سطوح مختلف اهدا نماید.

در ماده ۲۱ مقرر شده است: «سند ملی توسعه بخش‌های صنعت و معدن» با محوریت توسعه رقابت‌پذیری مبتنی بر توسعه فناوری و در جهت دستیابی به رشد تولید صنعتی و معدنی با متوسط سالانه ۱۱.۲ درصد، رشد متوسط سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی ۱۶.۹ درصد به گونه‌ای که سهم بخش صنعت و معدن از تولید ناخالص داخلی از ۱۴ درصد در سال ۱۳۸۳ به ۱۶.۲ درصد در سال ۱۳۸۸ و صادرات صنعتی از رشد متوسط سالانه ۱۴.۸ درصد برخوردار شود، توسط دولت تدوین شود. همچنین در این ماده تأکید شده است به منظور تحقق اهداف یاد شده می‌باید تمامی اقدامات حول محورهای زیر صورت گیرد:

الف) توسعه قابلیت‌های فناوری و ایجاد شرایط بهره‌مندی از جریان‌های سرریز فناوری در جهان و تأکید ویژه بر حوزه‌های دارای توان توسعه‌ای بالا در صنایع نوین

ب) تقویت مزیت‌های رقابتی و توسعه صنایع مبتنی بر منابع (صنایع انرژی بر، صنایع معدنی، صنایع پتروشیمی، صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و زنجیره‌های پایین دستی آنها)

ج) اصلاح و تقویت نهادهای پشتیبانی کننده توسعه کارآفرینی و صنایع کوچک و متوسط

د) بهبود و گسترش سیستم‌های اطلا رسانی، توسعه و گسترش پایگاه‌های داده ای علوم زمین به منظور دسترسی سرمایه‌گذاران و کارآفرینان به اطلاعات مورد نیاز توسط دولت

ه) گسترش تولید صادرات‌گرا در چارچوب سیاست‌های بازرگانی کشور

این ماده تأکید می‌کند به منظور تجهیز منابع لازم در توسعه صنعتی و معدنی:

- دولت مکلف است در طول سال‌های برنامه، سرمایه بانک صنعت و معدن را متناسب برابر سقف مصوب اساسنامه افزایش دهد.

- از علوم و فناوری‌های نوین در تمامی زمینه‌های معدنی از قبیل اکتشاف، استخراج فرآوری مواد معدنی و صنایع معدنی استفاده به عمل آید و دولت مکلف است زمینه حضور سرمایه‌گذاران خارجی را در امور یاد شده فراهم آورد.
 - تقویت شرکت‌های مادر تخصصی توسعه‌ای در جهت توسعه بخش غیردولتی با استفاده از منابع عمومی، خارجی و منابع ناشی از فروش سهام شرکت‌های زیرمجموعه و عرضه سهام شرکت‌های مادر تخصصی در بازار بورس تا سقف ۴۹ درصد به استثنای موارد مذکور در صدر اصل چهل و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
 - در جهت ایجاد ارزش افزوده بیشتر و استفاده از منابع گاز در توسعه صنعتی و معدنی به دولت اجازه داده می‌شود با رعایت سقف‌های مصوب ماده (۱۳) برنامه تا مبلغ نه میلیارد دلار در جهت ایجاد صنایع انرژی‌بر و صنایع دارای مزیت نسبی با هدف صادراتی تعهد و تأمین نماید.
 - تأمین زیربنای لازم در معادن بزرگ و مناطق معدنی توسط دولت.
 - اصلاح اساسنامه صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی و صندوق حمایت از توسعه و تحقیقات صنعت الکترونیک در جهت تقویت و توسعه نهادهای پوشش‌دهنده مخاطرات سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زمینه اکتشافات مواد معدنی و سرمایه‌گذاری خطرپذیر در صنایع نوین.
- بر مبنای سیاست‌های کلی قانون برنامه چهارم توسعه کشور که در راستای مأموریت‌های بخش صنعت در دوره چشم‌انداز تنظیم شده، به این موضوع مهم تأکید شده است که هم‌افزایی و گسترش فعالیت‌های اقتصادی در زمینه‌هایی که دارای مزیت نسبی‌اند مانند صنعت، معدن، تجارت، مخابرات، حمل و نقل و گردشگری، به ویژه صنایع نفت، گاز و پتروشیمی و خدمات مهندسی پشتیبان آن، صنایع انرژی‌بر و زنجیره پایین دستی آنها با اولویت سرمایه‌گذاری در ایجاد زیربناها و زیرساخت‌های مورد نیاز و ساماندهی سواحل و جزایر ایرانی خلیج فارس در چارچوب سیاست‌های آمایش سرزمین صورت گیرد.
- به طور کلی می‌توان گفت مواد زیادی از قانون برنامه چهارم توسعه به طور مستقیم و غیرمستقیم به بخش صنعت اختصاص دارد، اما تنها ماده‌ای که راهبردها و جهت‌گیری‌های اصلی بخش را به طور تمام و کمال به تصویر کشیده، ماده (۲۱) این قانون است که پیشتر بدان اشاره شد.
- در جدول ۳، خلاصه‌ای از جایگاه بخش صنعت در برنامه چهارم آمده است.

جدول ۳. خلاصه ای از جایگاه بخش صنعت در برنامه چهارم

ماده	موضوع
فصل اول	اختصاص حداکثر ۵۰ درصد مانده موجودی حساب ذخیره ارزی برای سرمایه‌گذاری و تأمین بخشی از اعتبار مورد نیاز طرح‌های تولیدی و کارآفرینی صنعتی و معدنی
ماده ۵	اعطای «جایزه ملی بهره‌وری» به منظور تشویق واحدهای صنعتی، کشاورزی، خدمات دولتی و غیردولتی و نیز ارتقای بهره‌وری
ماده ۲۱	تدوین سند ملی توسعه بخش‌های صنعت و معدن

مأخذ: برنامه چهارم توسعه

۲-۴- سیاست‌های اجرایی - ابلاغی مقام رهبری

دیدگاه‌های مقام رهبری در قالب رهنمودها و دستورات مستقیم برای سازمان گسترش صنایع به عنوان سازمان حاکمیتی

صنعت کشور ارایه شده است که به صورت زیر عنوان می‌شوند:

- توجه به صنعت، به عنوان عنصر اساسی پیشرفت کشور
- توجه به اهمیت صنعت جوشیده از فکر، ذهن و ابتکار ایرانی
- عدم اتکا به صنعت مونتاژ و تقلیدی به سبب ناپایداری آن
- تلاش در جهت توسعه و پیشرفت صنعت ملی، مبتنی بر فکر و ابتکار ایرانی و سرعت دادن به آن در کشور
- انجام پژوهش‌های علمی در خصوص صنعت و معدن کشور
- توجه به جوانب حقوقی و اقتصادی صنعت و معدن
- تربیت نیروی انسانی با استعداد، علاقه‌مند و دارای توان کار در عرصه صنعت و معدن
- جلوگیری از هرگونه وارد آمدن صدمه به حق حاکمیتی کشور
- توجه و حساسیت ویژه بر حفظ سرمایه‌های ملی و جلوگیری از تصاحب آن از سوی دیگر کشورها
- توجه به نیروی جوان کشور و استقبال از ابتکارات و اختراعات صنعتی و معدنی
- تبدیل شدن به پیشرفته‌ترین و پیشرفته‌ترین کشور در کنار حفظ معنویت و ایدئولوژی جمهوری اسلامی در میان دیگر کشورهای اسلامی
- مرتبط ساختن کانون‌های فکری و تولید علم به حوزه صنعت
- تعالی و پیشرفت دو بعد مهم و اساسی صنعت و معدن یعنی اشتغال و استفاده از مواهب صنعتی
- توجه به تأثیرگذاری ویژه صنعت بر معیشت مردم
- ایجاد بستر مناسب به منظور جهش در حوزه صنعت

- توجه ویژه به تجربیات و اقدامات سال‌های گذشته در بخش صنعت و معدن

9

- توجه به تمامی مؤلفه‌های مؤثر و ارتباطات پیشینی و پسینی بخش صنعت با دیگر بخش‌ها و ایجاد هماهنگی میان آنها

۲-۵- قانون برنامه پنجم توسعه

در ماده ۱۵۰ قانون برنامه پنجم توسعه آمده است، وزارت صنایع و معادن و کلیه سازمان‌های مرتبط با آن موظفند به منظور تحقق اهداف سند بیست ساله جمهوری اسلامی ایران، در جهت تحقق رشد تولید صنعتی و معدنی، در قالب راهبردهای زیر به گونه‌ای اقدام کند که نرخ رشد ارزش افزوده بخش صنعت و معدن افزایش یابد:

الف- ارتقا سطح رقابت‌مندی صنایع کشور با تأکید بر توسعه قابلیت‌های فناوری و انتقال نقطه اتکا مزیت‌های نسبی از مواد اولیه و خام به توانایی‌های فناورانه (تکنولوژیک) و خلق مزیت‌های رقابتی

ب- متنوع‌سازی پایه صادرات صنعتی و افزایش سهم محصولات دارای پردازش بیشتر (صنایع نهایی) در صادرات
ج- توسعه پیوند مناسب صنایع کوچک، متوسط و بزرگ و شکل‌گیری خوشه‌های صنعتی و نشان تجاری و تمهید ادغام و شکل‌گیری بنگاه‌های بزرگ رقابت‌پذیر

د- توسعه زنجیره ارزش پایین دستی صنایع واسطه‌ای (پتروشیمی، فلزات اساسی، محصولات معدنی غیرفلزی) از طریق ترغیب گسترش سرمایه‌گذاری‌های بخش‌های غیردولتی با تأکید بر ایجاد شهرک‌های صنعتی تخصصی غیردولتی
ه- افزایش توانمندی‌ها و قابلیت‌های طراحی، تدارک، ساخت، گسترش ارتباط صنعت و دانشگاه، ساخت تجهیزات و ماشین آلات صنعتی، تعمیق تعامل صنایع با شهرک‌های فناوری و پارک‌های علم و فناوری و افزایش مستمر سهم صنایع مبتنی بر فناوری‌های برتر (صنایع نوین) در ترکیب تولید صنعتی، نوسازی و ارتقا بهره‌وری صنایع و معادن
و- تقویت‌ساز و کارهای تمهیدی و نظارتی اجرای «قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲)

تبصره- تمامی فعالیت‌ها و اقدامات غیرحاکمیتی مذکور در این ماده توسط بخش‌های غیردولتی انجام می‌پذیرد.

در ماده ۱۵۱ و ۱۵۲ قانون برنامه پنجم بر پوشش ریسک و حمایت از سرمایه‌گذاران تأکید شده است:

ماده ۱۵۱: به منظور حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر در صنایع نوین به دولت اجازه داده می‌شود بخشی از سرجمع کل تسهیلات اعطایی سالانه به بخش‌های خصوصی و تعاونی که در قالب اعتبارات وجوه اداره شده برای صنایع نوین در بودجه‌های سالانه منظور می‌شود شامل سود و کارمزد تسهیلات اعطایی را مورد بخشودگی قرار دهد.

ماده ۱۵۲: به دولت اجازه داده می‌شود در جهت تقویت سازمان‌های توسعه‌ای از طریق اعمال اصلاحات لازم در اساسنامه و مقررات ناظر بر آنها و حذف موانع سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی با رویکرد تحرک، کارایی، خوداتکایی و خطرپذیری بر اساس مصوبات هیئت وزیران و با رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی اقدام قانونی به عمل آورد.

ماده ۱۵۳ این قانون از حضور بخش غیردولتی و تشکل‌های صنفی در صنعت و معدن حمایت کرده است: به منظور تحرک بیشتر تشکل‌های صنفی- حرفه‌ای غیردولتی فعال در بخش صنعت و معدن و استفاده از این تشکل‌ها در پیشبرد برنامه‌ها و سیاست‌گذاری‌ها، دولت مجاز است جهت بسترسازی برای این تشکل‌ها متناسب با اهداف راهبرد صنعتی، برای ایجاد نظام مهندسی صنعت به شکل خود انتظام فقط با استفاده از منابع بخش‌های غیردولتی، اقدام لازم را به عمل آورد.

در ماده ۱۵۶ اقداماتی در جهت توسعه صنایع میانی پتروشیمی به عنوان یکی از مهمترین فعالیتهای صنعتی و نیز گسترش زنجیره ارزش صادراتی آن، در نظر گرفته شده است:

شهرک‌های تخصصی غیردولتی که به منظور توسعه زنجیره‌های ارزش متانول، آمونیاک، استایرن و بوتادین با تصویب دولت تأسیس می‌شوند مشمول مقررات و مزایای مربوط به قانون تأسیس شهرک‌های صنعتی ایران مصوب ۱۳۶۲ و اصلاحات بعدی آن بدون وابستگی به وزارت صنایع و معادن خواهند بود. درآمدهای حاصل از قراردادهای بلندمدت تأمین خوراک صنایع میانی پتروشیمی از معافیت‌های صادرات غیرنفتی برخوردارند.

ماده ۱۵۷ نیز در جهت توسعه فعالیتهای معدنی و ارتقای نقش معدن در اقتصاد ملی تدوین شده است که طی آن دولت موظف است در سقف بودجه سنواتی:

الف- نقشه‌های پایه زمین‌شناسی، شناسایی، پی‌جویی و اکتشاف عمومی تمامی ظرفیتهای معدنی کشور را تهیه و پس از بلوک‌بندی محدوده‌ها، ادامه عملیات را به بخش غیردولتی واگذار نماید.

ب- به منظور ساماندهی امر اکتشاف در کشور، پایگاه جامع علوم زمین را با استفاده از اطلاعات تمامی دستگاه‌های ذی‌ربط تا سال دوم برنامه راه‌اندازی کند.

ج- دولت نسبت به تکمیل زیرساخت‌های لازم برای معادن بزرگ و مناطق معدنی و صنایع انرژی بر معدنی کمک نماید.

در راستای حمایت از استقرار صنایع در شهرک‌ها و نواحی صنعتی و رقابت‌پذیری تولیدات صنعتی و معدنی، ماده ۱۵۸ تصریح می‌کند:

الف- به دولت اجازه داده می‌شود در قالب بودجه‌های سنواتی کمک‌های لازم به شهرک‌ها و نواحی صنعتی دولتی و غیردولتی به ویژه در امور تأمین راه، آب، برق، گاز و تلفن تا ورودی واحدهای مستقر در این شهرک‌ها را در مناطق انجام دهد. دستورالعمل این بند با پیشنهاد وزارت صنایع و معادن به تأیید معاونت می‌رسد.

ماده ۱۵۹ به منظور تسهیل و تشویق سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی انجام اقدامات زیر را ضروری می‌داند:

الف- معافیت موضوع ماده (۱۳۸) قانون مالیات‌های مستقیم و اصلاحات بعدی در طول برنامه به میزان ۱۵ درصد افزایش می‌یابد.

ب- میزان معافیت مالیاتی واحدهای صنعتی و معدنی مناطق کمترتوسعه یافته تا سقف معافیت‌های منظور شده در مناطق آزاد تجاری- صنعتی افزایش می‌یابد.

جدول ۴. خلاصه‌ای از جایگاه بخش صنعت در برنامه پنجم

ماده	موضوع
۱۵۰	ارتقا سطح رقابت‌مندی صنایع کشور توسعه پیوند مناسب صنایع کوچک، متوسط و بزرگ و شکل‌گیری خوشه‌های صنعتی توسعه زنجیره ارزش پایین دستی صنایع واسطه‌ای افزایش توانمندی‌ها و قابلیت‌های طراحی، تدارک، ساخت، گسترش ارتباط صنعت و دانشگاه قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها
۱۵۱	بخشودگی بخشی از سرجمع کل تسهیلات اعطایی سالانه به بخش‌های خصوصی و تعاونی به منظور حمایت از سرمایه‌گذاری خطرپذیر در صنایع نوین
۱۵۲	اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در جهت تقویت سازمان‌های توسعه‌ای
۱۵۳	حمایت از حضور بخش غیردولتی و تشکلهای صنفی در صنعت و معدن
۱۵۶	انجام اقدامات لازم در جهت توسعه صنایع میانی پتروشیمی به عنوان یکی از مهمترین فعالیت‌های صنعتی و نیز گسترش زنجیره ارزش صادراتی آن
۱۵۷	انجام اقدامات لازم در جهت توسعه فعالیت‌های معدنی و ارتقای نقش معدن در اقتصاد ملی
۱۵۸	حمایت از استقرار صنایع در شهرک‌ها و نواحی صنعتی و رقابت‌پذیری تولیدات صنعتی و معدنی
۱۵۹	تسهیل و تشویق سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی

مأخذ: برنامه پنجم توسعه

۲-۶- سند ملی توسعه استان

سند ملی توسعه استان یکی از اسناد ملی تعریف شده در ماده ۱۵۵ قانون برنامه توسعه است که رویکرد توسعه استان را در طول حداقل دو برنامه توسعه مشخص می‌سازد. این سند حاوی اساسی‌ترین قابلیت‌ها و عمده‌ترین تنگناهای توسعه استان بوده و با ارایه مهمترین مسائل و اهداف بلندمدت، راهبردهای توسعه استان را تعیین می‌کند. بنابراین سند، مهمترین قابلیت‌های توسعه استان در حوزه صنعت و معدن عبارت است از:

- بهره‌مندی از موقعیت مکانی و جغرافیایی ممتاز به عنوان گلوگاه متصل کننده غرب و شمال غرب کشور با شمال با توجه به استقرار در کریدور شمال- جنوب و واقع شدن در محدوده شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران
- وجود زیرساخت‌های صنعتی تجهیز شده در مقیاس ملی و منطقه‌ای و توان جذب سرریزهای صنعتی تهران
- وجود ذخایر و منابع قابل توجه سرب و روی و کانی‌های غیرفلزی
- نزدیکی به عمده‌ترین کانون‌های جمعیتی و قطب‌های صنعتی و وجود بازارهای مصرف برای محصولات کشاورزی و صنعتی استان

اما به رغم این قابلیت‌ها برخی محدودیت‌ها و تنگناها نیز در بخش صنعت و معدن استان به چشم می‌خورد. از جمله؛

- محدودیت منابع مالی بخش خصوصی استان جهت سرمایه‌گذاری و بهره‌گیری از ظرفیت‌های استفاده نشده تولیدی
 - ضعف شبکه‌های ارتباطی درون استانی و بین منطقه‌ای
 - توسعه‌یافتگی اندک بخش صنعت و معدن با وجود قابلیت‌های طبیعی و اجتماعی و ظرفیت‌های زیربنایی موجود
 - پیوند ضعیف درون‌بخشی و بین بخشی در فعالیت‌های صنعتی و کشاورزی
- بر اساس قابلیت‌ها و محدودیت‌های مطرح شده، «توسعه صنعتی و معدنی استان متناسب با ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها و ارتقا نقش و جایگاه آن در اقتصاد ملی با حفظ تعادل در محیط زیست» از جمله اهداف اساسی سازمان صنایع و معادن استان قرار گرفته است. در این سند راهبردهای بلندمدت توسعه استان در بخش صنعت و معدن عبارتست از:
- ایجاد خوشه‌های صنعتی با تأکید بر صنایع متالورژی، نساجی، ذوب فلزات و صنایع مرتبط با انرژی و قطعه‌سازی و ماشین آلات و توسعه شیمیایی و پتروشیمی، صنایع تبدیلی، تکمیلی، غذایی، فلزی، خودروسازی، برق و الکترونیک
 - ایجاد و توسعه واحدهای صنعتی فراوری مواد معدنی

۲-۷- سند آمایش استان

در سند آمایش استان زنجان، ساختار صنعتی و معدنی مورد بررسی قرار گرفته است. مطالعه رشته فعالیت‌های صنعتی و تخصصی شدن و شکل‌گیری زنجیره‌های تولید خوشه‌های صنعتی در سطح استان زنجان موضوع مورد مطالعه گزارش ساختار صنعتی استان است. علاوه بر این روند تغییرات شاخص‌های اصلی توسعه صنعتی در سال‌های مورد مطالعه از نظر اشتغال در کارگاه‌های بزرگ صنعتی و همچنین در کارگاه‌های با اشتغال 10 نفر کارکن و بیش تر براساس آمار رسمی منتشر شده مورد بررسی قرار گرفته است. در ادامه روند تغییرات در ارزش افزوده و روند تغییرات ارزش تولیدات صنعتی استان و تغییرات سرمایه‌گذاری ارزیابی شده و تحلیل بررسی نیروی کار شاغل در بخش صنعت استان بخش دیگر این مطالعات بوده است.

طبق این سند، بررسی روند تغییرات اشتغال در کارگاه‌های بزرگ صنعتی استان در دوره زمانی ۱۳۷۳-۸۲ نشان می‌دهد، این میزان از ۹۵۹۹ در سال ۱۳۷۳ به ۱۶۱۷۳ نفر در سال ۱۳۸۲ رسیده است و به طور متوسط رشد اشتغال در سال‌های یاد شده حدود ۶ درصد بوده و در همین دوره متوسط رشد اشتغال ۳.۷ درصد بوده است. این امر بیانگر آن است که در سال‌های مورد بررسی، روند رشد اشتغال در کارگاه‌های بزرگ صنعتی استان از متوسط کشوری بیشتر بوده است. هر چند از

سال ۱۳۸۷ به بعد به رغم افزایش تعداد اشتغال، روند ایجاد کارگاه‌های صنعتی در استان سیر نزولی داشته است اما باید توجه داشت که دلیل آن کافی نبودن سرمایه‌گذاری در ایجاد واحدهای صنعتی بالای ۵۰ نفر کارکن در استان در سال‌های مذکور است.

از دلایل کافی نبودن سرمایه‌گذاری در این بخش می‌توان به؛

- طولانی بودن مسیر اخذ تسهیلات بانکی و ارزی
 - افزایش سرمایه‌گذاری با توجه به عدم ثبات لازم در سیاست‌های اقتصادی کشور
 - تعطیلی برخی کارگاه‌های صنعتی استان
- اشاره داشت.

بررسی روند تغییرات ارزش تولیدات صنعتی (ستانده) استان نشان می‌دهد ارزش تولیدات صنعتی از ۳۰۶۶.۵ میلیارد ریال در سال ۱۳۷۸ به ۶۳۲۳.۵ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۲ رسیده است و رشد متوسط این شاخص ۱۹.۸ درصد بوده است. ارزش تولیدات صنعتی کشور نیز در دوره یاد شده از ۲۱۴۱۰۰ میلیارد ریال با نرخ رشد متوسط ۲۳.۶ درصد به رقم ۵۰۰۱۲۳ میلیارد ریال بالغ شده است. این آمار نشان می‌دهد صنعت استان زنجان در سال ۱۳۸۲ با اختصاص ۱.۳ درصد از سهم کل ارزش تولیدات صنعتی کشور در رتبه هفدهم قرار گرفته است.

تحلیل روند تغییرات سرمایه‌گذاری استان بیانگر آن است که تغییرات سرمایه‌گذاری استان از رقم ۱۴۶.۵ میلیارد ریال در سال ۱۳۷۹ به رقم ۳۴۷.۹ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۲ بالغ شده و این رقم در دوره مشابه در سطح کشور از ۸۳۶۹.۷ میلیارد ریال به ۱۸۴۰۰.۳ رسیده است. نرخ رشد متوسط روند تغییرات سرمایه‌گذاری استان ۳۳.۴ درصد و نرخ رشد متوسط آن در سطح کشور ۳۰ درصد بوده است.

تحلیل بهره‌وری نیروی کار در بخش صنعت استان نشان می‌دهد، سطح بهره‌وری نیروی کار بخش صنعت از سال ۱۳۷۸-۸۲، روند صعودی داشته است و از ۴۵.۷۹ به ۹۱.۲۲ افزایش یافته است. به نظر می‌رسد این تغییر و افزایش در دوره مورد مطالعه از راه‌اندازی واحدهای صنعتی متکی بر فناوری بالا و ماشین آلات روز دنیا و استفاده از نیروی ماهر آموزش دیده و استقرار سیستم‌های مدیریت کیفیت در واحدهای صنعتی ناشی شده است.

در این گزارش تصریح شده است که زنجیره‌های تولید در استان زنجان به طور منسجم شکل نگرفته است و با توجه به همجواری با استان‌های بزرگ و صنعتی دیگر همچون تهران، تبریز و قزوین در عمل زنجیره‌های تولید در این استان ضعیف‌اند. با این وجود زنجیره‌های تولیدی که در استان شکل گرفته‌اند یا در حال شکل‌گیری هستند عبارتند از:

- صنایع برق و تولید ترانسفو و سوئیچ

- صنایع تولید قطعات خودرو
- صنایع سلولزی
- صنایع وابسته به صنعت روی
- صنایع نساجی
- صنایع تولید الیاف مصنوعی
- صنایع تولید نخ اکریلیک و نخ فرش ماشینی
- صنایع غذایی تولید کیک، نان فانتزی

در مجموع می‌توان گفت: ساختار صنعتی استان زنجان به طور متوازن در پهنه سرزمینی آن رشد نکرده و در راستای جاده ترانزیت و راه آهن کشیده شده است. به گونه‌ای که بیش از ۶۰ درصد صنایع در شهرستان زنجان، حدود ۳۰ درصد در شهرستان ابهر و کمتر از ۱۰ درصد نیز در شهرستان‌های خرمدره، خدابنده و ماهنشان و ایجرود قرار گرفته و شهرستان طارم فاقد صنایع مناسب و در خور توجه است. ضمن اینکه بهره‌وری عوامل تولید در صنایع استان نسبت به کشور در سطح پایین‌تری قرار داشته و از ابعاد شاخص‌های توصیفی و تحلیلی نیز نیاز به رسیدگی و حمایت بیشتری دارند.

انتظار می‌رود با توجه به وجود زنجیره‌های تولید عمده در زمینه‌های صنایع برق، روی، نساجی، سلولزی و صنایع غذایی و... امکان تشکیل زنجیره‌های تولید دیگر و وجود برخی صنایع توجیه‌پذیر با قابلیت بالا در سطح استان و عوامل ژئوپلیتیکی و ظرفیت‌های بالای این استان در جذب سرمایه‌های صنعتی در آینده شاهد رشد فزاینده صنعت در استان بوده و به جهت دارا بودن نیروهای متخصص و نزدیکی به پایتخت و وجود زیربنای لازم، استان زنجان به گزینه مناسبی برای جذب سرمایه‌ها و ایفای نقش مثبت در خصوص تمرکززدایی صنایع از پایتخت تبدیل شود. مشروط بر اینکه پهنه سرزمین و قابلیت هر پهنه از سرزمین استان در جذب سرمایه‌های صنعتی به طور خاص مورد توجه قرار گیرد. (سند آمایش استان، ۱۳۸۹)

۳- ارزیابی تحول رشد اقتصادی، بهره‌وری نیروی کار، اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه

۳-۱- ارزیابی تحول رشد اقتصادی و بهره‌وری نیروی کار در فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه (اعم از فعالیت‌های تحت تصدی و نظارت) و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق به منظور ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش صنعت استان زنجان از برخی شاخص‌ها مانند «ارزش افزوده» و «میزان کل ستانده» استفاده شده است.

۳-۱-۱- ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش صنعت بر اساس ارزش افزوده

ارزش افزوده، ارزشی است که در فرآیند تولید به ارزش کالاهای واسطه‌ای افزوده می‌شود. این مفهوم به فرآیند تولید مربوط است و نه به کالای خاص.

با این توضیح ابتدا به بررسی جایگاه فعالیت‌های صنعتی در استان از منظر میزان ارزش افزوده ایجاد شده به وسیله این بخش می‌پردازیم. بدین منظور در جدول ۵، متوسط سهم هر یک از بخش‌ها از کل ارزش افزوده استان طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ محاسبه شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری با ۲۰.۸ درصد سهم از میان فعالیت‌های اقتصادی بیشترین سهم را در ارزش افزوده استان زنجان دارد، پس از این بخش صنعت با ۱۷.۴ درصد در رده‌بندی قرار دارد. بنابراین می‌توان گفت: بخش صنعت از جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد استان برخوردار است.

جدول ۵. مقایسه سهم ارزش افزوده فعالیت های اقتصادی در کل ارزش افزوده استان طی سال های ۱۳۷۹-۸۶

ردیف	نوع فعالیت	متوسط ارزش افزوده (میلیون ریال)	سهم هر بخش (درصد)
1	کشاورزی، شکار و جنگلداری	4127756	20.8
2	ماهیگیری	11072	0.1
3	معادن	371171	1.9
4	صنعت	3462298	17.4
5	تأمین آب، برق و گاز طبیعی	372971	1.9
6	ساختمان	2044462	10.3
7	عمده فروشی، خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	2131923	10.7
8	هتل و رستوران	175409	0.9
9	حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات	924283	4.7
10	واسطه گری های مالی	289773	1.5
11	مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	2140204	10.8
12	اداره امور عمومی، و خدمات شهری	1275352	6.4
13	آموزش	1395289	7.0
14	بهداشت و مددکاری اجتماعی	805029	4.1
15	سایر خدمات عمومی، اجتماعی شخصی و خانگی	342281	1.7

مأخذ: سالنامه آماری استان

جداول ۷ و ۸. میزان ارزش افزوده و رشد آن را در فعالیتهای صنعتی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ نشان می‌دهد.

جدول ۶. ارزش افزوده بخش صنعت به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

ردیف	حساب‌های منطقه‌ای	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386
1	کل بخش صنعت	2449000	2514903	2470253	3148445	3279323	4835813	4415900	4584746
2	ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها و دخانیات	388018	425268	361019	252305	195908	482260	464368	450124
3	منسوجات، پوشاک و چرم	433699	357930	540679	720631	661442	787634	774515	778981
4	ساخت چوب و محصولات چوبی	8215	8758	27025	18557	19147	132773	29172	43608
5	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و چاپ	11690	5584	13622	15422	17665	25886	19688	18742
6	ساخت کک، فراورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای	10457	52633	48016	24970	37662	15604	58347	35782
7	ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی	42167	102357	64945	85926	97699	184331	74118	64060
8	ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک	75854	53574	92872	143046	115404	132847	165167	166537
9	ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی	105702	79334	100037	106430	112019	129566	211737	203726
10	ساخت فلزات اساسی	891105	841849	624668	938524	1213015	1736071	1310912	909745
11	ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات	67506	35330	49063	68484	89283	96714	111282	116991
12	ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	39610	36293	33132	73933	84797	95504	78561	100908
13	ساخت ماشین آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی	0	0	0	0	0	0	0	0
14	ساخت ماشین آلات و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	330175	469843	423702	554521	469095	865180	907299	1401932
15	ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی	1497	320	1362	960	1862	1102	1926	636
16	ساخت ابزار پزشکی، ابزار آبتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت	9313	9226	8664	9106	13990	19894	24810	24821
17	ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	7422	8663	27151	14256	45435	30527	112280	199783
18	ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل	7856	5557	19950	71588	56092	40806	9767	9417
19	ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	18562	22170	34059	49402	48335	58475	60690	57347
20	باز یافت	151	212	285	383	473	637	1262	1605

مأخذ: سایت مشاور مادر، ۱۳۹۰

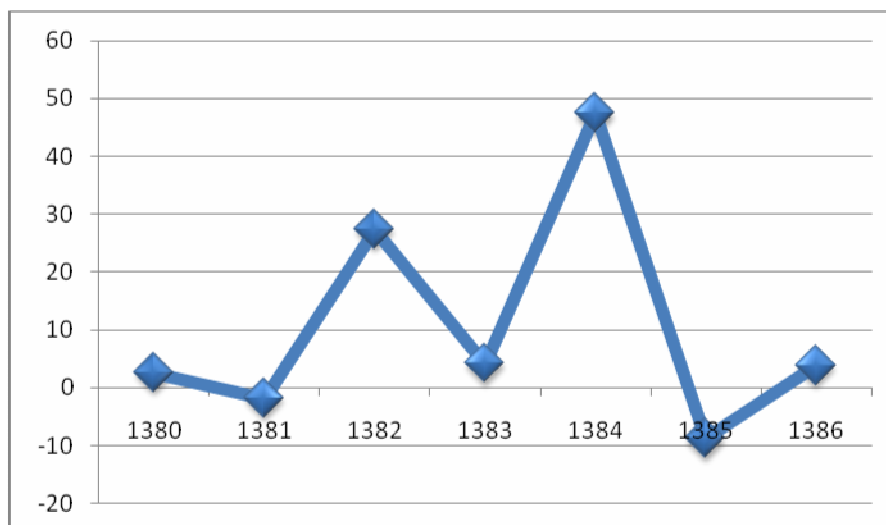
جدول ۷: نرخ رشد سالانه ارزش افزوده بخش صنعت به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (درصد)

ردیف	شرح فعالیت‌ها	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386
1	کل بخش صنعت	3	-2	27	4	47	-9	4
2	ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها و دخانیات	10	-15	-30	-22	146	-4	-3
3	منسوجات، پوشاک و چرم	-17	51	33	-8	19	-2	1
4	ساخت چوب و محصولات چوبی	7	209	-31	3	593	-78	49
5	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و چاپ	-52	144	13	15	47	-24	-5
6	ساخت کک، فراورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای	403	-9	-48	51	-59	274	-39
7	ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی	143	-37	32	14	89	-60	-14
8	ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک	-29	73	54	-19	15	24	1
9	ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی	-25	26	6	5	16	63	-4
10	ساخت فلزات اساسی	-6	-26	50	29	43	-24	-31
11	ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات	-48	39	40	30	8	15	5
12	ساخت ماشین آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	-8	-9	123	15	13	-18	28
13	ساخت ماشین آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی	-	-	-	-	-	-	-
14	ساخت ماشین آلات و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	42	-10	31	-15	84	5	55
15	ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی	-79	325	-29	94	-41	75	-67
16	ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت	-1	-6	5	54	42	25	0
17	ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	17	213	-47	219	-33	268	78
18	ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل	-29	259	259	-22	-27	-76	-4
19	ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	19	54	45	-2	21	4	-6
20	باز یافت	40	35	34	24	35	98	27

مأخذ: سایت مشاور مادر، ۱۳۹۰

همان‌طور که از نمودار ۱ مشخص است، رشد ارزش افزوده بخش صنعت استان، طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۸۶ تغییرات قابل ملاحظه‌ای داشته است به طوری که نمی‌توان یک روند همواره افزایشی یا کاهش‌ی برای آن در نظر گرفت. از سال ۱۳۸۰ تا ۸۱، رشد ارزش افزوده بخش صنعت کاهش یافته به طوری که در سال ۱۳۸۱ رشد آن به میزان ۲ درصد منفی شده است. سپس از سال ۱۳۸۱ تا ۸۲، روند افزایشی به خود گرفته و نرخ رشد از ۲- درصد به ۲۷ درصد رسیده است. این رشد مجدد از سال ۱۳۸۲ تا ۸۳ کاهش یافته اما به حد منفی نرسیده و از سال ۱۳۸۳ تا ۸۴ به طور قابل ملاحظه‌ای رشد آن افزایش نشان می‌دهد به طوری که به رقم ۵۰ درصد نزدیک می‌شود. اما مجدد از سال ۱۳۸۴ تا ۸۵ روند نزولی قابل توجهی به خود

می‌گیرد و رشد ۹- درصد را کسب می‌کند. پس از این سال نیز روند افزایشی خود را از سر گرفته و از حالت منفی به ۴+ درصد می‌رسد.

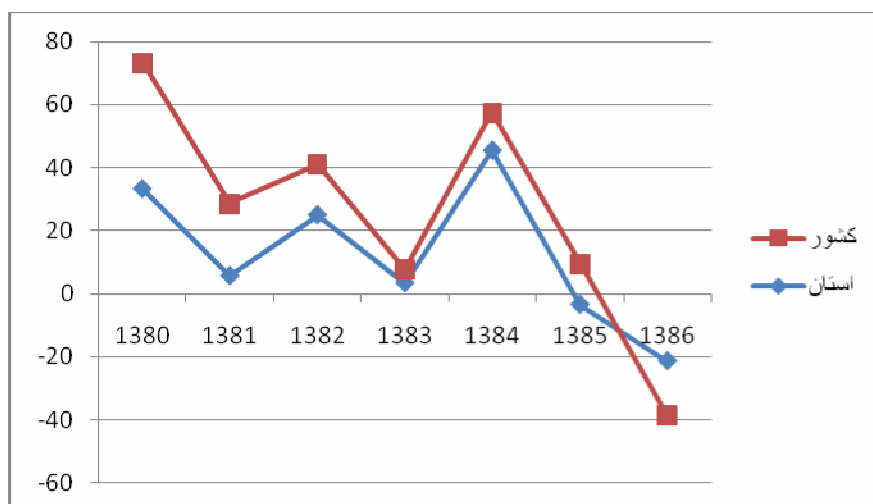
نمودار ۱. تغییرات رشد ارزش افزوده بخش صنعت استان به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

جدول زیر مقایسه‌ای از رشد ارزش افزوده استان و کشور را در بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۸۰-۸۶ نشان می‌دهد. مطابق با این جدول و نمودار ۲، رشد ارزش افزوده طی این سال‌ها با روند کاهشی و افزایشی مواجه بوده است. روند تغییرات این رشد در سطح کشور و استان به گونه‌ای است که از وضعیتی کاملاً مشابه با یکدیگر حکایت می‌کند. همچنین متوسط رشد ارزش افزوده در این سال‌ها در کشور ۱۳.۱ و در استان ۱۲.۵ درصد می‌باشد.

جدول ۸. مقایسه رشد ارزش افزوده استان و کشور در بخش صنعت طی دوره ۱۳۸۶-۱۳۸۰

متوسط رشد	1386	1385	1384	1383	1382	1381	1380	شرح	صنعت
12.5	-21.4	-3.5	45.4	3.3	24.9	5.6	33.2	استان	
13.1	-17.2	13	12	4.5	16.2	23	40.2	کشور	

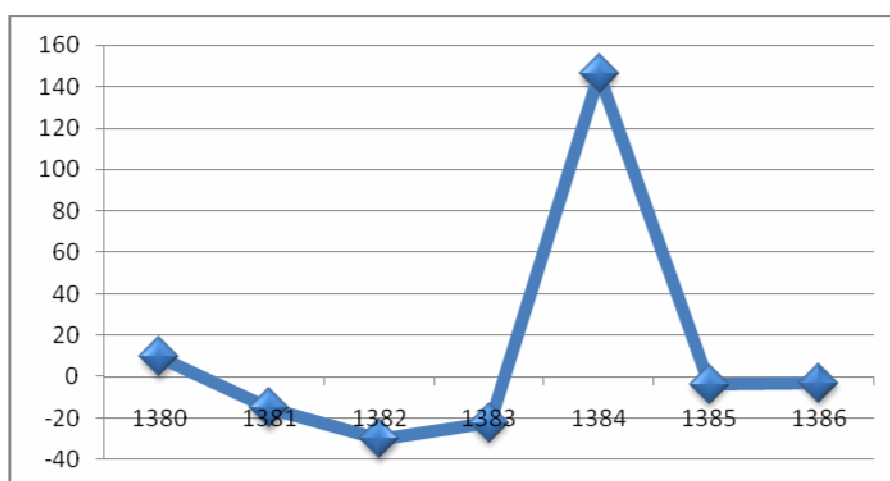
مأخذ: سالنامه آماری استان

نمودار ۲. مقایسه رشد ارزش افزوده استان و کشور در بخش صنعت طی دوره ۱۳۸۰-۱۳۸۶

در ادامه نمودارهایی طراحی شده است که تغییرات رشد ارزش افزوده فعالیت‌های صنعتی استان را به تفکیک نشان می‌دهد.

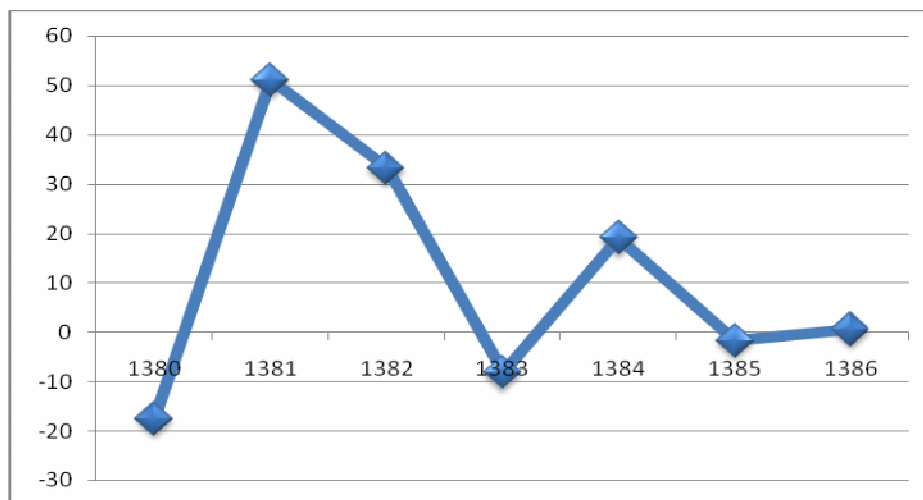
نمودار ۳، تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها و دخانیات را به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ نشان می‌دهد. رشد ارزش افزوده در این فعالیت از سال ۱۳۸۰ تا ۸۳ روند کاهشی داشته به طوری که به حد منفی نیز می‌رسد اما از سال ۱۳۸۳ رشد مثبت ۱۴۶ درصد را بدست می‌آورد. مجدد پس از این سال نرخ رشد آن کاهش یافته و به ۴- و ۳- درصد در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ می‌رسد.

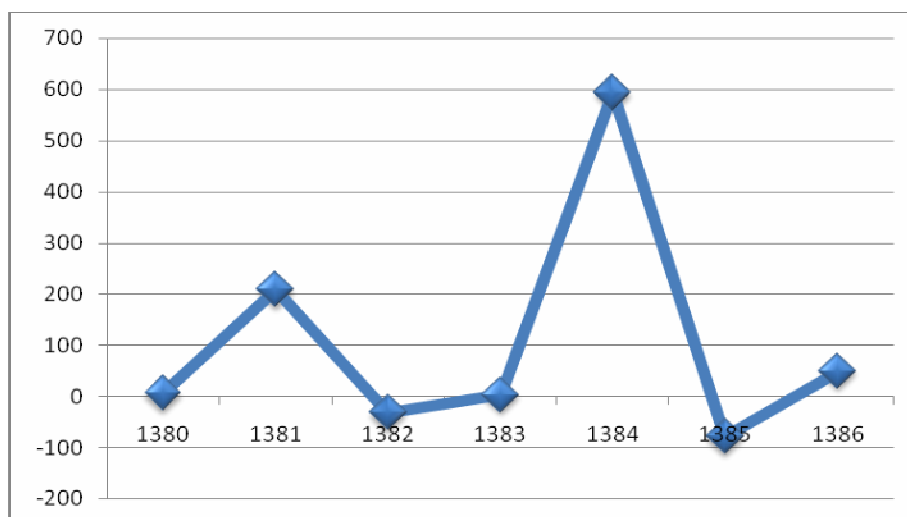
نمودار ۳. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها و دخانیات به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

طبق نمودار زیر تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت منسوجات، پوشاک و چرم از رشد منفی به بیش از ۵۰ درصد افزایش یافته اما از سال ۱۳۸۱ روند کاهشی شدیدی به خود می‌گیرد و نرخ رشد منفی را مجدداً تجربه می‌کند. از سال ۱۳۸۳ نرخ رشد افزایش یافته و در سال ۱۳۸۴ روند نزولی خود را آغاز می‌کند و تا ۱۳۸۵ ادامه می‌یابد. مجدداً از سال ۱۳۸۵ نرخ رشد صعودی با روندی کند را تجربه می‌کند.

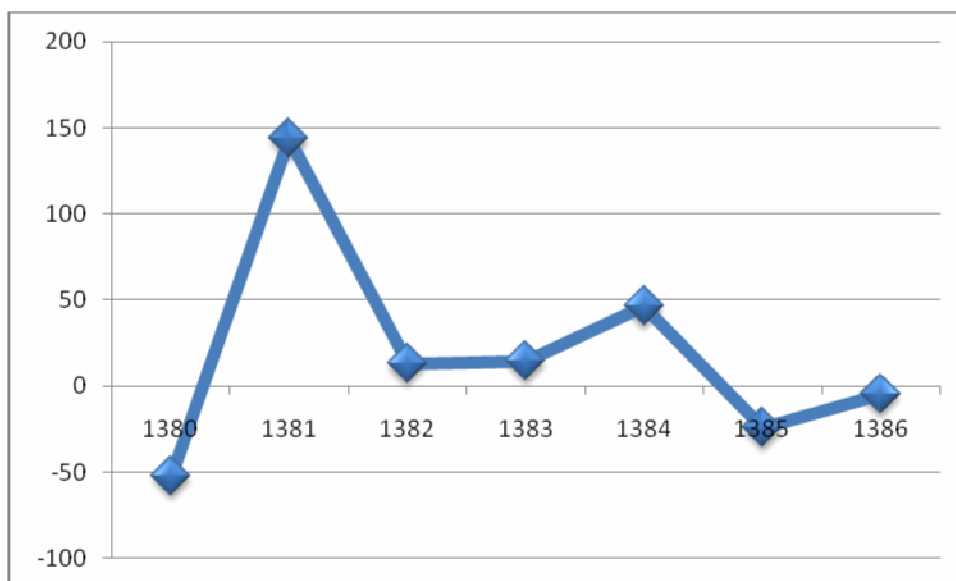
به همین ترتیب نرخ رشد ارزش افزوده دیگر فعالیت‌های صنعتی در قالب نمودار ترسیم شده است که می‌توان تغییرات هر یک را مورد بررسی قرار داد.

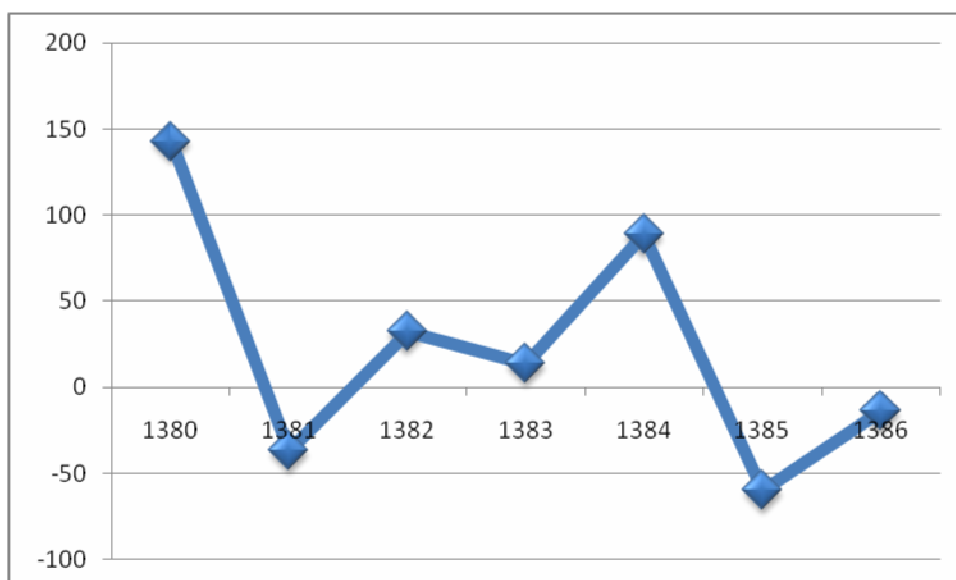
نمودار ۴. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت منسوجات، پوشاک و چرم به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

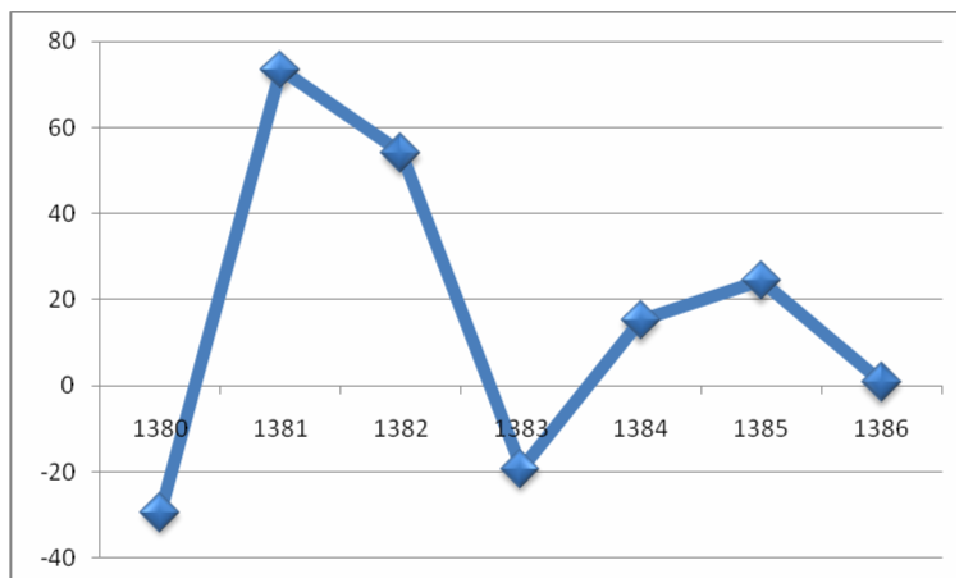
نمودار ۵. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت چوب و محصولات چوبی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

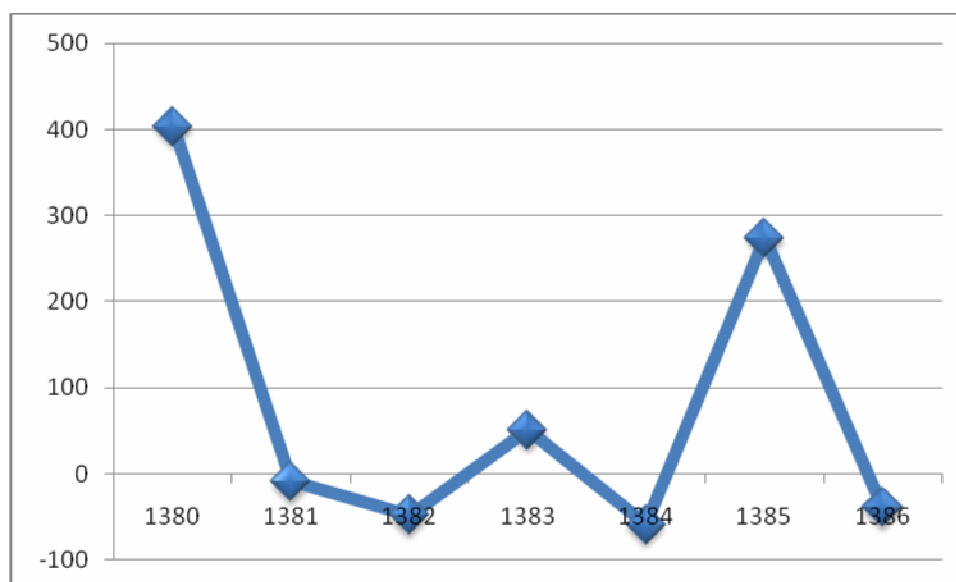
نمودار ۶. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و چاپ به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد

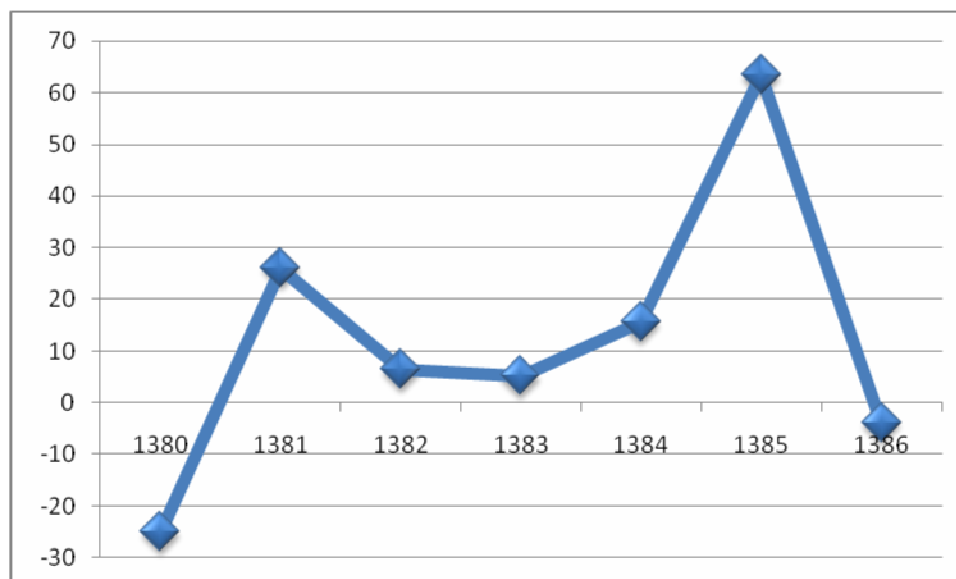
نمودار ۷. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد

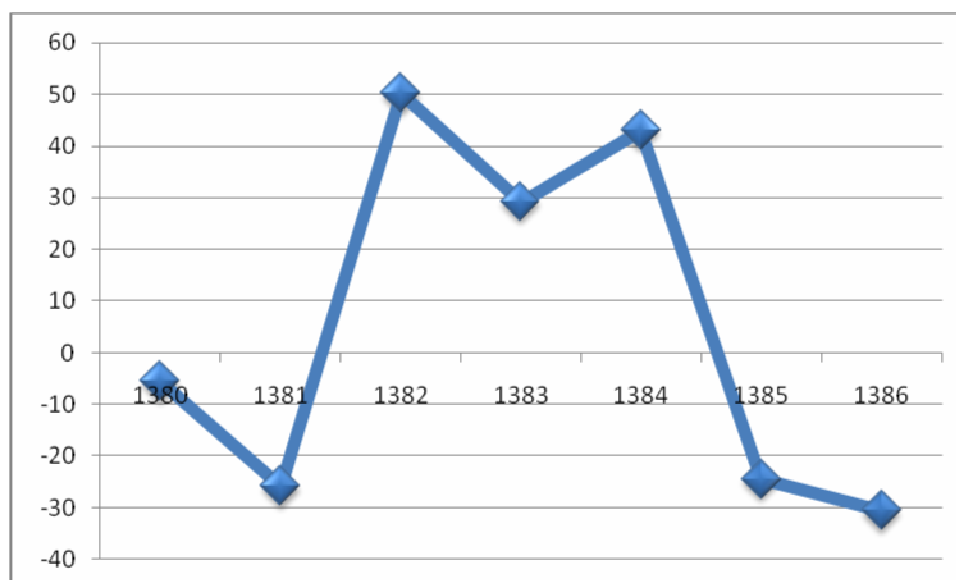
نمودار ۸. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت کک، فراورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

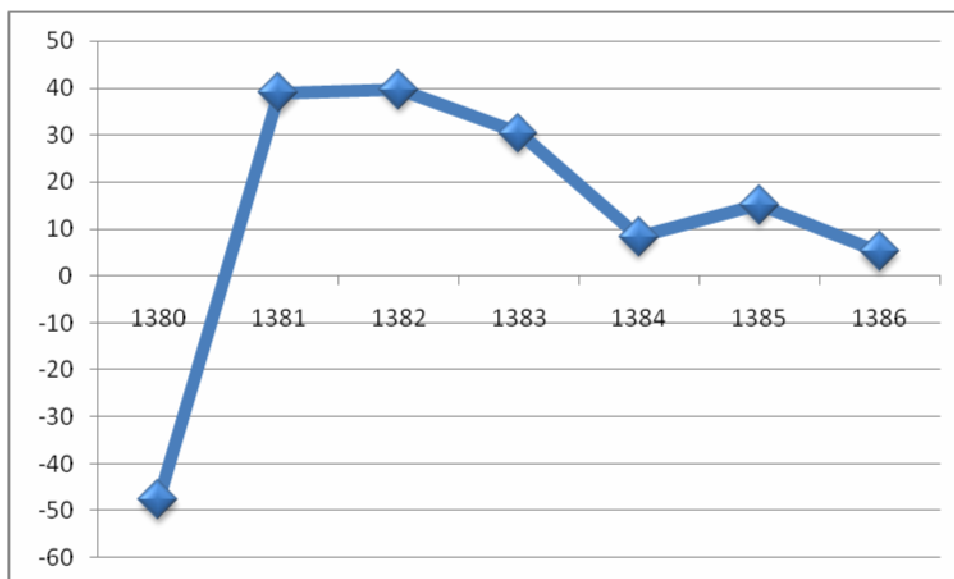
نمودار ۹. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

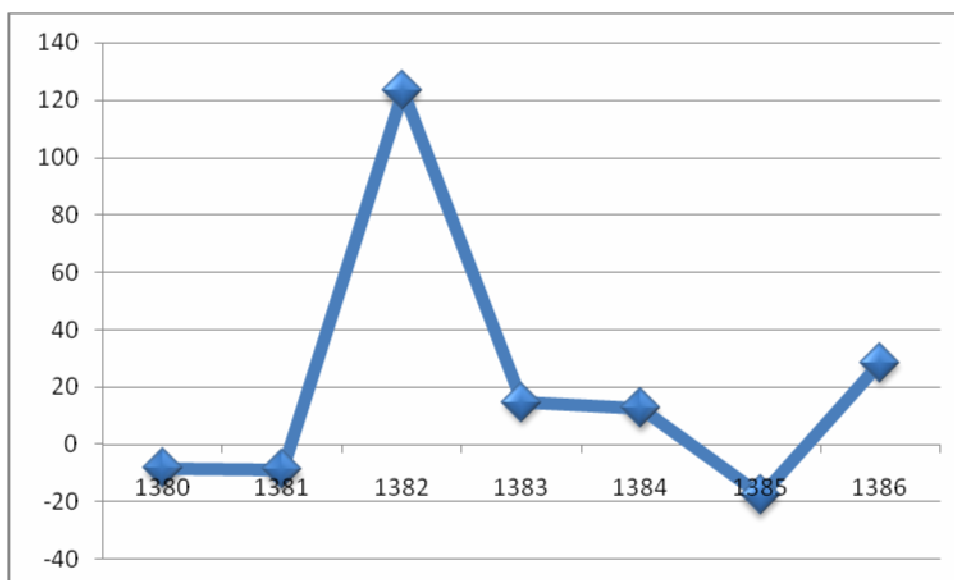
نمودار ۱۰. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

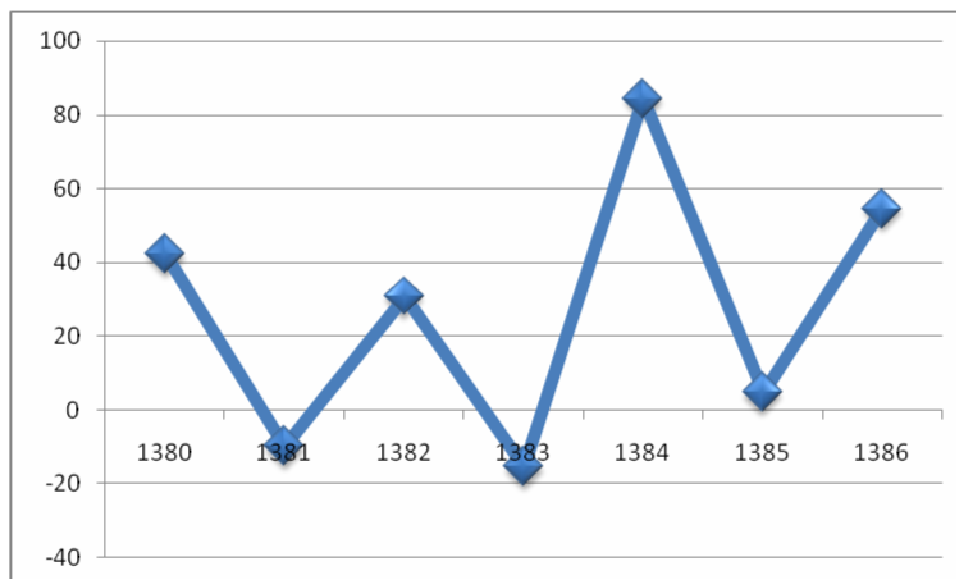
نمودار ۱۱. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت فلزات اساسی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

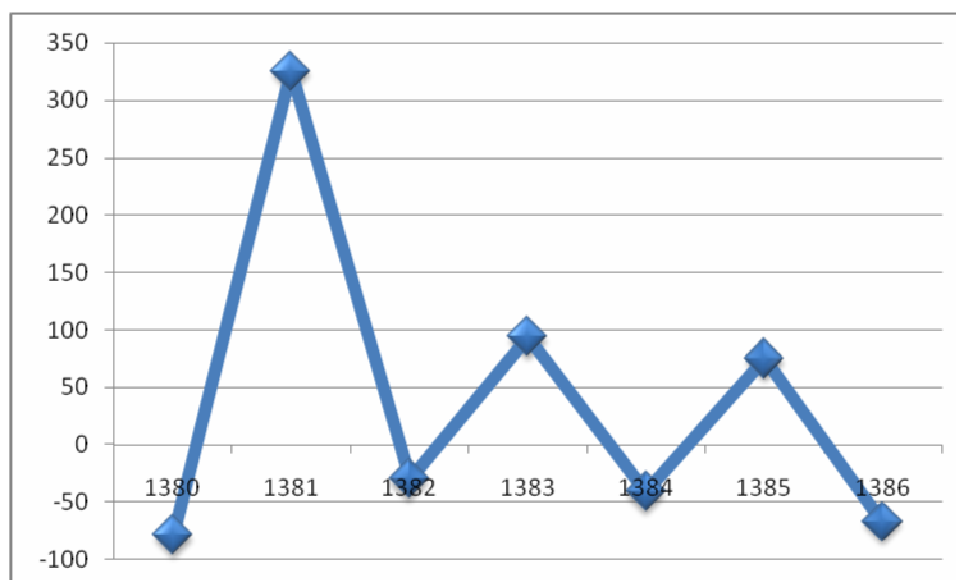
نمودار ۱۲. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

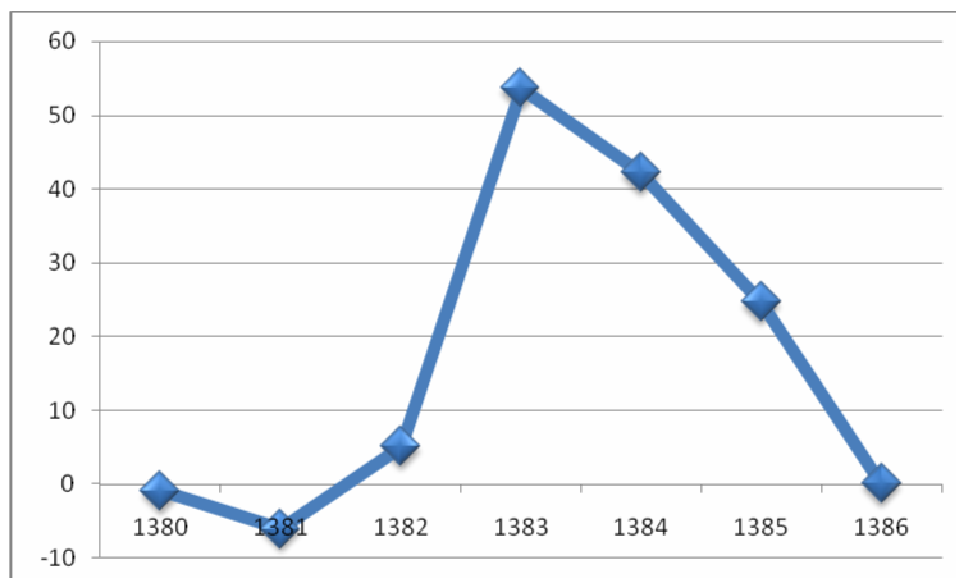
نمودار ۱۳. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت ماشین آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

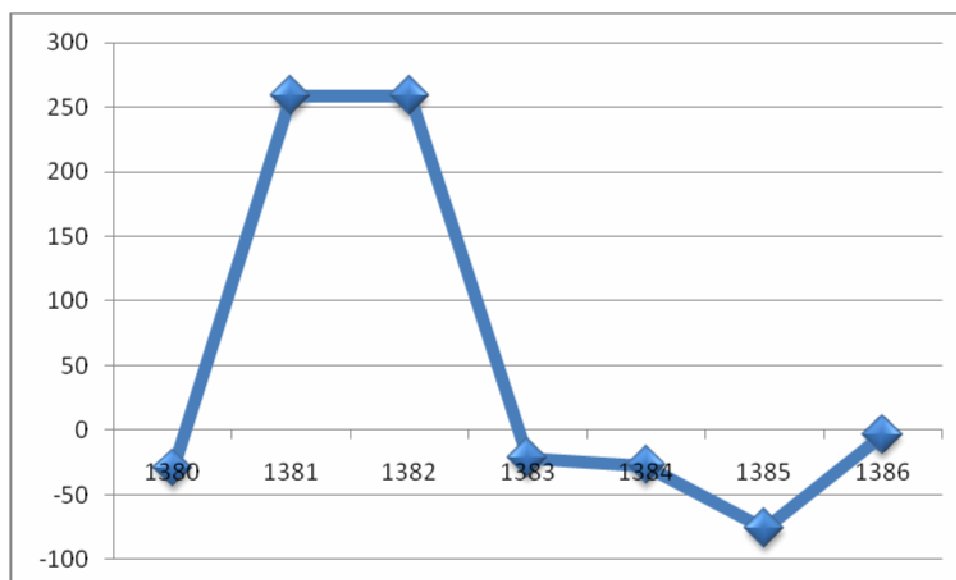
نمودار ۱۴. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت ماشین آلات و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد

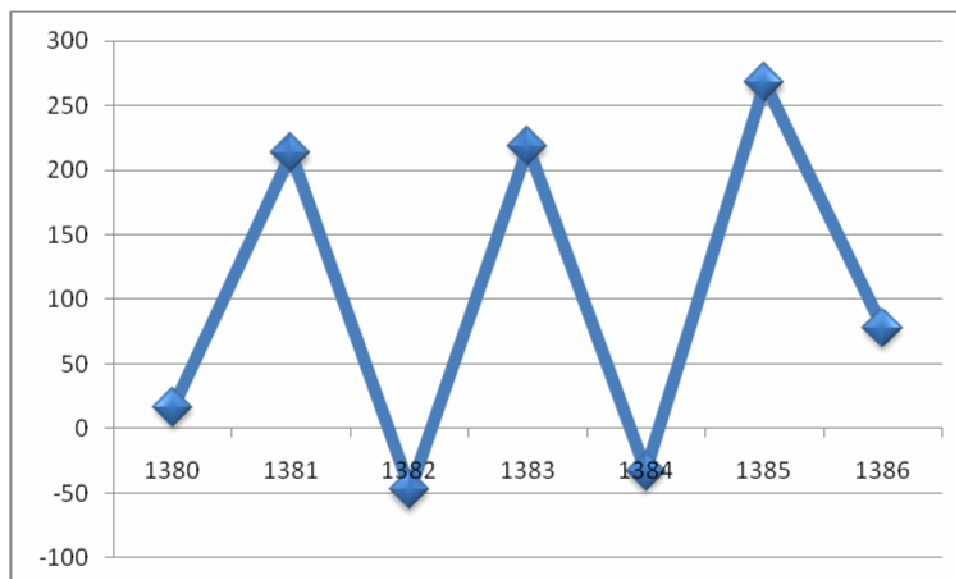
نمودار ۱۵. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد

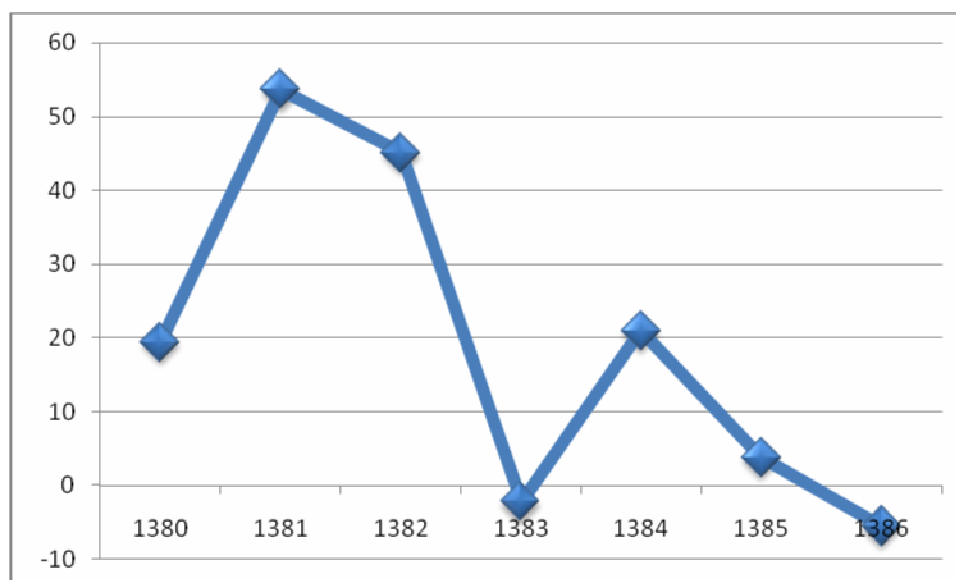
نمودار ۱۶. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد

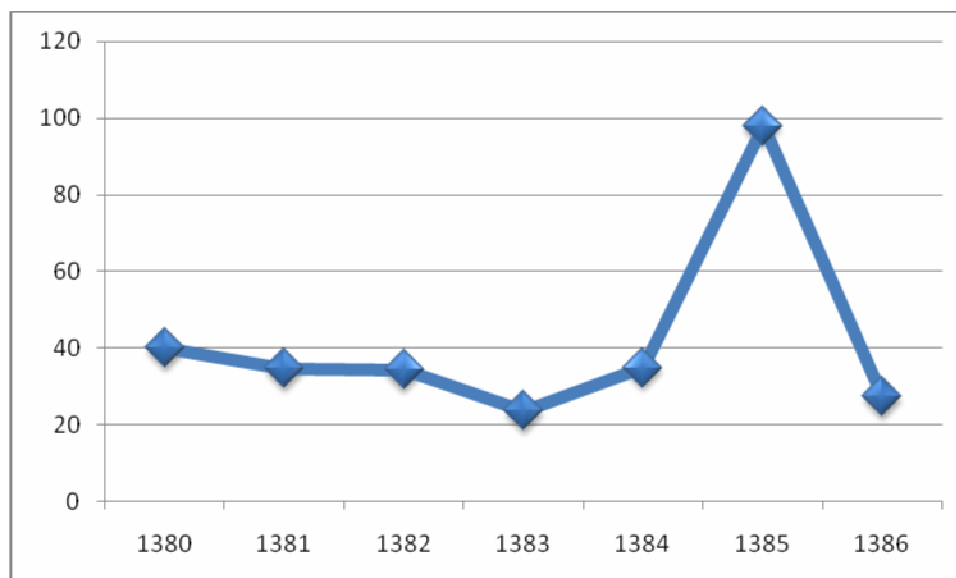
نمودار ۱۷. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد

نمودار ۱۸. تغییرات رشد ارزش افزوده وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

نمودار ۱۹. تغییرات رشد ارزش افزوده ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶- درصد

نمودار ۲۰. تغییرات رشد ارزش افزوده بازیافت به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ - درصد

۳-۱-۲- ارزیابی تحولات رشد اقتصادی در بخش صنعت بر اساس ارزش ستانده

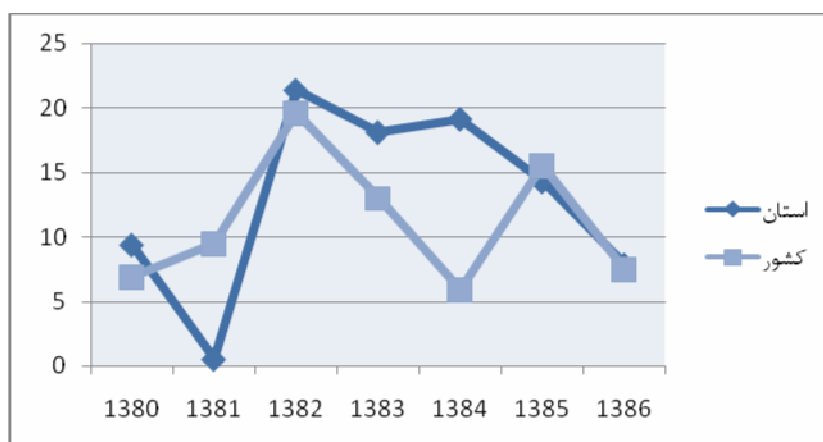
ستانده واحد های تولید، مجموع کالا و خدماتی است که در آن واحد تولید می شود و برای استفاده در اختیار عموم قرار می گیرد. به عنوان نمونه ارزش ستانده بخش کشاورزی استان زنجان، مجموع کالا و خدماتی است که به وسیله بخش کشاورزی استان تولید شده است. افزایش ارزش ستانده در یک فعالیت را می توان به عنوان نشانه ای از تولید بیشتر و بزرگتر شدن آن بخش تلقی کرد.

در جدول زیر کل ارزش ستانده بخش صنعت استان با سطح کشور طی سال های ۱۳۸۰-۸۶ مقایسه شده است. بر طبق این جدول، ارزش ستانده بخش صنعت در سطح استان و کشور در این سال ها رشد مشابهی را طی نکرده اند. متوسط رشد استان ۱۳.۵۵ و کشور ۱۱.۱ درصد است که بیشتر بودن متوسط رشد ارزش ستانده استان به کشور حکایت می کند.

جدول ۹. مقایسه متوسط رشد ارزش ستانده کشور و استان در بخش صنعت طی سال های ۱۳۸۰-۸۶

شرح	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386	متوسط رشد
استان	9.39	0.53	21.38	18.11	19.14	14.29	7.85	۱۳.۵۵
کشور	6.9	9.5	19.6	13.0	5.9	15.5	7.5	۱۱.۱

مأخذ: سالنامه آماری استان

نمودار ۲۱. مقایسه متوسط رشد ارزش ستانده کشور و استان در بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۸۰-۸۶

جدول ۱۰ و ۱۱، ارزش ستانده و رشد فعالیت‌های صنعتی استان زنجان را به قیمت ثابت ۱۳۸۶ نشان می‌دهند.

جدول ۱۰. ارزش ستانده فعالیت‌های صنعتی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

ردیف	شرح فعالیت‌ها	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386
1	کل بخش صنعت	7,007,509	7,665,750	7,706,248	9,354,078	11,048,129	13,162,942	15,044,238	16,224,989
2	ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها و دخانیات	1,580,312	1,790,373	1,668,834	1,518,639	1,802,326	1,883,055	2,297,664	2,427,818
3	منسوجات، پوشاک و چرم	1,252,651	1,354,781	1,539,268	2,192,660	1,997,760	2,376,478	2,399,151	2,530,699
4	ساخت چوب و محصولات چوبی	20,201	23,505	51,513	41,316	40,741	411,503	488,367	468,619
5	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و چاپ	46,169	28,524	40,095	56,876	57,550	56,733	62,706	55,170
6	ساخت کک، فراورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای	55,394	226,524	138,420	141,967	145,807	60,323	262,863	146,546
7	ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی	96,584	179,042	148,652	251,150	334,021	419,090	287,274	338,812
8	ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک	360,446	243,026	320,506	491,116	499,066	591,580	621,041	649,735
9	ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی	217,912	212,299	226,170	250,437	242,601	279,308	498,687	428,905
10	ساخت فلزات اساسی	2,059,439	2,120,551	1,923,102	2,166,274	2,701,343	3,339,108	3,031,132	2,536,766
11	ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات	185,778	114,458	135,941	169,548	222,575	232,658	267,283	297,289
12	ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	107,061	127,117	95,710	171,858	212,020	189,603	168,563	228,538
13	ساخت ماشین آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی	0	0	0	0	0	0	0	0
14	ساخت ماشین آلات و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	907,793	1,135,408	1,211,001	1,573,919	2,191,277	2,636,644	3,921,131	5,215,920
15	ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی	7,433	3,828	4,490	2,103	3,166	1,983	3,438	1,695
16	ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت	19,791	22,990	22,209	19,568	27,336	41,461	51,537	53,140
17	ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	16,786	26,636	70,406	42,358	119,629	107,633	502,392	663,147
18	ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل	19,310	9,515	27,296	146,594	327,344	388,036	27,612	32,423
19	ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	54,023	46,586	81,826	116,606	122,184	145,932	149,950	145,327
20	باز یافت	425	586	809	1,088	1,383	1,815	3,446	4,440

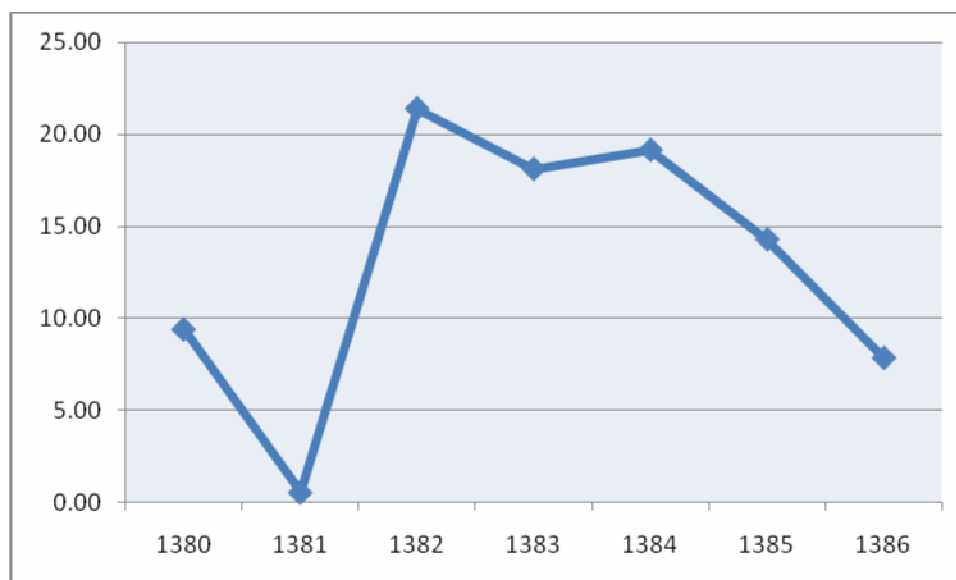
مأخذ: سایت مشاور مادر، ۱۳۹۰

جدول ۱۱. رشد ارزش ستانده فعالیت های صنعتی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

ردیف	شرح فعالیت ها	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386
1	کل بخش صنعت	9.39	0.53	21.38	18.11	19.14	14.29	7.85
2	ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی ها و دخانیات	13.29	-6.79	-9.00	18.68	4.48	22.02	5.66
3	منسوجات، پوشاک و چرم	8.15	13.62	42.45	-8.89	18.96	0.95	5.48
4	ساخت چوب و محصولات چوبی	16.36	119.16	-19.80	-1.39	910.05	18.68	-4.04
5	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و چاپ	-38.22	40.57	41.85	1.19	-1.42	10.53	-12.02
6	ساخت کک، فراورده های حاصل از تصفیه نفت و سوخت های هسته ای	308.93	-38.89	2.56	2.70	-58.63	335.76	-44.25
7	ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی	85.37	-16.97	68.95	33.00	25.47	-31.45	17.94
8	ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک	-32.58	31.88	53.23	1.62	18.54	4.98	4.62
9	ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی	-2.58	6.53	10.73	-3.13	15.13	78.54	-13.99
10	ساخت فلزات اساسی	2.97	-9.31	12.64	24.70	23.61	-9.22	-16.31
11	ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات	-38.39	18.77	24.72	31.28	4.53	14.88	11.23
12	ساخت ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	18.73	-24.71	79.56	23.37	-10.57	-11.10	35.58
13	ساخت ماشین آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
14	ساخت ماشین آلات و دستگاه های برقی طبقه بندی نشده در جای دیگر	25.07	6.66	29.97	39.22	20.32	48.72	33.02
15	ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه ها و وسایل ارتباطی	-48.50	17.29	-53.16	50.55	-37.37	73.37	-50.70
16	ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت	16.16	-3.40	-11.89	39.70	51.67	24.30	3.11
17	ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	58.68	164.33	-39.84	182.42	-10.03	366.76	32.00
18	ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل	-50.73	186.87	437.05	123.30	18.54	-92.88	17.42
19	ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر	-13.77	75.65	42.50	4.78	19.44	2.75	-3.08
20	باز یافت	37.88	38.05	34.49	27.11	31.24	89.86	28.85

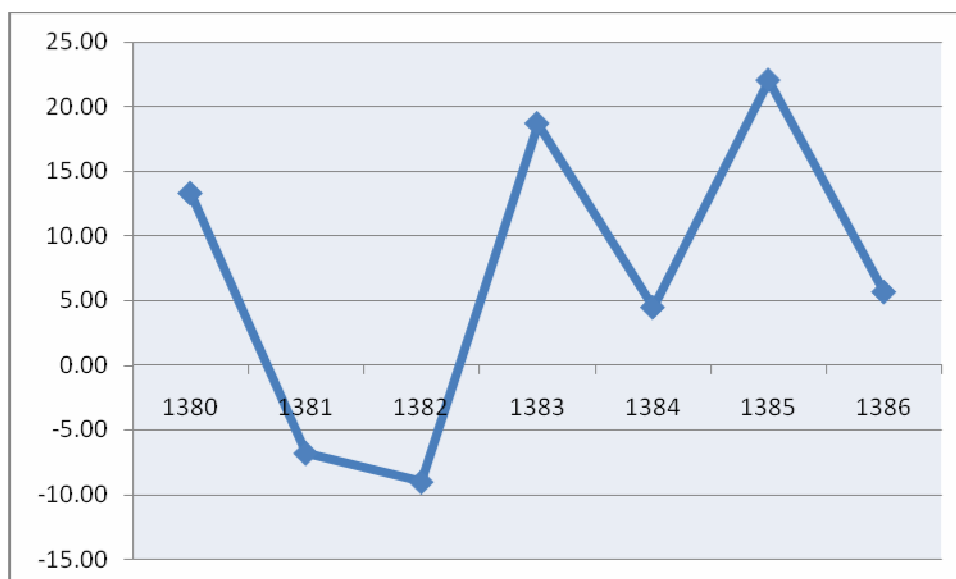
مأخذ: سایت مشاور مادر، ۱۳۹۰

طبق نمودار ۲۲، رشد ارزش ستانده بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۸۶ از روند صعودی و نزولی برخوردار بوده است. به این ترتیب که از سال ۱۳۸۰ تا ۸۱ نرخ رشد کاهش یافته اما منفی نشده است. سپس از سال ۱۳۸۱ تا ۸۲ رشد قابل ملاحظه‌ای را کسب کرده اما مجدد از سال ۱۳۸۲ روند نزولی ارزش ستانده آغاز و تا سال ۱۳۸۶ ادامه یافته است.

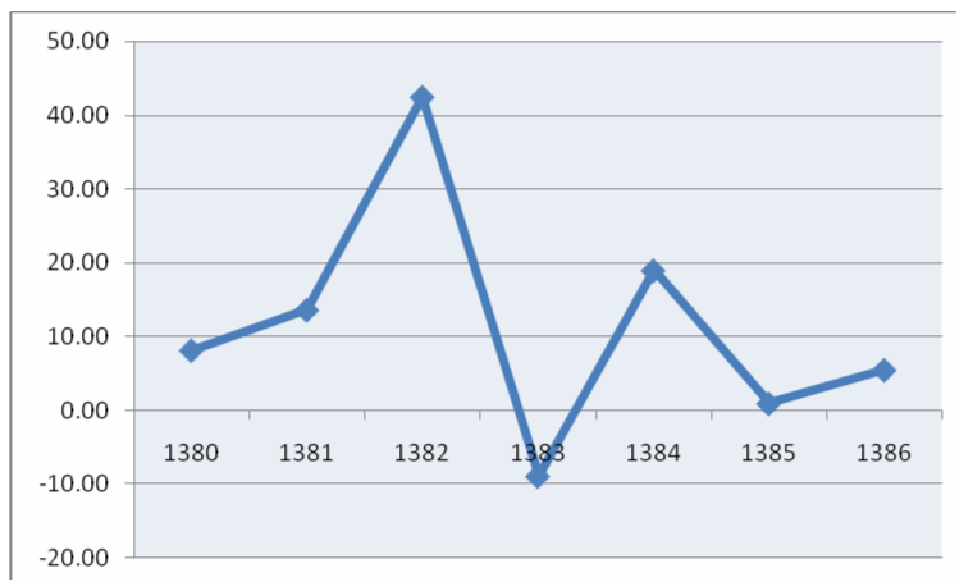

نمودار ۲۲. رشد ارزش ستانده بخش صنعت استان به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

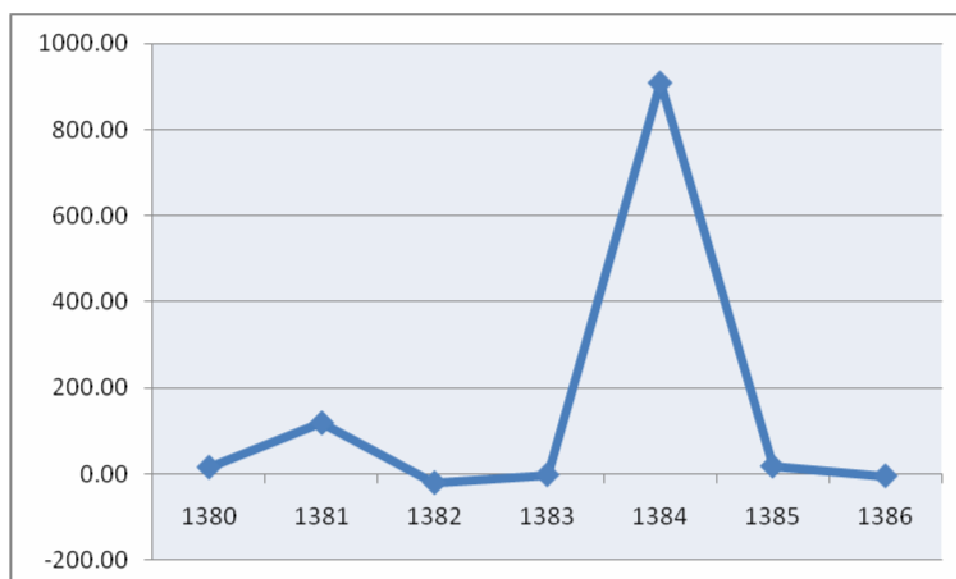
در ادامه نمودارهایی ترسیم شده است که روند تغییرات رشد ارزش ستانده فعالیت‌های صنعتی استان را به تفکیک نشان می‌دهد.

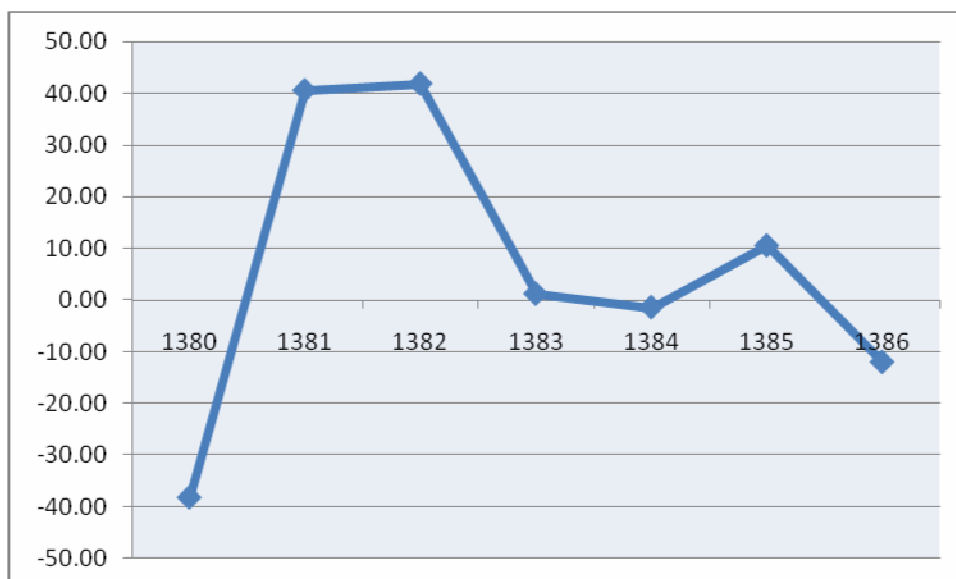
نمودار ۲۳. رشد ارزش ستانده ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها و دخانیات به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

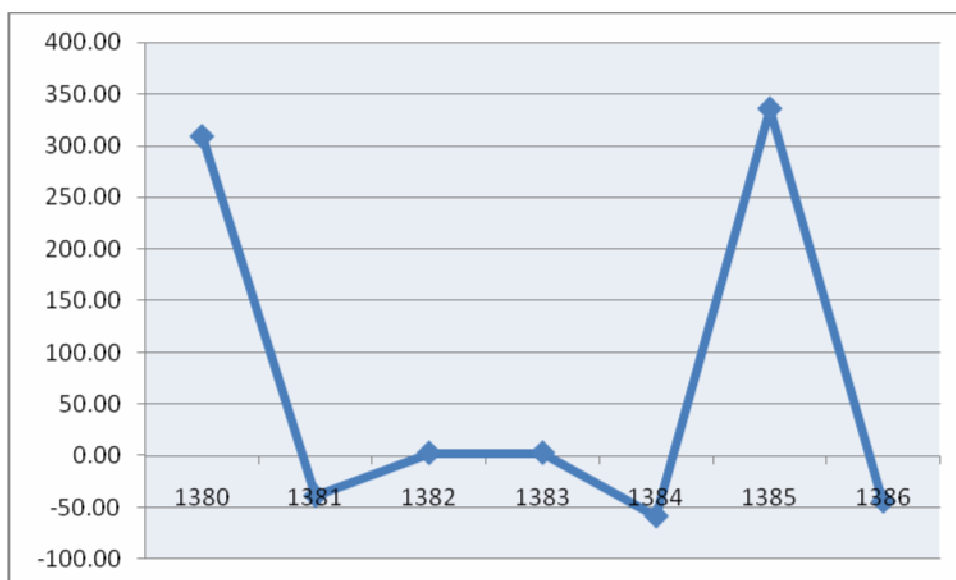
نمودار ۲۴. رشد ارزش ستانده ساخت منسوجات، پوشاک و چرم به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

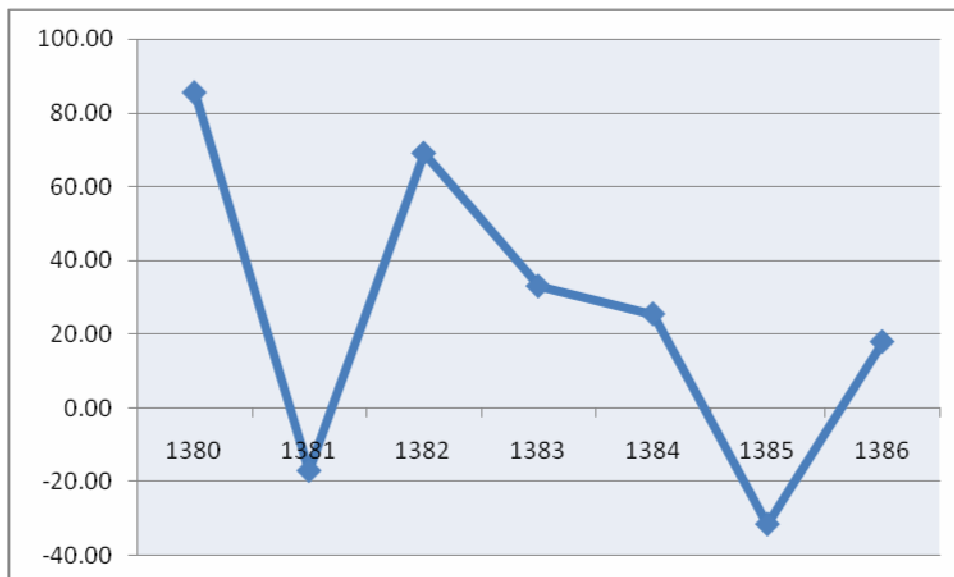
نمودار ۲۵. رشد ارزش ستانده ساخت چوب و محصولات چوبی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

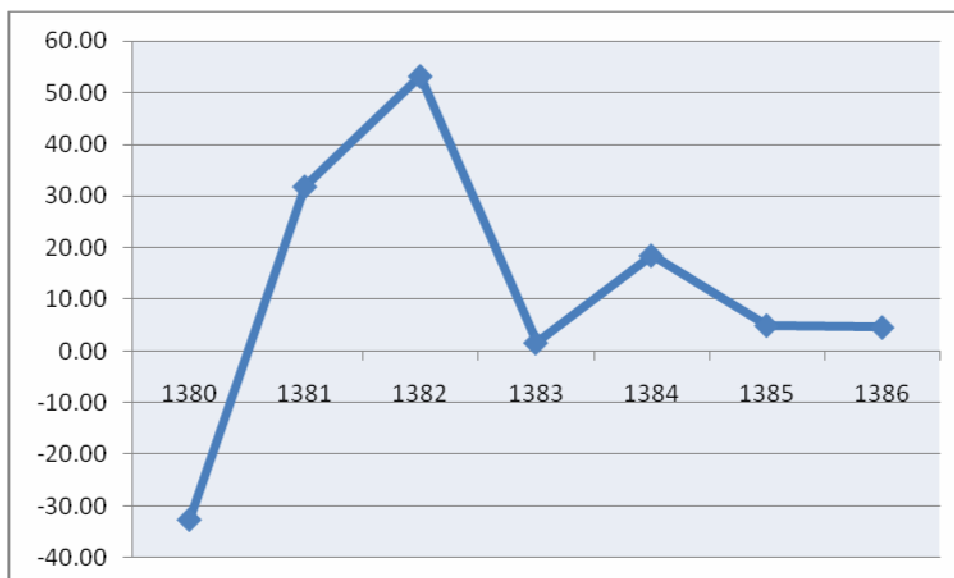
نمودار ۲۶. رشد ارزش استاندارد ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و چاپ به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

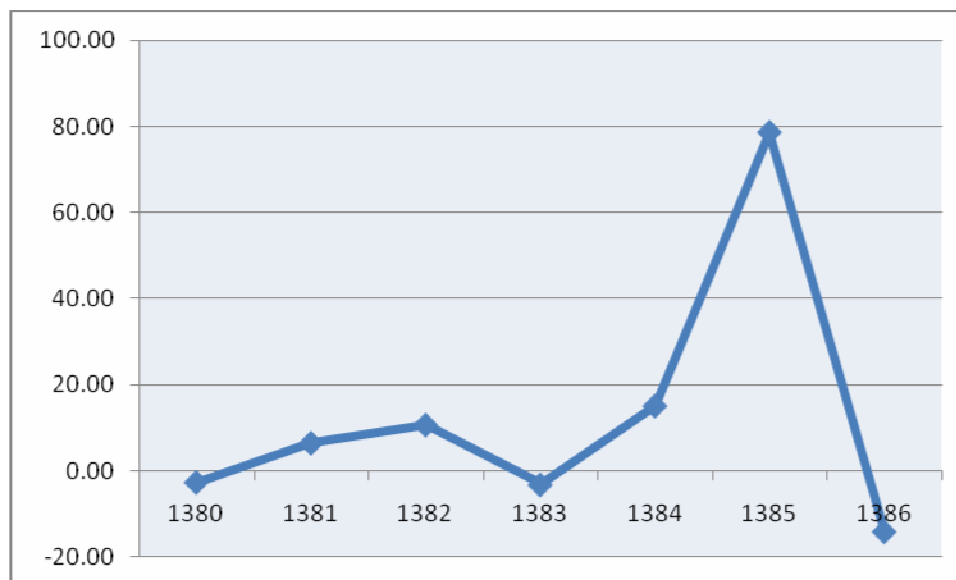
نمودار ۲۷. رشد ارزش استاندارد ساخت کک، فراورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

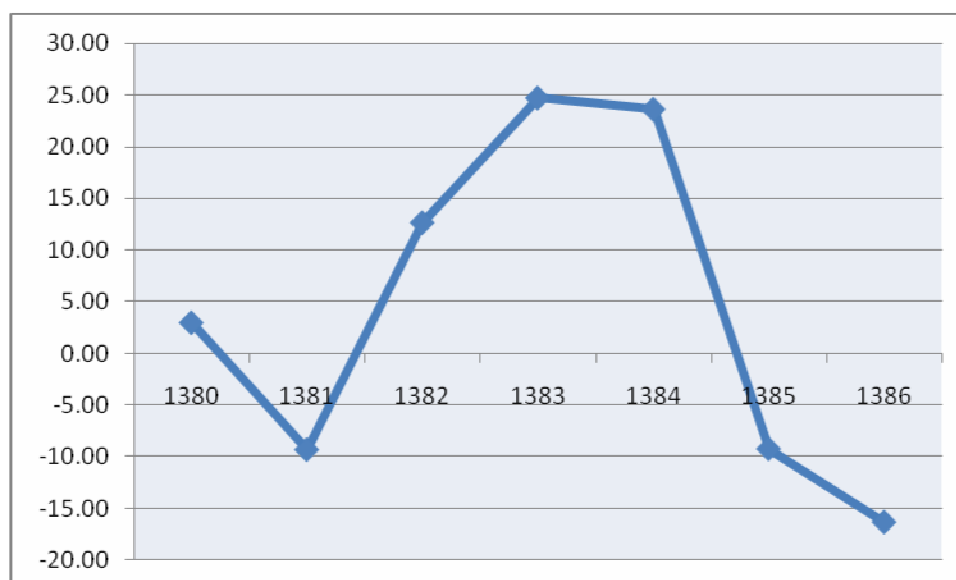
نمودار ۲۸. رشد ارزش ستانده ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

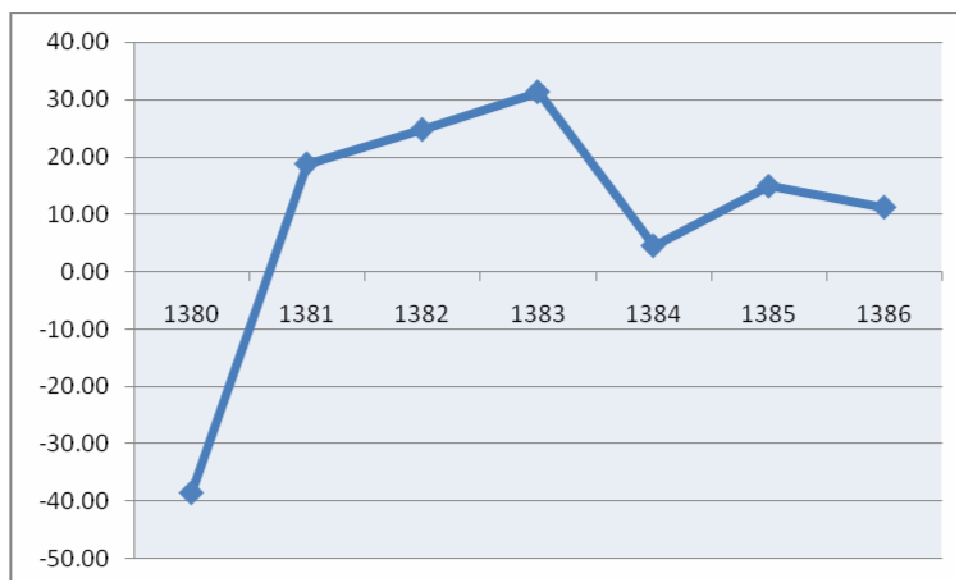
نمودار ۲۹. رشد ارزش ستانده ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

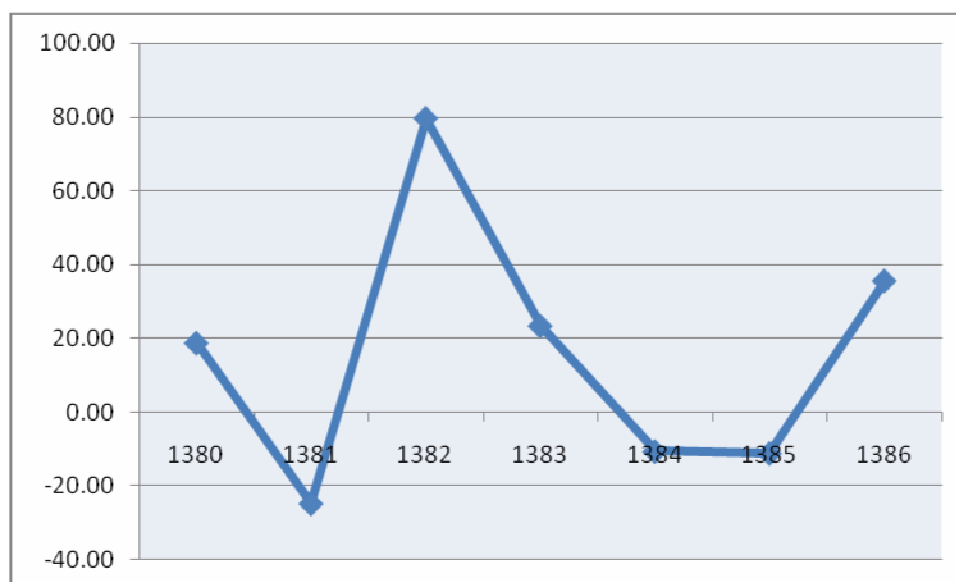
نمودار ۳۰. رشد ارزش ستانده ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

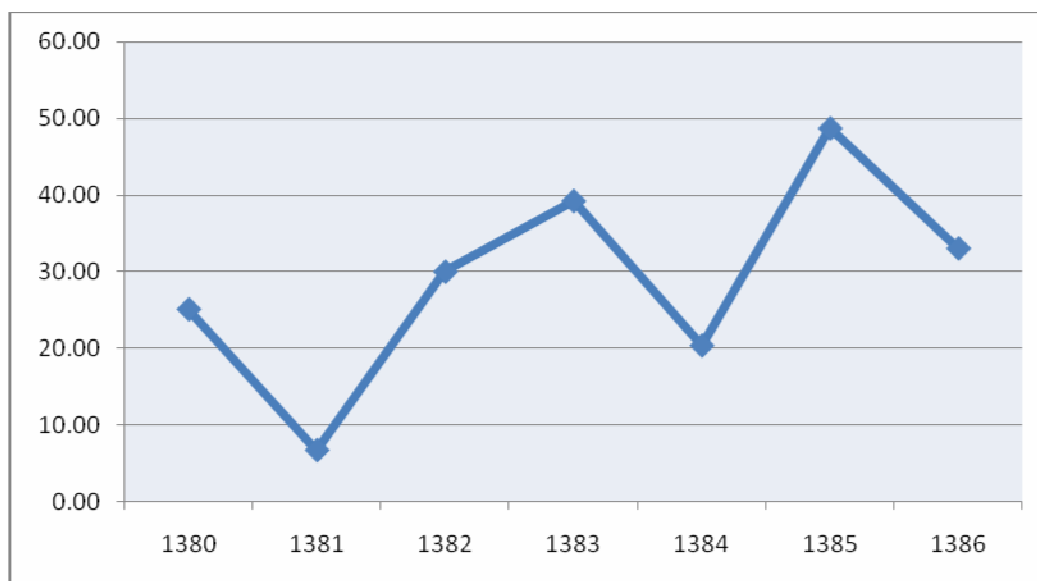
نمودار ۳۱. رشد ارزش ستانده ساخت فلزات اساسی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

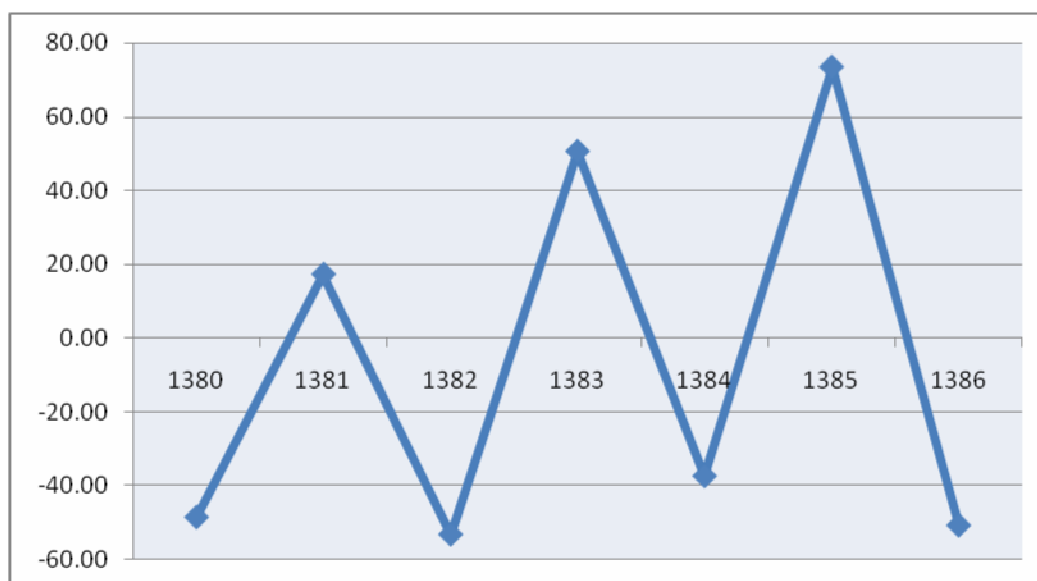
نمودار ۳۲. رشد ارزش ستانده ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

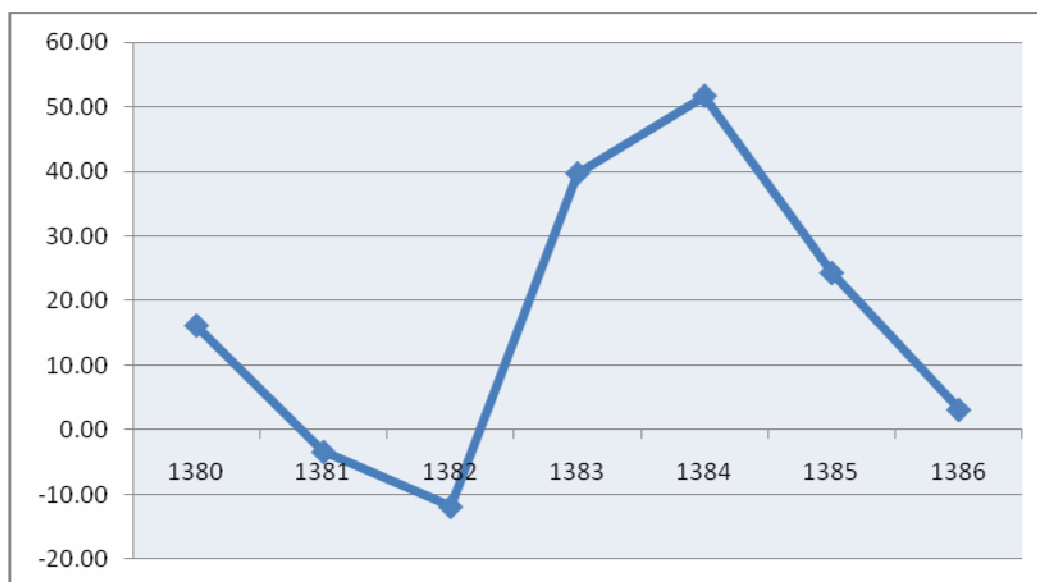
نمودار ۳۳. رشد ارزش ستانده ساخت ماشین آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

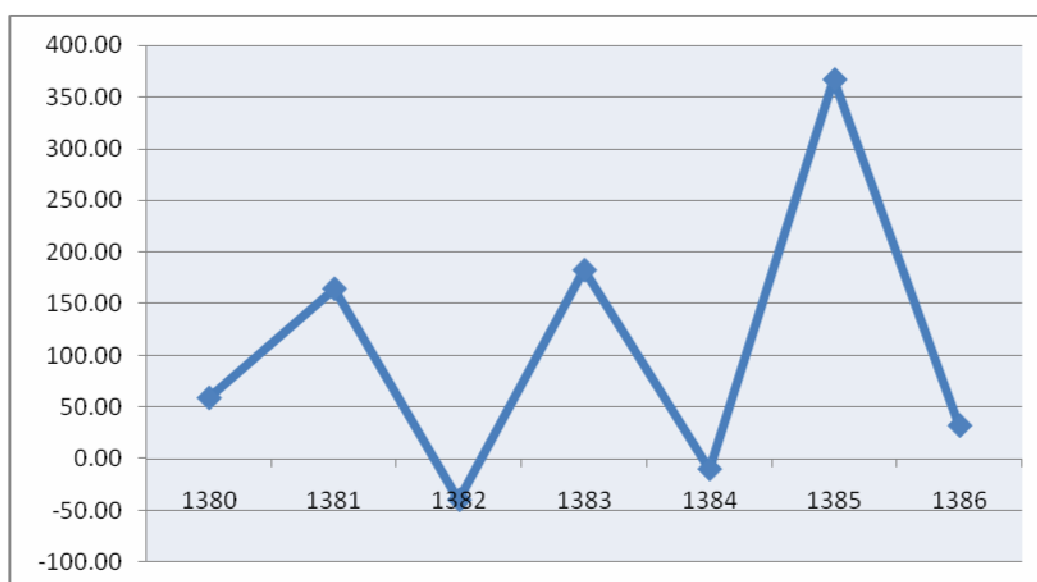
نمودار ۳۴. رشد ارزش ستانده ساخت ماشین آلات و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

نمودار ۳۵. رشد ارزش ستانده ساخت رادیو و تلویزیون، دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

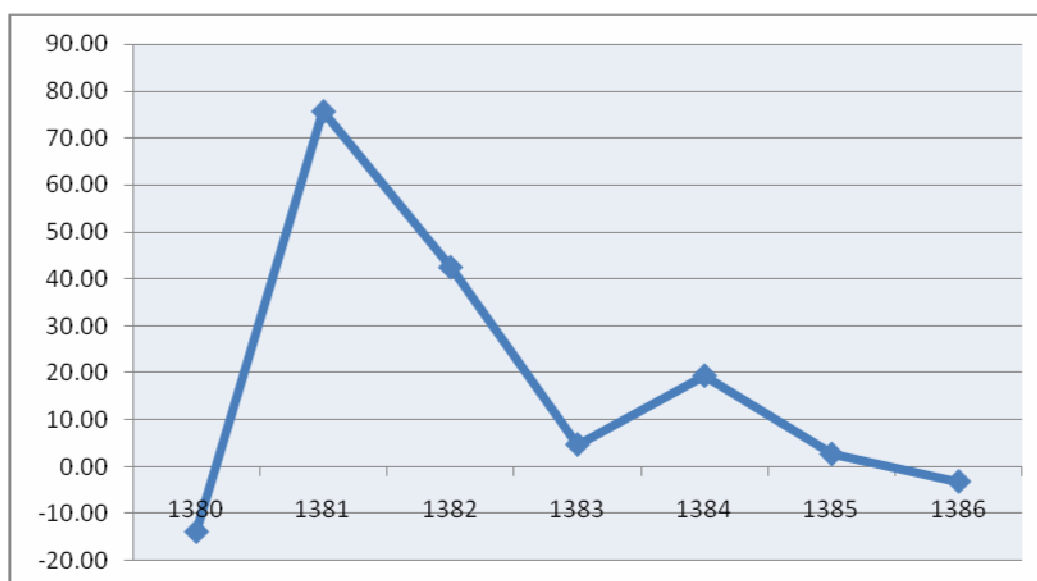
نمودار ۳۶. رشد ارزش ستانده ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی، ابزار دقیق و انواع ساعت به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

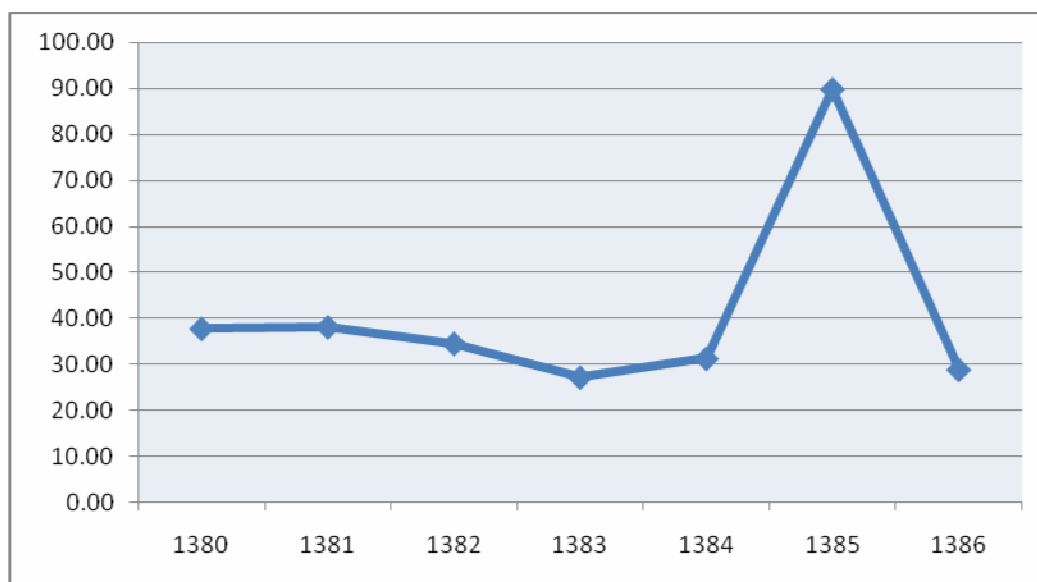
نمودار ۳۷. رشد ارزش ستانده ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

نمودار ۳۸. رشد ارزش ستانده ساخت سایر تجهیزات حمل و نقل به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

نمودار ۳۹. رشد ارزش ستانده ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

نمودار ۴۰. رشد ارزش استاندارد باز یافت به قیمت ثابت ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

۳-۱-۳- پیوندهای پسین و پیشین در تعیین و شناسایی بخش‌های کلیدی بخش صنعت استان

تعیین و شناسایی بخش‌های کلیدی و یا بخش‌های پیشرو در سطح اقتصاد منطقه یکی از کاربردهای اساسی الگوی داده ستانده منطقه به شمار می‌آید. تقریباً تمام کشورهای مختلف جهان که جدول داده ستانده منطقه‌ای تهیه کرده‌اند، در سیاست‌های منطقه‌ای از تکنیک مذکور استفاده نموده‌اند. از منظر سیاست‌گذاری، تعیین و شناسایی بخش‌های کلیدی در سطح منطقه حداقل می‌تواند سه حسن اساسی را به همراه داشته باشد. ۱- جذب و ایجاد صنایع جدید در سطح منطقه. ۲- تحرک در افزایش تولید صنایع موجود در منطقه. ۳- اتخاذ سیاست‌های مالی به منظور ایجاد انگیزه بیشتر در توسعه و گسترش این نوع بخش‌ها در سطح منطقه، نظیر کاهش مالیات و یا افزایش یارانه‌های صادرات. به دلایل فوق، از لحاظ اقتصادی، منطقی به نظر می‌رسد که تعیین و شناسایی بخش‌های کلیدی، یعنی بخش‌هایی که منجر به رشد اقتصادی بیشتری در سطح منطقه می‌شوند و می‌توانند منافع زیادی در کل منطقه ایجاد نمایند، اهمیت می‌یابد. بررسی جنبه‌های نظری و عملیاتی کردن ابعاد پیوندهای پسین و پیشین پاسخ به چهارمین سؤال مطرح شده می‌باشد.

از نقطه نظر روش‌شناسی پیوندهای پسین و پیشین به دو گروه کلی زیر تقسیم می‌گردند. پیوندهای پسین طرف تقاضای اقتصاد و پیوندهای پیشین طرف عرضه اقتصاد.

الف) پیوندهای پسین طرف تقاضای اقتصاد

این نوع پیوندها اساساً بر مبنای ساختار نهاده‌های واسطه‌ای بخش‌های مختلف اقتصادی در سطح منطقه که در ماتریس ضرایب مستقیم و ماتریس معکوس داده ستانده منطقه‌ای نمایان می‌شوند، به شکل جمع ستونی محاسبه می‌گردند. یعنی اینکه، یک بخش در سطح منطقه به چه میزان از کالاها و خدمات سایر بخش‌ها را در فرآیند تولید خود مورد استفاده قرار می‌دهد. هر چه میزان تولید این بخش در سطح منطقه افزایش یابد، انتظار می‌رود که باعث تحرک سایر بخش‌های اقتصادی در سطح منطقه گردد. میزان افزایش تولید بخش بستگی به افزایش متغیرهای کلان سیاستی آن بخش دارد که در ناحیه تقاضای نهایی جدول قرار می‌گیرند. به این دلیل چنین پیوندهایی را طرف تقاضای اقتصاد می‌نامند.

پیوندهای پسین خود به دو گروه تقسیم می‌گردند. پیوندهای پسین مستقیم و پیوندهای پسین غیرمستقیم.

الف-۱) پیوندهای پسین مستقیم طرف تقاضای اقتصاد

پیوندهای پسین مستقیم نشان می‌دهند که بخش j ام در فرآیند تولید خود چه میزان از کالاها و خدمات سایر بخش‌ها را به عنوان واسطه در فرآیند تولید خود مورد استفاده قرار می‌دهد. هر چه شاخص مذکور بیشتر باشد، وابستگی بخش مذکور از سایر بخش‌های اقتصاد منطقه بیشتر است. پیوند مذکور به صورت زیر محاسبه می‌گردد:

$$DBL_j = \sum_{i=1}^n a_{ij} \quad (1)$$

در رابطه (۱) a_{ij} ماتریس ضرایب مستقیم داده ستانده منطقه‌ای و DBL_j پیوند پسین مستقیم بخش j ام در سطح منطقه را نشان می‌دهد. هر چه قدر شاخص DBL_j بیشتر باشد، میزان وابستگی بخش j ام به کالاها و خدمات سایر بخش‌های منطقه‌ای بیشتر است.

الف-۲) پیوندهای پسین مستقیم و غیرمستقیم طرف تقاضای اقتصاد

این نوع پیوندها نشان می‌دهند که فرضاً بخش j ام به چه میزان از کالاها و خدمات سایر بخش‌ها را به طور مستقیم و غیرمستقیم در فرآیند تولید خود مورد استفاده قرار می‌دهد.

$$DIBL_j = \sum_{i=1}^n R_{ij} \quad (2)$$

در رابطه فوق R_{ij} ماتریس معکوس و DBL_j پیوند پسین مستقیم و غیرمستقیم بخش j ام در سطح منطقه است. چنانچه شاخص DBL_j زیاد باشد، بیانگر این واقعیت است که وابستگی مستقیم و غیرمستقیم بخش مذکور با سایر بخش‌های اقتصادی در سطح منطقه بیشتر است.

الف-۳) پیوندهای پسین مستقیم و غیرمستقیم نرمال شده طرف تقاضای اقتصاد

پیوندهای پسین مستقیم و غیرمستقیم متعارف نمی‌توانند شدت وابستگی‌های متوسط یک بخش از اقتصاد منطقه را نسبت به متوسط کل اقتصاد منطقه نشان دهند. تحت چنین شرایطی ممکن است شاخص یک بخش مستقل از اینکه از شاخص متوسط کل اقتصاد بیشتر و یا کمتر باشد، مورد سنجش قرار می‌گیرد. برای رفع این نارسایی از پیوندهای مستقیم و غیرمستقیم نرمال شده استفاده می‌گردد. پیوندهای مذکور از تقسیم متوسط پیوندهای پسین مستقیم و غیرمستقیم هر بخش به متوسط پیوندهای مستقیم و غیرمستقیم کل اقتصاد منطقه به صورت زیر محاسبه می‌گردد. تحت چنین شرایطی عملکرد متوسط هر بخش نسبت به عملکرد متوسط اقتصاد منطقه مورد سنجش قرار می‌گیرد.

$$DIBL_j^n = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n R_{ij} / \frac{1}{n^2} \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n R_{ij} \quad (3)$$

در رابطه (۳) n تعداد بخش‌های اقتصادی در سطح منطقه را نشان می‌دهد. $DIBL_j^n$ متوسط پیوند پسین مستقیم و غیرمستقیم نرمال شده بخش j ام در سطح منطقه است. هر چه شاخص $DIBL_j^n$ بیشتر باشد، نشان می‌دهد که نه فقط متوسط شاخص مذکور از متوسط کل اقتصاد منطقه بیشتر است.

ب- پیوندهای پیشین طرف عرضه اقتصاد

برخلاف پیوندهای پسین که اساساً بر مبنای ساختار تقاضای نهاده‌های واسطه‌ای بخش‌های مختلف اقتصاد قرار دارند و به شکل جمع ستونی ماتریس ضرایب مستقیم A و ماتریس ضرایب مستقیم و غیرمستقیم $(I-A)^{-1}$ محاسبه می‌گردند، پیوندهای پیشین بر مبنای ساختار تولید منطقه و چگونگی توزیع تولید هر بخش به سایر بخش‌های اقتصادی به شکل جمع سطری ماتریس ضرایب مستقیم و ماتریس ضرایب مستقیم و غیرمستقیم محاسبه می‌گردند. هر چه این نوع پیوندها برای یک بخش بیشتر باشد، نشان می‌دهد که بخش مذکور نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی به نسبت بیشتری تولید خود را به سایر بخش‌های اقتصادی به عنوان واسطه می‌فروشد. همانند پیوندهای پسین، پیوندهای پیشین به دو گروه تقسیم می‌گردند، پیوندهای پیشین مستقیم و پیوندهای پیشین مستقیم و غیرمستقیم.

ب-۱) پیوندهای پیشین مستقیم طرف عرضه اقتصاد

پیوندهای پیشین مستقیم به صورت زیر محاسبه می‌گردند:

$$DFL_i = \sum_{j=1}^n b_{ij} \quad (4)$$

$$b_{ij} = \frac{z_{ij}}{x_i}$$

که در آن

با توجه به رابطه فوق، مشاهده می‌گردد که در محاسبه ضرایب، تقسیم به صورت سطری است. حال آنکه در پیوندهای پسین ضرایب همواره به صورت ستونی محاسبه می‌گردیده‌اند. ماتریس b_{ij} نشان می‌دهد که به ازای افزایش یک واحد تولید بخش i ام در سطح منطقه، چه میزان بخش مذکور تولید خود را مستقیماً به بخش j می‌فروشد. DFL_i هم شاخص پیوند پیشین مستقیم بخش i ام را نشان می‌دهد. هرچه شاخص مذکور بیشتر باشد، بیانگر این واقعیت است که بخش مذکور در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصادی به نسبت بیشتری از تولید خود را به سایر بخش‌های اقتصادی در سطح منطقه می‌فروشد.

ب- پیوندهای پیشین مستقیم و غیرمستقیم طرف عرضه اقتصاد

پیوندهای پیشین مستقیم و غیرمستقیم بخش i ام از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$DIFL_i = \sum_{j=1}^n C_{ij} \quad (5)$$

که در آن $C_{ij} = (I - B)^{-1} B_{ij}$ و $B = [B_{ij}]$

در رابطه (5) DBL_i پیوندهای پیشین مستقیم و غیرمستقیم بخش i ام در سطح منطقه را نشان می‌دهد. هر چه شاخص مذکور بیشتر باشد، بیانگر این واقعیت است که بخش مذکور در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصادی منطقه تولید خود را به طور مستقیم و غیرمستقیم به نسبت بیشتری به سایر بخش‌ها می‌فروشد.

ب- پیوندهای پیشین مستقیم و غیرمستقیم نرمال شده طرف عرضه اقتصاد

شاخص فوق مشخص نمی‌کند که عملکرد متوسط هر بخش نسبت به عملکرد متوسط کل اقتصاد به چه صورت می‌باشد. برای این منظور از پیوندهای پیشین مستقیم و غیرمستقیم نرمال شده استفاده می‌گردد. شاخص مذکور از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$DIFL_i^n = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n C_{ij} / \frac{1}{n^2} \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n C_{ij} \quad (6)$$

$DIFL_i^n$ در رابطه فوق متوسط پیوند پیشین مستقیم و غیرمستقیم بخش i ام در سطح منطقه است. هر چه شاخص مذکور بیشتر باشد، نشان می‌دهد که عملکرد متوسط پیوندهای پیشین مستقیم و غیرمستقیم این بخش از متوسط کل اقتصاد منطقه بیشتر است.

ج- شاخص انتشار

پیوندهای پسین و پیشین که در بالا معرفی شد مبتنی بر روش متوسط‌گیری است. این امر بدین معنی است که یک بخش می‌تواند پیوند پسین و پیشین بالایی در اقتصاد داشته باشد، ولی این پیوندها مرتبط با بخش‌های محدودی باشد. به

عبارت دیگر پیوندهای پسین و پیشین یک بخش ممکن است به طور نسبتاً مساوی و متعادل با بخش‌های دیگر حاصل نشده باشد. از این‌رو برای نشان دادن میزان پراکندگی شاخص ضریب انتشار برای پیوندهای پسین و پیشین معرفی شده است. این شاخص‌ها در زیر آورده شده است:

$$V_j = \frac{\left\{ \left[\frac{1}{n-1} \right] \sum_i (r_{ij} - \frac{\sum_i r_{ij}}{n})^2 \right\}^{\frac{1}{2}}}{\frac{\sum_i r_{ij}}{n}} \quad (7)$$

و

$$V_i = \frac{\left\{ \left[\frac{1}{n-1} \right] \sum_j (r_{ij} - \frac{\sum_j r_{ij}}{n})^2 \right\}^{\frac{1}{2}}}{\frac{\sum_j r_{ij}}{n}} \quad (8)$$

بخش کلیدی به بخشی اطلاق می‌شود که پیوند پسین و پیشین نرمال شده بالاتر از واحد داشته باشد و ضریب پراکندگی آن نسبتاً کوچک باشد.

➤ تحلیل نتایج الگوی داده ستانده منطقه‌ای

در این قسمت در راستای عملیاتی نمودن الگوی نظری داده ستانده که در بخش پیشین ارائه شد، به تحلیل نتایج حاصل از جدول داده ستانده استان زنجان در سال ۱۳۸۶ خواهیم پرداخت.

از ویژگی‌های بارز الگوی داده ستانده توانایی این الگو در تحلیل ساختار تولید اقتصاد است. ماتریس ضرایب فنی یکی از پایه‌های اساسی این تحلیل است. ماتریس ضرایب فنی از تقسیم هزینه‌های واسطه یک بخش بر ستانده همان بخش حاصل می‌شود و نشان می‌دهد که چه سهمی از تولید هر بخش صرف خرید کالاها و خدمات واسطه‌ای از سایر بخش‌ها می‌شود. این ماتریس در حقیقت ساختار هزینه بخش‌ها را نشان می‌دهد. جدول ۱۲ ضرایب فنی و نیز ضرایب فزاینده تولید استان زنجان در سال ۱۳۸۶ را نشان می‌دهد.

جدول ۱۲. ضرایب فنی و ضرایب فزاینده تولید در بخش صنعت استان زنجان در سال ۱۳۸۶

عنوان بخش	جمع ضرایب فنی	ضریب فزاینده تولید
ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها	0.29	1.56
ساخت منسوجات	0.19	1.23
ساخت پوشاک، عمل‌آوری و رنگ کردن خز	0.16	1.54
دباغی و پرداخت چرم و سایر محصولات چرمی	0.29	1.45
ساخت چوب و محصولات چوبی	0.11	1.15
ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و نشر	0.15	1.25
ساخت کک، فراورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای	0.10	1.26
ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی	0.20	1.21
ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک	0.08	1.12
ساخت سایر محصولات کانی غیر فلزی	0.19	1.25
ساخت فلزات اساسی	0.02	1.23
ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات	0.46	1.25
ساخت ماشین‌آلات	0.19	1.05
ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	0.45	1.36
ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	0.38	1.36

مأخذ: محاسبات محقق

*میزان تولید بخش نفت خام و گاز طبیعی در استان زنجان برابر صفر بوده و به همین دلیل بخش ۵ در جدول آورده نشده است.

ستون ضرایب فنی گویای این امر است که هر بخش چه مقدار از ستانده خود را صرف خرید کالا و خدمات واسطه‌ای می‌نماید، با توجه به اعداد جدول ۱۲ می‌توان گفت بخش ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها، ۰.۲۹ ستانده خود را صرف خرید کالاها و خدمات واسطه‌ای می‌کند یا به عبارت دیگر به ازای هر ۱۰۰۰ ریال ستانده این بخش ۲۹۰ ریال کالا و خدمات واسطه‌ای خریداری می‌کند. از منظر سیاست‌گذاری نیز می‌توان گفت با تزریق اضافی ارزش یک میلیون ریال در هر یک از متغیرهای سیاستی بخش‌های اقتصادی نظیر مصرف نهایی خانوارها، مصرف دولت، سرمایه‌گذاری و یا صادرات به طور مستقیم چه میزان تولید در بخش‌های صنعتی استان افزایش می‌یابد. به عنوان مثال در بخش ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها به ازای یک میلیون ریال افزایش در هر یک از متغیرهای سیاستی مانند سرمایه‌گذاری، به طور مستقیم تولید اقتصاد ۲۹۰۰۰۰ ریال افزایش می‌یابد. از این منظر به این ماتریس، ماتریس ضرایب فزاینده مستقیم نیز گفته می‌شود. ضرایب فزاینده تولید ستونی دیگر از جدول ۱۲ را به خود اختصاص داده است. ضریب فزاینده تولید در الگوی داده ستانده، اثرات مستقیم و غیرمستقیم تغییر در تقاضای نهایی را بر روی تولید در کل اقتصاد استان نشان می‌دهد. یکی از مهمترین اجزای الگوی داده ستانده معکوس ماتریس لئونتیف است. این ماتریس اساس ضرایب فزاینده را در الگوی داده ستانده تشکیل می‌دهد. جمع ستونی اجزاء این ماتریس، ضرایب فزاینده تولید بخش‌های مختلف اقتصادی را در الگوی داده

ستانده نشان می‌دهد. با توجه به ارقام جدول، ضریب فزاینده ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها برابر با ۱.۵۶ است. این رقم این معنا را در ذهن ایجاد می‌کند که با افزایش یک میلیون ریالی تقاضای نهایی در بخش ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها، تولید کل اقتصاد استان به طور مستقیم و غیرمستقیم ۱.۵۶ میلیون ریال افزایش می‌یابد. از منظر سیاستگذاری، افزایش تقاضای نهایی بخش‌هایی که دارای ضریب فزاینده تولید بالاتری هستند، تأثیر بیشتری بر رشد تولید در اقتصاد استان خواهد داشت. از این رو اگر سیاستگذاران استان خواهان رشد بیشتری در تولید استان هستند، باید بر بخش‌هایی که ضریب فزاینده تولید بالاتری در استان دارند از جمله بخش ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها و بخش ساخت پوشاک، عمل‌آوری و رنگ کردن خز، دباغی و پرداخت چرم و سایر محصولات چرمی تمرکز نمایند.

با استفاده از ضرایب فنی می‌توان ارتباط میان بخش‌های مختلف اقتصادی را با یکدیگر سنجید و اینکه هر بخش با بخش‌های دیگر پیوند برقرار کرده است یا خیر. جدول ۱۳ با این هدف سامان یافته است. در این جدول بخش‌های اقتصادی و پیوندهای پیشین و پسین آنها مورد مذاقه قرار گرفته است.

جدول ۱۳. پیوندهای پسین و پیشین جدول داده - ستانده استان زنجان سال ۱۳۸۶

عنوان بخش	پیوند پسین مستقیم	پیوند پیشین مستقیم	پیوند پسین غیرمستقیم	پیوند پیشین غیرمستقیم	پیوند پسین غیرمستقیم	پیوند پیشین غیرمستقیم
کشاورزی، شکار و جنگلداری	0.14	0.27	1.16	1.33	1.00	1.15
ماهیگیری	0.19	0.09	1.23	1.10	1.06	0.94
معدن	0.02	0.32	1.03	1.36	0.89	1.17
صنعت	0.19	0.14	1.22	1.16	1.06	1.00
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	0.17	0.21	1.20	1.26	1.04	1.08
ساختمان	0.17	0.09	1.21	1.10	1.05	0.95
عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاهای	0.08	0.18	1.10	1.21	0.95	1.04
هتل و رستوران	0.29	0.06	1.34	1.07	1.16	0.92
حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات	0.10	0.26	1.11	1.30	0.96	1.12
واسطه‌گری‌های مالی	0.15	0.08	1.19	1.10	1.03	0.94
مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	0.12	0.21	1.14	1.26	0.99	1.08
اداره امور عمومی، و خدمات شهری	0.07	۲۰.۰۰	1.08	1.00	0.94	0.86
آموزش	0.03	0.02	1.04	1.02	0.90	0.88
بهداشت و مددکاری اجتماعی	0.06	0.03	1.07	1.03	0.92	0.88
سایر خدمات عمومی، اجتماعی شخصی و خانگی	0.18	0.14	1.21	1.15	1.05	0.99

مأخذ: محاسبات انجام گرفته

ستون‌های اول و دوم جدول بالا به ترتیب پیوندهای پسین و پیشین مستقیم را بیان می‌کنند. ارقام ستون اول بیانگر این واقعیت است که هر بخش به ازای افزایش ارزش یک واحد تولید خود چه میزان از کالاها و خدمات خود و سایر بخش‌های اقتصادی را به عنوان کالاها و خدمات واسطه‌ای در فرآیند تولید خود مورد استفاده قرار می‌دهد، مثلاً در مورد بخش صنعت بدین معناست که این بخش به چه میزان از کالا و خدمات واسطه‌ای سایر بخش‌ها بهره می‌برد. هر چه این شاخص برای یک بخش بیشتر باشد، نشان‌دهنده این است که این بخش در فرآیند تولید خود از کالاها و خدمات واسطه‌ای بیشتری نسبت به سایر بخش‌های اقتصاد استفاده می‌کند و بدین ترتیب دارای پیوند پسین مستقیم بیشتری است.

ستون دوم، ارقام پیوندهای پیشین مستقیم در استان زنجان را نشان می‌دهند. ارقام مذکور به طور کلی بیان‌کننده این واقعیت است که بخش‌های اقتصادی این استان به چه نسبت از کالاها و خدمات یک بخش را در فرآیند تولید خود مورد استفاده قرار می‌دهند، به عنوان مثال سایر بخش‌های اقتصادی به چه میزان از کالاها و خدمات بخش صنعت استفاده می‌کنند. هر چه شاخص مذکور برای یک بخش بیشتر باشد، نشان‌دهنده این است که بخش مذکور به ازای ارزش یک واحد تولید خود، محصولات خود را به نسبت بیشتری در مقایسه با سایر فعالیت‌های اقتصادی به بخش‌های استان می‌فروشد.

ستون‌های ۳ و ۴ جدول فوق، ارقام پیوندهای پسین و پیشین مستقیم و غیرمستقیم بخش‌های استان زنجان را نشان می‌دهد. این ارقام علاوه بر اثرات مستقیم، اثرات غیرمستقیم سیاست‌های توسعه اقتصادی را نشان می‌دهد. ارقام ستون ۳ جدول مربوط به پیوندهای پسین مستقیم و غیرمستقیم بخش‌ها است و بیان می‌کند که به ازای تزریق اضافی فرضاً یک میلیون ریال سرمایه‌گذاری در هر یک از بخش‌های مذکور، به طور مستقیم و غیرمستقیم چه میزان افزایش تولید توسط آن بخش‌ها در کل اقتصاد استان ایجاد خواهد شد.

ستون ۴ جدول فوق، نتایج پیوندهای پیشین مستقیم و غیرمستقیم متعارف را نشان می‌دهند. ارقام مذکور به طور کلی بیانگر این واقعیت است که تزریق اضافی یک میلیون ریال در ارزش افزوده یک بخش، موجب افزایش چه میزان تولید توسط آن بخش در کل اقتصاد استان زنجان خواهد شد.

پیوندهای مطرح شده تنها عملکرد کلی هر بخش را در کل اقتصاد استان زنجان آشکار می‌کنند و نمی‌توان بر مبنای آن‌ها بخش‌های کلیدی را در سطح استان شناسایی نمود. برای این منظور از دو معیار؛

– پیوندهای پسین مستقیم و غیرمستقیم نرمال شده

و

– دیگری پیوندهای پیشین مستقیم و غیرمستقیم نرمال شده

استفاده شده است. نتایج به ترتیب در ستون‌های ۵ و ۶ جدول ۱۳ آورده شده است. بخش‌هایی که پیوندهای پسین و پیشین نرمال شده آنها بزرگتر از واحد باشد، می‌توانند به عنوان بخش‌های کلیدی یا بخش‌های پیشرو در استان زنجان مطرح گردند. بدین ترتیب بخش صنعت از جمله بخش‌هایی است که پیوندهای پسین و نیز پیشین نرمال شده آنها بزرگتر از واحد بوده و انتظار می‌رود اتخاذ سیاست‌های توسعه و گسترش در این بخش‌ها بتواند زمینه تحرک موزون‌تر سایر بخش‌های اقتصادی را در سطح استان زنجان فراهم نماید.

ارتباط میان بخش‌های مختلف اقتصادی نیز قابل ارزیابی است. در این بخش از گزارش ارتباط هر یک از فعالیت‌های اقتصادی با دیگر فعالیت‌ها مورد کنکاش قرار می‌گیرد و تعیین می‌شود که هر فعالیت برای تولید محصول خود به چه میزان از محصولات و خدمات سایر فعالیت‌ها بهره می‌گیرد، این مسأله می‌تواند نشان دهد که رشد یک بخش خاص در اقتصاد به چه میزان می‌تواند در رشد سایر بخش‌ها مؤثر باشد. به عنوان نمونه جدول ۱۴ ارتباط بخش صنعت را با سایر فعالیت‌های اقتصادی بررسی می‌کند. با توجه به جدول مشاهده می‌شود که بخش صنعت بیشترین ارتباط را با ضریب مشترک ۰.۰۷۳، با خود بخش صنعت دارد. این بدان معناست که بخش صنعت برای تولید محصولات خود بیش از همه به محصولات صنعتی نیازمند است. سپس بخش صنعت بیشترین ارتباط را با بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری با ضریب ۰.۰۶۹ ایجاد کرده است. یعنی بخش صنعت در فرایند تولیدی خود به طور قابل ملاحظه‌ای از محصولات کشاورزی استفاده به عمل می‌آورد. پس از کشاورزی، عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها با ضریب مشترک ۰.۰۲ بخش زیادی از احتیاجات صنعتی را مرتفع می‌سازد.

در یک دسته‌بندی کلی می‌توان گفت:

- بخش صنعت نیز به مانند بخش کشاورزی بیشترین استفاده را از محصولات خود می‌برد. این بدان معناست که بیشترین نهاده‌های یک فعالیت صنعتی از یک فعالیت صنعتی دیگر تأمین می‌شود.
- بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری دومین بخشی است که مواد اولیه بخش صنعت را تأمین می‌کند.
- کمترین ارتباط بخش صنعت نیز با بخش اداره امور عمومی و خدمات شهری است که در حد صفر می‌باشد. ماهیگیری و ساختمان نیز به ترتیب در رده‌های بعدی کمترین ارتباط با صنعت قرار گرفته‌اند.

جدول ۱۴. میزان استفاده بخش صنعت از کالاها و خدمات سایر بخش‌ها

صنعت	بخش‌های اقتصادی
0.0693	کشاورزی، شکار و جنگلداری
0.0001	ماهیگیری
0.0065	معدن
0.0731	صنعت
0.0031	تأمین آب، برق و گاز طبیعی
0.0002	ساختمان
0.0220	عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالاها
0.0003	هتل و رستوران
0.0079	حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات
0.0024	واسطه‌گری‌های مالی
0.0003	مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار
0.0000	اداره امور عمومی، و خدمات شهری
0.0003	آموزش
0.0003	بهداشت و مددکاری اجتماعی
0.0005	سایر خدمات عمومی، اجتماعی شخصی و خانگی

مأخذ: محاسبات تحقیق

۳-۱-۴- تحلیل بهره‌وری نیروی کار در بخش صنعت

افزایش بهره‌وری به این معناست که بتوان بدون تغییر در نهاده‌های تولید، سطح تولید را افزایش داد. بهره‌وری می‌تواند در نیروی کار یا سرمایه پدید آید. حال اگر بهره‌وری نیروی کار بالاتر رود آنگاه می‌توان به ازای سطح معینی از نیروی کار به تولید بالاتر دست یافت. یکی از اهداف مهمی که در برنامه چهارم توسعه کشور مورد نظر بوده، آن است که می‌باید ۳۳.۳ درصد از رشد تولید از ناحیه افزایش بهره‌وری محقق شود. در این راستا، بررسی نحوه تغییر میزان بهره‌وری در هریک از فعالیت‌های اقتصادی می‌تواند نشان دهد که کدام یک از بخش‌ها به اهداف برنامه نزدیکتر و کدام یک دورتر هستند. در بخش‌های زیر به تحلیل بهره‌وری نیروی کار در بخش صنعت طی دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ خواهیم پرداخت.

جدول ۱۵، میزان بهره‌وری^۱ در سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۸۶ و نیز تغییرات آن را در فعالیت‌های صنعتی نشان می‌دهد. مطابق این جدول بالاترین تغییر در بهره‌وری برابر با ۶ است که مربوط به بخش تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر می‌شود و کمترین مقدار آن معادل ۰.۲- و مربوط به بخش تولید سایر وسایل حمل و نقل است. به نظر می‌رسد که

^۱ - بهره‌وری از تقسیم ارزش افزوده هر بخش بر اشتغال آن بخش به دست می‌آید.

هر چه میزان رشد بهره‌وری بالاتر باشد آنگاه تولید بنگاه در مسیر افزایشی پایدار قرار گرفته و امکان تولید و اشتغال بیشتر در آینده را فراهم می‌سازد.

جدول ۱۵. میزان بهره‌وری در سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۸۶ و میزان تغییر بهره‌وری در فعالیت‌های صنعتی

تغییرات بهره‌وری	بهره‌وری سال ۸۶	بهره‌وری سال ۸۱	فعالیت‌های کارگاه‌های بزرگ صنعتی
۰.۲	۸۲	۲۷	صنایع مواد غذایی و آشامیدنی
*	*	^۱ *	تولید محصولات از توتون و تنباکو- سیگار
۲.۲	۱۱۹	۳۸	تولید منسوجات
۳.۱	۴۷	۲۰	تولید پوشاک و عمل آوردن و رنگ کردن پوست خردار
۱.۱	۵۹	۲۹	دباغی و عمل آوردن چرم ساخت کیف، چمدان، زین و یراق و تولید کفش
۳.۲	۷۲	۲۲	تولید چوب و محصولات چوبی و چوب پنبه، (غیر از مبلمان) و ساخت کالا از نیومواد حصیری
۵.۰	۱۲۲	۸۱	تولید کاغذ و محصولات کاغذی
*	*	۲۰	انتشار، چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط شده
۰.۰	۲۴۵	۲۵۶	صنایع تولید زغال کک، پالایشگاه‌های نفت و سوخت‌های هسته‌ای
۶.۵	۲۸۸	۴۳	صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی
۲.۱	۱۴۴	۶۷	تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی
۳.۳	۱۳۹	۳۳	تولید سایر محصولات کانی غیرفلزی
۱.۳	۳۳۹	۸۳	تولید فلزات اساسی
۶.۵	۹۸	۱۵	تولید محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات
۰.۶	۲۵۲	۳۶	تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
*	*	*	تولید ماشین آلات اداری و حسابگر و محاسباتی
۲.۵	۴۴۳	۷۲	تولید ماشین آلات مولد و انتقال برق و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
۵.۰	۵۰	۳۳	تولید رادیو و تلویزیون و دستگاه‌های وسایل ارتباطی
۱.۲	۶۴	۲۱	تولید ابزار پزشکی و ابزار اپتیکی و ابزار دقیق و ساعت‌های مچی و انواع دیگر ساعت
۲.۲	۱۵۳	۴۷	تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر
۲.۰-	۶۶	۷۹	تولید سایر وسایل حمل و نقل
*	*	۲۵	تولید مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر
*	*	۱۱	بازیافت

مأخذ: مطالعات تحقیق

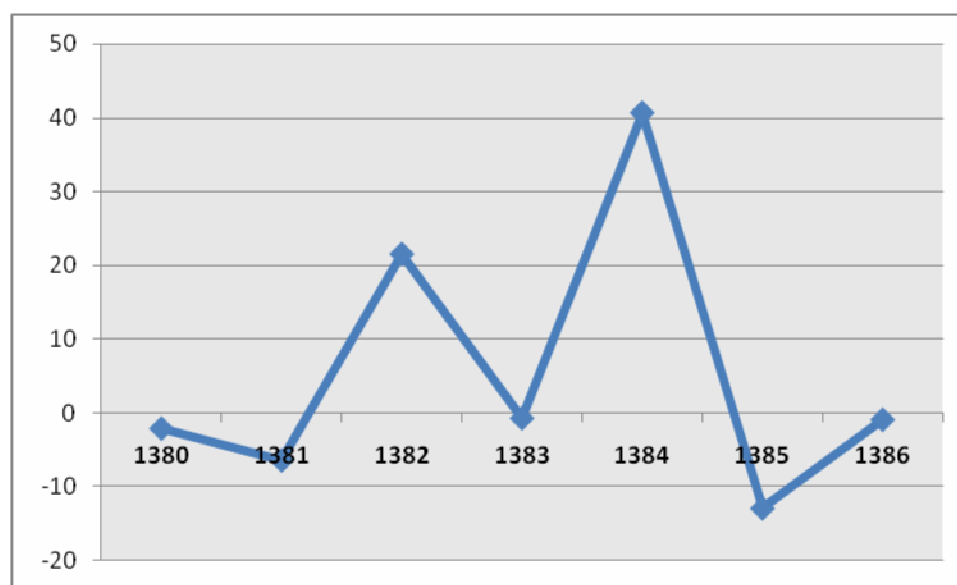
^۱ به دلیل فقدان آمار مورد نیاز، غیر قابل محاسبه است.

جدول ۱۶، تحولات بهره‌وری نیروی کار و رشد آن در فعالیت‌های صنعتی استان زنجان را طی سال‌های ۱۳۷۹-۸۶ نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود متوسط میزان بهره‌وری طی سال‌های مذکور معادل ۶۰.۸ است و بر طبق نمودار ۴۱، میزان رشد بهره‌وری این فعالیت تنها در سال‌های ۱۳۸۲ و ۱۳۸۴ مثبت بوده و در مابقی سال‌ها رشد منفی نشان می‌دهد.

جدول ۱۶. تحولات بهره‌وری نیروی کار و رشد آن در فعالیت‌های صنعتی استان زنجان طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۶

نوع فعالیت	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	متوسط
میزان بهره‌وری	۵۲.۰	۵۰.۹	۴۷.۶	۵۷.۹	۵۷.۵	۸۰.۸	۷۰.۳	۶۹.۷	۶۰.۸
رشد بهره‌وری	-	-۲.۱	-۶.۴	۲۱.۵	-۰.۷	۴۰.۶	-۱۲.۹	-۰.۹	۵.۶

مأخذ: محاسبات تحقیق

نمودار ۴۱. تحولات رشد بهره‌وری نیروی کار در فعالیت‌های صنعتی استان زنجان طی سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۸۶

به طور کلی اگر بخواهیم فعالیت‌های اقتصادی را به سه دسته فعالیت با «بهره‌وری پایین»، «بهره‌وری متوسط» و «بهره‌وری بالا» تقسیم کنیم نیاز به یک شاخص طبقه‌بندی داریم. به این ترتیب که اگر میزان متوسط بهره‌وری در یک فعالیت اقتصادی در دوره ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۵ کمتر از ۱۰۰ باشد آنگاه آن فعالیت اقتصادی دارای بهره‌وری پایین خواهد بود. اگر میزان متوسط بهره‌وری در یک فعالیت اقتصادی بین ۱۰۰ و ۲۰۰ باشد آنگاه آن فعالیت اقتصادی دارای بهره‌وری متوسط

بوده و اگر میزان متوسط بهره‌وری بالای ۲۰۰ باشد، میزان بهره‌وری بالا را شاهد خواهیم بود. بدین ترتیب فعالیت‌های صنعتی استان زنجان در زمره «فعالیت‌های به بهره‌وری پایین» جای می‌گیرند.

کارشناسان بر این باورند؛ عملکرد بسیار ضعیف و منفی بهره‌وری بخش صنعت استان در اغلب سال‌ها از دلایل متعددی ناشی می‌شود که مهمترین آنها عبارتست از:

- طولانی بودن دوره اتمام طرح‌های عمرانی و وجود طرح‌های نیمه تمام
- فرسودگی ماشین آلات، تجهیزات، عدم جایگزینی آنها و در نتیجه افزایش هزینه تولید و کاهش کیفیت محصولات
- تخصیص غیربهبینه سرمایه به دلیل عدم توجه کافی به توجیه اقتصادی، فنی و مالی در انتخاب پروژه‌ها
- وجود ظرفیت‌های بلااستفاده در فعالیت‌های تولیدی

و

- وجود انحصارات، فقدان رقابت سالم (غیررقابتی بودن فضای کسب و کار) و شفاف نبودن قیمت عوامل تولید
- این در حالی است که در سند برنامه راهبردی توسعه استان زنجان تصریح شده است که بهره‌وری نیروی کار صنعت به قیمت ثابت سال ۱۳۷۶، در سال ۱۳۸۶، ۶۳.۱ میلیون ریال بوده است و انتظار می‌رود که این رقم در سال ۱۳۹۴ به ۷۲.۴ میلیون ریال افزایش یابد.

۳-۲- ارزیابی تحول اشتغال و سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تحت تصدی دستگاه و مقایسه آن با اهداف برنامه‌های فوق

مقدمه

طبق آخرین آمار منتشر شده از سوی سازمان صنایع و معادن استان زنجان (جدول ۱۷)، این استان در سال ۱۳۸۹ دارای جمعیتی معادل ۱۰۳۶۸۷۳ نفر است که از این تعداد ۳۰۳۳۰ نفر در بخش صنعت مشغول به فعالیت هستند.

جدول ۱۷. مقایسه سهم صنعت در اشتغال استان

۱۰۳۶۸۷۳	جمعیت استان
۱/۵ درصد	درصد جمعیت استان از کل کشور
۳۰۳۳۰	میزان اشتغال بخش صنعت استان
۱۲	رتبه توسعه یافتگی صنعتی و معدنی استان در کل کشور

مأخذ: گزارش عملکرد سازمان صنایع و معادن استان زنجان، ۱۳۸۹، سایت رسمی سازمان

این استان به واسطه قرار گرفتن در شاهراه اتصالی شمال غرب و غرب کشور و واقع شدن در مسیر ترانزیت ایران و اروپا از موقعیت ویژه‌ای برخوردار است. به طوری که با ایجاد زیرساخت‌هایی مانند راه‌های ارتباطی مناسب و امکانات حمل و نقل، استقرار شهرک‌های صنعتی، وجود گمرک و برخورداری از ذخایر غنی معدنی موقعیت بسیار مناسبی برای سرمایه‌گذاری هر چه بیشتر در استان فراهم آمده است.

به دنبال سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته هم اکنون ۱۸ شهرک صنعتی و ۹۷۷ واحد صنعتی دارای پروانه ایجاد شده و ۱۶۰۶۸ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری بر روی واحدهای دارای پروانه بهره‌برداری صورت گرفته است. از سوی دیگر واحدهای صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری توانسته اند ۳۰۳۳۰ نفر شغل ایجاد کنند.

همچنین ۱۶۰ معدن فعال در سطح استان وجود دارد که ۱۱۰۰ نفر نیروی کار را به خود جذب کرده‌اند و میزان سرمایه‌گذاری صورت گرفته در این معادن در سال ۱۳۸۹، ۱۸۶ میلیارد ریال بوده است.

جدول ۱۸. وضعیت صنایع و معادن استان زنجان در سال ۱۳۸۹

۱۸	تعداد شهرک‌های صنعتی
۹۷۷	تعداد واحدهای صنعتی دارای پروانه
۱۶۰۶۸	سرمایه‌گذاری واحدهای پروانه بهره‌برداری - میلیارد ریال
۳۰۳۳۰	اشتغال واحدهای پروانه‌های
۱۶۰	تعداد معادن استان
۱۱۰۰	اشتغال معادن استان
۱۸۶	سرمایه‌گذاری صورت گرفته در معادن استان - میلیارد ریال

سازمان صنایع و معادن استان، ۱۳۹۰

۳-۲-۱- ارزیابی تحولات اشتغال استان در بخش صنعت

جدول ۱۹، توزیع درصد شاغلان استان زنجان را در بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۵ و ۸۵ نشان می‌دهد. در سال ۱۳۷۵، ۱۷.۸ درصد شاغلان استان در بخش صنعت فعالیت داشته‌اند و این رقم در سال ۱۳۸۵ به ۲۰.۷ درصد افزایش یافته است. یعنی طی بازه زمانی ۱۰ ساله، ۱۶.۳ درصد بر تعداد شاغلان این بخش افزود شده است.

جدول ۱۹. توزیع درصد شاغلان استان زنجان در بخش صنعت در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

درصد تغییرات	۱۳۸۵	۱۳۷۵	عنوان	ردیف
16.3	20.7	17.8	صنعت - ساخت	۳

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن

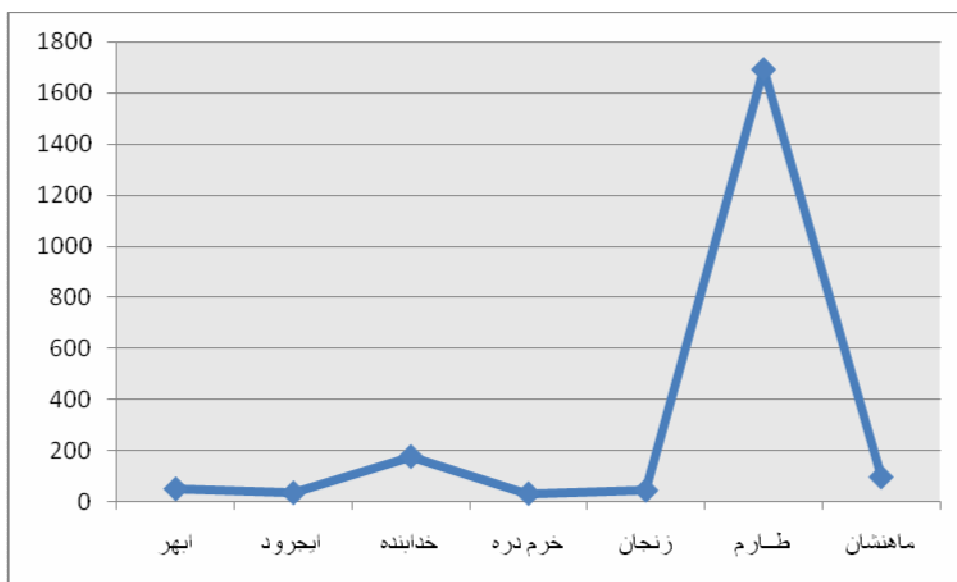
بر طبق جدول ۲۰، صنعتی‌ترین شهرستان استان زنجان، شهرستان زنجان است که ۵۳ درصد شاغلان این بخش را به خود اختصاص داده است، البته سهم این شهرستان نسبت به سال ۷۵ که حدود ۶۰ درصد شاغلان بخش صنعت را شامل می‌شد کاهش یافته است. پس از شهرستان زنجان شهرستان ابهر قرار دارد که ۱۵ درصد شاغلین صنعت را در خود جای داده است. در میان شهرستان‌های استان زنجان، شهرستان‌های طارم، ماهنشان و خدابنده با افزایش سهم اشتغال در سال ۸۵ نسبت به سال ۷۵ مواجه بوده‌اند. اشتغال در بخش صنعت در تمامی شهرستان‌های استان نیز در سال ۸۵ نسبت به سال ۷۵ افزایش یافته است. شاغلین بخش صنعت در استان زنجان در سال ۸۵ معادل ۶۱.۲ درصد نسبت به سال ۷۵ رشد داشته‌اند.

جدول ۲۰. اشتغال در بخش صنعت در شهرستان‌های استان در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

شرح	ابهر	ایجرود	خدابنده	خرم دره	زنجان	طارم	ماهنشان
اشتغال سال ۱۳۷۵	۶۱۸۲	۲۴۳۱	۲۷۳۲	۲۳۹۷	۲۳۲۰۴	۱۳۶	۱۸۵۱
اشتغال سال ۱۳۸۵	۹۲۶۸	۳۲۶۷	۷۵۶۰	۳۱۵۳	۳۳۴۶۱	۲۴۳۶	۳۶۳۱
سهم اشتغال ۱۳۷۵	۱۵.۹	۶.۲	۷.۰	۶.۲	۵۹.۶	۰.۳	۴.۸
سهم اشتغال ۱۳۸۵	۱۴.۸	۵.۲	۱۲.۰	۵.۰	۵۳.۳	۳.۹	۵.۸
تغییرات اشتغال	۴۹.۹	۳۴.۴	۱۷۶.۷	۳۱.۵	۴۴.۲	۱۶۹۱.۲	۹۶.۲

مأخذ: سالنامه آماری استان، ۱۳۸۸

بر طبق نمودار ۴۲، تغییرات اشتغال صنعتی شهرستان طارم در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ و ۸۵، بیش از دیگر شهرستان‌ها بوده است. به این ترتیب که تعداد شاغلان این شهرستان از ۱۳۶ نفر در سال ۱۳۷۵ به ۲۴۳۶ نفر در سال ۱۳۸۵ افزایش یافته است. به عبارت دیگر میزان تغییرات آن معادل ۱۶۹۱.۲ درصد بوده است. پس از طارم، شهرستان خدابنده شاهد افزایش قابل توجه شاغلان صنعتی بوده است به طوری که ۱۷۶.۷ درصد رشد اشتغال در این بخش طی سال‌های ۱۳۷۵ تا ۸۵ پدید آمده است.

نمودار ۴۲. تغییرات اشتغال در بخش صنعت در شهرستان‌های استان زنجان در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

ساختار اشتغال استان زنجان در بخش صنعت به گونه‌ای است که ترکیب شاغلان شهری و روستایی آن طی سال‌های ۱۳۷۵-۸۵ تغییر یافته است. جدول ۲۱، ارقام اشتغال در بخش صنعت را به تفکیک مناطق شهری و روستایی نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، درصد شاغلان شهری بخش صنعت از ۶۰ درصد در سال ۱۳۷۵ به ۵۸ درصد در سال ۱۳۸۵ کاهش یافته و در مقابل درصد شاغلان روستایی از ۴۰ درصد به ۴۲ درصد در سال ۱۳۸۵ افزایش داشته است.

جدول ۲۱. میزان اشتغال در بخش صنعت در مناطق شهری و روستایی

نوع فعالیت	شهری	روستایی	مجموع شهری و روستایی	درصد شهری	درصد روستایی
۱۳۷۵	23294	15639	38933	60	40
۱۳۸۵	36156	26620	62776	58	42

منبع: سالنامه‌های آماری استان زنجان

جدول ۲۲ نیز میزان رشد اشتغال در بخش صنعت استان زنجان را به تفکیک مناطق شهری و روستایی از سال ۷۵ تا ۸۵ نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود رشد اشتغال صنعتی در مناطق روستایی بیش از مناطق شهری بوده است. دلیل این امر افزایش سهم بخش صنعت و کاهش سهم بخش کشاورزی در فعالیت‌های اقتصادی استان طی این سال‌ها می‌باشد.

جدول ۲۲. میزان رشد اشتغال در بخش صنعت استان زنجان به تفکیک مناطق شهری و روستایی از سال ۷۵ تا ۸۵

نوع فعالیت	رشد اشتغال شهری	رشد اشتغال روستایی
صنعت-ساخت	55	70

مأخذ: محاسبات تحقیق

جدول ۲۳ توزیع درصد شاغلان استان را برحسب گروه‌های عمده فعالیت اقتصادی را نشان می‌دهد. طبق این جدول در سال ۱۳۷۵ بخش کشاورزی، شکار و جنگلداری با اختصاص دادن ۳۸ درصد از کل شاغلان به خود بیشترین سهم را داشته است. پس از بخش کشاورزی، بخش صنعت با کسب ۱۷.۸ درصد در رتبه دوم و سپس بخش معدن با سهمی معادل ۰.۵ درصد در رتبه سوم قرار گرفته است.

آمارها گویای آن است که با گذشت ۱۰ سال (از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵) سهم بخش کشاورزی کاهش یافته و در مقابل سهم بخش‌های صنعت، ساختمان و خدمات افزایش یافته است. به این ترتیب در سال ۱۳۷۵، بخش کشاورزی، خدمات و صنعت رتبه‌های اول تا سوم را در اختیار دارند ولی در سال ۱۳۸۵، بخش خدمات، صنعت و کشاورزی رتبه‌های اول تا سوم را در اختیار دارند.

جدول ۲۳. ساختار بخشی اشتغال استان بر حسب گروه‌های عمده فعالیت در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ واحد: درصد

ردیف	عنوان	۱۳۷۵	۱۳۸۵	درصد تغییرات
۱	کشاورزی، شکار و جنگلداری	38	29.4	-22.6
۲	استخراج معدن	0.5	0.9	80.0
۳	صنعت- ساخت	17.8	20.7	16.3
۴	تأمین برق، گاز و آب	0.7	1	42.9
۵	ساختمان	10.7	12.1	13.1
۶	عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و کالاهای شخصی و خانگی	8.3	9.5	14.5
۷	هتل و رستوران	0.5	0.8	60.0
۸	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	4.3	6.2	44.2
۹	واسطه‌گری‌های مالی	0.7	1	42.9
۱۰	مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب	0.5	1.1	120.0
۱۱	اداره امور عمومی، دفاع و تأمین اجتماعی اجباری	7.7	6.3	-18.2
۱۲	آموزش	6.6	6.1	-7.6
۱۳	بهداشت و مددکاری اجتماعی	1.5	2.3	53.3
۱۴	سایر فعالیت‌های خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی	1.2	1.6	33.3

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن

جدول زیر شاغلان بخش صنعت را بر حسب گروه شغلی، جنس و محل سکونت در شهرستان‌های استان به تفکیک مناطق شهری و روستایی در دوره زمانی ۸۵-۱۳۷۵ نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود، شهرستان زنجان بیش از ۵۳ درصد شاغلان صنعتی استان را به خود اختصاص داده است و این امر از بالاتر بودن سهم فعالیت‌های صنعتی این شهرستان در مقایسه با دیگر شهرستان‌های استان حکایت می‌کند. پس از شهرستان زنجان، با فاصله قابل توجهی

شهرستان ابهر قرار دارد که ۱۴.۷۶ درصد شاغلان صنعتی استان در آن به فعالیت می‌پردازند. در مقابل شهرستان طارم به اختصاص سهمی معادل ۳.۸۸ درصد شاغلان صنعتی به خود، کمترین سطح فعالیت‌های مربوط به این بخش را داراست.

جدول ۲۴. شاغلان بخش صنعت را بر حسب گروه شغلی، جنس و محل سکونت در شهرستان‌های استان به تفکیک مناطق شهری و

روستایی در دوره زمانی ۸۵-۱۳۷۵

شهری و روستایی			جنسیت				شرح
روستا	شهر	کل	زن	مرد	سهم درصد	کل	
8664	۲۴۷۹۷	۳۳۴۶۱	۱۰۶۴۵	۲۲۸۱۵	۵۳.۳۰	۳۳۴۶۱	زنجان
2564	۶۷۰۴	۹۲۶۸	۱۲۰۶	۸۰۶۲	۱۴.۷۶	۹۲۶۸	ابهر
6232	۱۳۲۸	۷۵۶۰	۴۵۶۶	۲۹۹۵	۱۲.۰۴	۷۵۶۰	خدابنده
3157	۱۱۰	۳۲۶۷	۱۸۴۶	۱۴۲۱	۵.۲۰	۳۲۶۷	ایجرود
307	۲۸۴۶	۳۱۵۳	۳۵۴	۲۷۹۹	۵.۰۲	۳۱۵۳	خرمدره
2302	۱۳۴	۲۴۳۶	۱۴۲۹	۱۰۰۷	۳.۸۸	۲۴۳۶	طارم
3394	۲۳۷	۳۶۳۱	۲۴۳۴	۱۱۹۷	۵.۷۸	۳۶۳۱	ماه‌نشان
26620	36156	62776	22480	40296	۱۰۰	62776	مجموع

مأخذ: سالنامه‌های آماری استان

در جدول ۲۵، مشخصات مهمترین واحدهای صنعتی فعال استان زنجان در سال ۱۳۸۸ بیان شده است. این واحدها، کلیدی‌ترین واحدهای صنعتی استان زنجان بوده و بیشترین سهم را در ایجاد اشتغال و افزایش سرمایه‌گذاری ایفا می‌کنند.

جدول ۲۵. مشخصات مهمترین واحدهای صنعتی فعال استان زنجان - بهار ۱۳۸۸

گروه: استخراج کانی های فلزی					
ردیف	عنوان واحد	نوع تولیدات	ظرفیت تولید(تن)	تعداد شاغلان	شهرستان محل استقرار
1	زرین معدن آسیا	کنسانتره سرب و روی	195000	150	زنجان
2	کالسیمین	کنسانتره سرب	265620	453	ماهنشان
		کنسانتره روی	33000	453	ماهنشان
3	معدن کاران نسوز	فراوری کانی های غیرفلزی	150000	19	خرمدره
		دانه بندی و فراوری سیلیس	80000		
گروه: محصولات غذایی و آشامیدنی ها					
4	شیر پاستوریزه پگاه زنجان	محصولات لبنی	69700	147	زنجان
5	حامیران	غذای کودک	1870	120	ابهر
6	صنعتی مینو	ویفر	4000	191	خرمدره
		پفک ذرت	3500	108	
		کیک و بیسکویت	12000	307	
		کارامل و آبنبات	6800	658	
7	صنعتی مینو (مکمل)	ویفر	11500	301	خرمدره
		کیک	9500	146	
		انواع بیسکویت	35000	432	
8	روغن نباتی جهان	انواع روغن های نباتی و خوراکی و روغن مارگارین	171000	362	زنجان
گروه: ساخت منسوجات					
9	تک ریس	نخ پنبه	900	105	زنجان
10	فرش سهند	نخ بی سی اف (پلی پروپلین، فرش ماشینی)	۷۱۵۰ تن	145	ابهر
11	تافتریس	نخ فرش ماشینی	5300	110	ابهر
		رنگرزی الیاف			
12	ابهربرزنت	پارچه برزنت	۲۰۰۰۰۰ متر مربع	120	ابهر
		تولید پارچه از الیاف یکسره	15000000	210	ابهر
13	نساجی رازی	نخ فرش ماشینی، رنگرزی الیاف	5600	231	ابهر
14	نخیران	ریسندگی و رنگرزی نخ اکریلیک	1750	355	ابهر
15	صائین بافت	حلاجی الیاف نساجی، سایر پارچه ها	۴۰۰۰ تن	326	ابهر
16	پرچین	بافندگی و تکمیل پارچه سنگین	۵۱۰۰۰۰۰ متر مربع	227	ابهر
17	پارس نخ	نخ استرچ/ رنگرزی انواع نخ	11900	224	ابهر
18	یک ریس زنجان	ریسندگی نخ و پنبه و الیاف مصنوعی	3000	369	ابهر
19	پرریس	نخ پنبه پلی استر	3000	239	ابهر
20	سرمایه گذاری و توسعه لاستیک	انواع گرانول و کامپاوند پلاستیکی، نخ لاستیک (تایر کورد)	30000	620	زنجان
21	پارس دکور	بافندگی انواع پارچه توربافی	780	102	ابهر
22	صنایع نساجی مادبافت	چاپ انواع پارچه، رنگرزی، چاپ و تکمیل پارچه	4025	150	ابهر
23	کوکما	بافندگی و تکمیل پارچه فاستونی	۱۵۰۰۰۰۰ مترمربع	126	خرمدره
گروه: چوب و محصولات چوبی به جز مبل					
24	راهان توان	اوراق فشرده چوبی روکش شده با کاغذ ملامینه	8388	130	زنجان
گروه: ساخت کاغذ و محصولات کاغذی					
25	کبریت آذر	کبریت	۹۰۰۰۰ کارت	113	ابهر
		کاغذ توالت	210		

26	فراوری شیمیایی زنجان	دستمال کاغذی جعبه‌ای	42000	165	زنجان
گروه: محصولات از لاستیک و پلاستیک					
27	صنایع پلاستیک ابهر	صنایع پلاستیک تزریقی	1950	169	ابهر
28	صنایع پلاستیک پوشینه	فیلم سلوفان و چاپ، انواع فیلم پلاستیکی چند لایه	29000	195	ابهر
29	فولادسپادن	انواع میلگرد کامپوزیت	288000	198	ابهر
گروه: سایر محصولات کانی غیر فلزی					
30	کریستال ایران	انواع بطری شیشه‌ای، بلورجات	39250	300	ابهر
		ظرف شیشه‌ای آشپزخانه	11000	157	ابهر
31	مقره‌سازی صدف گستر زنجان	مقره های فشار قوی، مقره‌های فشار ضعیف	1200	102	زنجان
32	چینی ماهنشان	ظروف چینی	600	141	زنجان
33	سیمان زنجان	انواع سیمان	2000	346	خداپنده
گروه: ساخت فلزات اساسی					
34	چشمه سار	قطعات فولادی، قطعات چدن داکتیل و چدن خاکستری	2000	150	زنجان
35	ذوب و فلزات ابهر	قطعات خودرو (ریخته گری)	25000	260	ابهر
36	کالسیمین	شمش روی	30000	258	ماهنشان
37	فراوری مواد معدنی ایران	شمش و ورق روی	10000	155	ماهنشان
38	سرب و روی ایران	شمش نقره، آلیاژ فلزات غیر آهنی، شمش روی...	82000	272	زنجان
39	ذوب آهن البرز غرب (سهامی خاص)	شمش فولاد سبک آلیاژی (بیلت)	100000	110	ابهر
40	ذوب و نورد خلیج فارس	انواع میلگرد / انواع تیرآهن	300000	109	ابهر
41	صنایع خالص سازان روی	شمش روی	17000	253	زنجان
42	ایران روی گستر	دوده صنعتی و انواع پودر فلزات غیر آهنی	44100	240	زنجان
گروه: محصولات فلزی فابریکی					
43	صنایع مس زنجان	مقاطع فلزی	2244	130	زنجان
گروه: ماشین آلات و دستگاه‌های برقی					
44	ایران ترانسفو	انواع ترانسفورماتورهای قدرت	۱۰۰۰ دستگاه	859	زنجان
45	پارس سوئیچ	انواع کلید(فشارمت، فشار متوسط، قوی) و...	5500	374	زنجان
46	سیم و کابل ابهر	انواع کابل و سیم برق	15000	138	ابهر
47	ترانسفورماتور سازی کوشکن	ترانسفورماتور توزیع	15000	192	زنجان
48	عایق‌های الکتریکی پارس	عایق‌های الکتریکی وسایل عایق سازی دستگاه‌های الکتریکی	7000	191	زنجان
49	ایران ترانسفونگان	ترانسفورماتور توزیع	45000nsjhi	539	زنجان
50	سیم و کابل ابهر	انواع کابل و سیم برق ۲۳۰ کیلو وات	15000	289	ابهر
51	سمن آسا	شکم بند، زانوبند، و وسایل ارتوپدی	81000	174	زنجان
52	هوراطب خرمدره	وسایل بهداشتی پزشکی	۵۰ تن	150	خرمدره
گروه: وسایل نقلیه موتوری					
53	ریخته‌گری آلومینیم ایران خودرو	پوسته کلاچ، بلوک سیلندر...	13835	300	ابهر
گروه: سایر تجهیزات حمل و نقل					
54	صنایع ریلی ایران خودرو	واگن مسافری راه آهن	۲۰۰ دستگاه	196	ابهر

مأخذ: سازمان امور اقتصادی و دارایی استان زنجان، ۱۳۸۸

با انجام یک دسته‌بندی از جدول بالا، تعداد واحدهای مهم صنعتی فعال استان به تفکیک شهرستان‌ها و نیز میزان اشتغال ایجاد شده آنها در جدول ، نشان داده شده است.

مطابق با جدول ۲۶، ۶۲ واحد مهم صنعتی در استان احداث شده است که توانسته‌اند ۱۴۸۶۱ شغل ایجاد کنند. در حال حاضر بیشترین واحدهای مهم صنعتی استان (۲۷ واحد) در شهرستان ابهر مستقرند که بالاترین میزان اشتغال را در میان این واحدها به میزان ۵۴۶۲ نفر پدید آورده‌اند. پس از آن در شهرستان زنجان ۲۰ واحد مهم صنعتی با ۵۲۹۶ نفر شغل وجود دارد.

جدول ۲۶. مهمترین واحدهای صنعتی فعال استان (به تفکیک زیرمجموعه‌ها) و تعداد شاغلان آنها در سطح شهرستان - ۱۳۸۸

نام شهرستان	تعداد واحدهای مهم صنعتی فعال	تعداد شاغلان - نفر
زنجان	20	5296
ابهر	27	5462
خدابنده	1	346
خرمدره	10	2438
ماه‌نشان	4	1319
مجموع	62	14861

مأخذ: سازمان امور اقتصادی و دارایی استان زنجان، ۱۳۸۸

۳-۲-۱-۱- ارزیابی توان اشتغال‌زایی بخش صنعت استان بر پایه جداول داده - ستانده در دوره

۱۳۷۹ - ۱۳۸۶

از نقطه نظر روش‌شناسی، ادبیات موجود نشان می‌دهد که دو نوع رویکرد کلی در جداول داده - ستانده وجود دارد. رویکرد طرف تقاضا یا رویکرد درآمد و رویکرد طرف عرضه یا رویکرد قیمت. رویکرد طرف تقاضا، آثار و تبعات مستقیم و غیرمستقیم سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی توسعه و گسترش بخش‌های مختلف اقتصادی بر افزایش تولید، توان اشتغال‌زایی بخش‌ها، توزیع درآمد گروه‌های اقتصادی و اجتماعی نیروی کار، سرمایه، توزیع درآمد گروه‌های اقتصادی و اجتماعی خانوارها، فقر و فقرزدایی از طریق ضرایب فزاینده مورد سنجش قرار می‌گیرند. در رویکرد طرف عرضه، معمولاً سیاست‌های معطوف به آثار و تبعات مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی و اجتماعی تغییرات اقلام برون‌زایی (اقلام نشتی‌ها) مانند مالیات، سوبسیدها و واردات کالاها و خدمات بر افزایش شاخص قیمت بخش‌های تولیدی، افزایش شاخص قیمت گروه‌های اقتصادی و اجتماعی نیروی کار و افزایش شاخص هزینه زندگی (شاخص هزینه مصرف) طیف وسیعی از گروه‌های اقتصادی و اجتماعی خانوارها به صورت کمی مورد بررسی قرار می‌گیرند. تأکید اصلی در این قسمت سیاست‌های معطوف به رویکرد طرف تقاضا در قالب جدول داده - ستانده متعارف است.

روابط نظری ساختار تولید و ایجاد اشتغال در بخش‌های مختلف اقتصادی را بر اساس جدول داده- ستانده متعارف می‌توان به صورت زیر بیان نمود.

رابطه زیر یک رابطه تراز تولیدی در جدول داده- ستانده است.

$$Q = AQ + F \quad (۱)$$

$$Q = (I-A)^{-1}F \quad (۲)$$

رابطه (۲) یک رابطه تراز تولیدی در الگوی داده- ستانده متعارف است که بر مبنای تزریق اضافی یک واحد مشخص حساب‌های برون‌زا یا اقلام تشکیل‌دهنده (F) با فرض ثبات ساختار تولید، (ماتریس ضرایب فزاینده تولید) محاسبه می‌شود. افزایش (Q) ناشی از اثرات مستقیم و غیرمستقیم تزریق اضافی یک واحد از اقلام تشکیل‌دهنده (F)، افزایش تقاضای مستقیم و غیرمستقیم نیروی کار توسط بخش‌های مختلف اقتصادی را به دست می‌دهد. افزایش تقاضای مستقیم و غیرمستقیم نیروی کار به توان اشتغال‌زایی بخش‌ها معروف است.

به منظور ایجاد پیوند بین F ، Q و اشتغال (L) لازم است که چهار فرض اساسی زیر را در الگوی داده- ستانده در نظر گیریم:

الف) همانند فعالیت‌های مختلف اقتصادی که یک کالای اساسی و کالاهای همگن را تولید می‌کنند، اشتغال در بخش‌های مختلف نیز همگن فرض شده و بدین ترتیب اساس جایگزینی یک رده شغلی با رده دیگر شغلی همان بخش نادیده گرفته می‌شود. چنانچه آمارهای مربوط به رده‌های مختلف شغلی در سطح بخش‌ها موجود باشند (ماتریس اشتغال) در این صورت می‌توان محدودیت مذکور را برطرف نمود.

ب) نسبت اشتغال مستقیم به تولید در کلیه بخش‌ها ثابت است.

ج) اشتغال خارج از سیستم تولیدی و بدون ملاحظه ساختار درآمد طیف وسیعی از گروه‌های اقتصادی و اجتماعی نیروی کار و خانوارها که ارتباط مستقیم با جمعیت فعال و کل جمعیت جامعه دارند به سیستم تحمیل می‌گردد.

د) فقط فعالیت‌های تولیدی نقش اساسی را در ایجاد اشتغال دارند و بدین ترتیب نقش عوامل تولید و نهادهای داخلی جامعه در ایجاد اشتغال غیرمستقیم نادیده گرفته می‌شود.

در راستای پیش‌فروض فوق و به منظور محاسبه توان اشتغال‌زایی بخش‌های مختلف اقتصادی، ابتدا ضرایب مستقیم اشتغال از رابطه زیر محاسبه می‌گردد.

$$l = L/Q \Rightarrow L = lq \quad (۳)$$

در رابطه (۳) L کل اشتغال I یک ماتریس قطری ضرایب اشتغال و Q هم ارزش تولید ناخالص را آشکار می‌کند. با جایگزینی رابطه (۳) در رابطه (۲) رابطه جدیدی به دست می‌آید که ارتباط بین تقاضای نهایی ساختار تولید و توان اشتغال‌زایی (نفر شغل مستقیم و غیرمستقیم ایجاد شده) توسط بخش‌های مختلف اقتصادی را نشان می‌دهد.

$$L = I (I-A)^{-1} F \quad (4)$$

$$K = I (I-A)^{-1} K_{ij} \quad (5)$$

ماتریس K_{ij} ، ماتریس ضرایب فزاینده اشتغال را نشان می‌دهد. جمع هر ستون آن نفر- شغل مستقیم و غیرمستقیم ایجاد شده ناشی از تزریق یک واحد مشخص حساب‌های برون‌زای بخش‌های اقتصادی توسط آن بخش‌ها در کل اقتصاد را آشکار می‌کند. چنانچه بخواهیم نفر- شغل غیرمستقیم ایجاد شده توسط هر بخش را محاسبه نماییم، کافی است که ضرایب مستقیم اشتغال را از ماتریس ضرایب فزاینده اشتغال کسر نماییم. رابطه زیر نفر- شغل غیرمستقیم ایجاد شده ناشی از تزریق یک واحد مشخص حساب‌های برون‌زا را بیان می‌کند.

$$IL = (K - I) F = PF \quad (6)$$

$$P = (K - I) = P_{ij} \quad (7)$$

P_{ij} ماتریس ضرایب فزاینده اشتغال غیرمستقیم است. جمع هر ستون آن نفر- شغل غیرمستقیم ایجاد شده ناشی از تزریق اضافی یک واحد مشخص حساب‌های برون‌زای فعالیت‌های تولیدی توسط آن بخش‌ها را در کل اقتصاد آشکار می‌کند. به این ترتیب می‌توان سه شاخص مهم اشتغال را در یک اقتصاد محاسبه کرد:

۱- شاخص اشتغال مستقیم: این شاخص عبارت از نسبت تعداد اشتغال هر بخش به تولید همان بخش. این شاخص نشان می‌دهد که به ازای یک واحد تولید در بخش چه میزان اشتغال ایجاد می‌شود.

۲- شاخص نرخ اشتغال القایی: با ضرب کردن ماتریس قطری بردار ضرایب اشتغال مستقیم بخش‌ها در ماتریس لئونتیف محتویات مستقیم و غیرمستقیم هر واحد تقاضای نهایی به دست می‌آید که نرخ اشتغال القایی و یا ماتریس ضرایب اشتغال مستقیم و غیرمستقیم نامیده می‌شود.

۳- شاخص اشتغال غیرمستقیم: این شاخص از کم کردن ضرایب اشتغال مستقیم هر بخش از ضرایب اشتغال القایی همان بخش به دست می‌آید.

حال در این بخش شاخص‌های ضرایب اشتغال مستقیم، ضرایب اشتغال غیرمستقیم و ضرایب اشتغال مستقیم و غیرمستقیم (ضرایب توان اشتغال‌زایی) برای بخش صنعت استان محاسبه و ارائه می‌شود. جدول ۲۷، ضرایب اشتغال مستقیم بخش صنعت استان زنجان را در دوره ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶ نشان می‌دهد.

جدول ۲۷. ضرایب اشتغال مستقیم صنعت استان زنجان را در دوره ۱۳۸۶-۱۳۷۹

فعالیت	۷۹۱۳	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	متوسط
صنعت	۰.۰۰۶۴	۰.۰۰۵۱	۰.۰۰۴۹	۰.۰۰۴۰	۰.۰۰۳۹	۰.۰۰۳۵	۰.۰۰۳۱	۰.۰۰۴۱	۰.۰۰۴۴

مأخذ: محاسبات تحقیق

داده‌های جدول بالا حاکی از آن است که بخش صنعت به طور متوسط در دوره ۷۹ تا ۸۶ دارای ضریب اشتغال ۰.۰۰۴۴ بوده است. این بدان معناست که با افزایش یک واحد از تولید در بخش صنعت ۰.۰۰۴۴ اشتغال ایجاد می‌شود.

جدول ۲۸ نیز، ضرایب اشتغال غیرمستقیم بخش صنعت را در دوره ۱۳۷۹-۸۶ نشان می‌دهد.

جدول ۲۸. ضرایب اشتغال غیرمستقیم بخش صنعت استان زنجان را در دوره ۱۳۸۶-۱۳۷۹

فعالیت	۷۹۱۳	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	متوسط
صنعت	۰.۰۰۲۳	۰.۰۰۲۵	۰.۰۰۲۱	۰.۰۰۱۹	۰.۰۰۲۰	۰.۰۰۱۸	۰.۰۰۱۷	۰.۰۰۱۸	۰.۰۰۲۰

مأخذ: محاسبات تحقیق

بر طبق این جدول، بخش صنعت به طور متوسط با ضریب ۰.۰۰۲ توانسته اشتغال غیرمستقیم ایجاد کند و لذا با افزایش یک واحد از تولید در این بخش می‌توان ۰.۰۰۲ اشتغال غیرمستقیم در استان پدید آورد.

اکنون با توجه به محاسبه اشتغال مستقیم و غیرمستقیم می‌توان «ظرفیت اشتغال‌زایی» بخش صنعت استان را محاسبه و تحلیل کرد. جدول ۲۹، ارائه دهنده ارقام مربوط به توان اشتغال‌زایی بخش‌های اقتصادی استان در دوره ۷۹ تا ۸۶ است.

جدول ۲۹. ضرایب اشتغال مستقیم و غیرمستقیم (توان اشتغال‌زایی) بخش صنعت استان زنجان در دوره ۱۳۸۶-۱۳۷۹

فعالیت	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	متوسط	رتبه بخش در میان فعالیتهای اقتصادی استان
صنعت	۰.۰۰۸۸	۰.۰۰۷۵	۰.۰۰۷۰	۰.۰۰۵۹	۰.۰۰۵۹	۰.۰۰۵۳	۰.۰۰۴۸	۰.۰۰۵۹	۰.۰۰۶۴	۱۳

مأخذ: محاسبات تحقیق

بر اساس تحلیل‌های جدول داده-ستانده اسانی در دوره ۷۹ تا ۸۶ به طور متوسط در اثر تزریق اضافی یک واحد از اقلام تشکیل‌دهنده تقاضای نهایی در استان زنجان، ۰.۰۰۶۴ نفر- شغل در بخش صنعت پدید آمده است. به عبارت توان اشتغال‌زایی این بخش معادل ۰.۰۰۶۴ نفر- شغل به ازای افزایش یک واحد از اقلام موجود در تقاضای نهایی استان است.

۳-۲-۱-۲- محاسبه ضریب تمرکز مکانی استان با استفاده از اشتغال در سطح شهرستان‌های استان

در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

مقدمه

در این بخش قصد بر آن است مزیت رقابتی فعالیت‌های صنعتی استان در سطح شهرستان‌ها تعیین شود تا با انجام این کار، مشخص شود که کدام یک از شهرستان‌های استان قادرند در اشتغال‌زایی و افزایش تولیدات صنعتی استان نقش محوری ایفا کرده و موجبات توسعه و ترقی استان را فراهم آورند.

به طور کلی سهم مکانی هر منطقه در زمینه اشتغال یا ارزش افزوده از تقسیم نسبت ارزش افزوده (اشتغال) هر بخش اقتصاد در استان به کل ارزش افزوده (اشتغال) استان، به نسبت ارزش افزوده (اشتغال) هر بخش اقتصاد در کشور به کل ارزش افزوده (اشتغال) کشور به دست می‌آید. با استفاده از سهم مکانی در زمینه اشتغال یا ارزش افزوده، می‌توان به تحلیل وضعیت رقابتی استان در فعالیت‌های مختلف اقتصادی پرداخت.

معیار برخورداری از مزیت رقابتی در هر استان، بالاتر بودن مقدار LQ محاسبه شده در هر رشته فعالیت از مقدار ۱.۲۵ است. به عبارت دیگر در جداول رتبه‌بندی مزیت رقابتی استان‌ها، مقادیر LQ استان‌ها به شرط بالاتر بودن از مقدار ۱.۲۵ و به ترتیبی است که در ادامه تشریح می‌شود.

مزیت رقابتی رو به اعتلاء: در صورتی که مقدار LQ استان در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ بالاتر از مقدار ۱.۲۵ باشد یا به عبارت دیگر در این دو سال استان دارای مزیت رقابتی باشد، هرگاه مقدار LQ سال ۱۳۸۵ بیش از مقدار آن در سال ۱۳۷۵ باشد، مزیت رقابتی استان رو به بهبود و اعتلاء است.

مزیت رقابتی رو به افول: در صورتی که مقدار LQ استان در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵ بالاتر از مقدار ۱.۲۵ باشد یا به عبارت دیگر در این دو سال استان دارای مزیت رقابتی باشد، هرگاه مقدار LQ سال ۱۳۸۵ کمتر از مقدار آن در سال ۱۳۷۵ باشد، مزیت رقابتی استان رو به افول است.

مزیت رقابتی ثابت: در صورتی که مقدار LQ استان در سال‌های ۷۵ و ۸۵ بالاتر از مقدار ۱.۲۵ و برابر یک مقدار باشد، مزیت رقابتی استان وضعیتی ثابت دارد.

مزیت رقابتی در حال پیدایش: در صورتی که مقدار LQ استان در سال ۱۳۷۵ کمتر از ۱.۲۵ و در سال ۱۳۸۵ بیشتر از ۱.۲۵ باشد، مزیت رقابتی استان در حال پیدایش است.

مزیت رقابتی در حال نابودی: در صورتی که LQ استان در سال ۱۳۷۵ بیش از رقم ۱.۲۵ باشد و این مقدار در سال ۱۳۸۵ به رقمی کمتر از ۱.۲۵ کاهش یافته باشد، مزیت رقابتی استان رو به نابودی است.

خارج از تقسیم‌بندی بالا، برخی از رشته‌های فعالیتی در استان دیده می‌شود که مقدار ضریب تمرکز مکانی آنها در هر دو سال مورد نظر کمتر از ۱.۲۵ بوده و روند آنها کاهشی بوده و یا بسیار ناچیز افزایش یافته‌اند، با عنوان «عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی» متمایز شده‌اند.

پس از انجام محاسبات مشخص شد که در بخش صنعت (ساخت)، مزیت رقابتی شهرستان زنجان رو به اعتلاست. مزیت رقابتی شهرستان ایجرود رو به افول رفته است. مزیت رقابتی ماهنشان در این بخش در حال پیدایش بوده و شهرستان‌های ابهر، خدابنده و طارم فاقد مزیت رقابتی هستند.

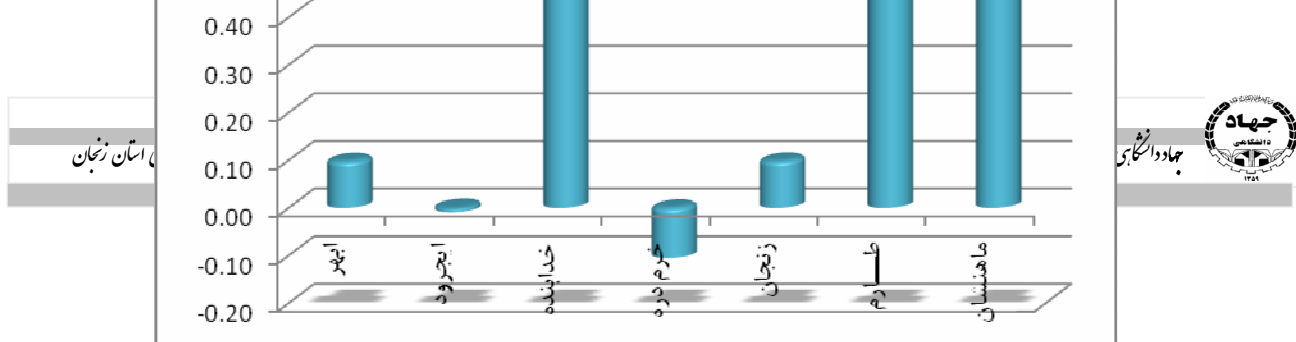
بنابراین شهرستان زنجان از توان صادراتی در بخش صنعت برخوردار بوده و ماهنشان نیز در صورت انجام سرمایه‌گذاری‌های لازم، می‌تواند در آینده محصولات صنعتی خود را به دیگر مناطق صادر کند.

جدول ۳۰. سهم مکانی شهرستان‌ها در بخش صنعت (ساخت)

شرح	ابهر	ایجرود	خدابنده	خرم‌دره	زنجان	طارم	ماهنشان
۱۳۷۵	۱.۰۴	۱.۴۰	۰.۴۴	۱.۲۱	۱.۲۷	۰.۰۷	۰.۸۱
۱۳۸۵	۱.۱۴	۱.۳۹۵	۰.۹۱	۱.۱۰	۱.۳۷	۰.۸۳	۱.۴۵
میزان تغییرات	۰.۱۰	-۰.۰۱	۰.۴۷	-۰.۱۰	۰.۱۰	۰.۷۶	۰.۶۴
وضعیت مزیت رقابتی	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی ^۱	رو به افول	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی	رو به اعتلاء	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی	در حال پیدایش

مأخذ: محاسبات محقق

^۱ در رابطه با شهرستان ابهر لازم به ذکر است که طبق تعاریف و استانداردهای موجود در روش تعیین سهم مکانی و بر اساس مقدار عددی ۱.۲۵، که ملاک اصلی این روش جهت سنجش مزیت رقابتی محسوب می‌شود، وضعیت مزیت رقابتی این شهرستان بالاتر از حد متوسط برآورد نشده است. اما همانطور که جدول نشان می‌دهد، مزیت رقابتی این شهرستان در بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۷۵ - ۸۵، از روند رشد قابل توجهی برخوردار بوده و افزایش این میزان نشان از گسترش فعالیت‌های صنعتی شهرستان ابهر دارد.

نمودار ۴۳. میزان تغییرات سهم مکانی شهرستان‌ها در بخش صنعت (ساخت) طی سال‌های ۱۳۷۵ و ۸۵

۳-۲-۱-۳- محاسبه و تحلیل shift & share اشتغال نیروی کار در سطح شهرستان‌های استان در

سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

در این بخش برآنیم تا با استفاده از معیار shift & share اشتغال نیروی کار، به تعیین آن دسته از فعالیت‌های صنعتی بپردازیم که شهرستان‌های استان در آنها دارای مزیت رقابتی هستند. روش محاسبه shift & Share به صورت زیر است:

shift & Share روشی است که اغلب به منظور تجزیه و تحلیل تغییرات اشتغال یا رشد اقتصادی در مجموعه‌ای از نواحی یا مناطق طی دو مقطع زمانی به کار می‌رود و رشد اشتغال یا رشد ارزش افزوده هر فعالیت خاص در ناحیه یا منطقه مورد بررسی را تابعی از سه عامل زیر می‌داند:

تغییرات اشتغال/ ارزش افزوده که به دلیل تغییر متغیرهای سطح ملی به وقوع می‌پیوندد (سهم ملی: National share).

تغییرات اشتغالی/ ارزش افزوده که به دلیل تغییر متغیرهای سطح فعالیت اقتصادی به وقوع می‌پیوندد (سهم صنعت: Industrial share).

تغییرات اشتغالی/ ارزش افزوده که به دلیل تغییر متغیرهای سطح منطقه یا ناحیه مورد نظر به وقوع می‌پیوندد (سهم منطقه: Regional Share).

در واقع تحلیل Shift- Share بر تغییر ترکیب فعالیت‌ها و فعالیت‌هایی که به ناحیه مورد نظر وارد یا از آن خارج شده‌اند تمرکز دارد. همچنین این روش تجزیه و تحلیل، بخش‌های اقتصادی پیش‌تاز و عقب‌مانده را در هر منطقه مشخص می‌کند.

• روش محاسبه Shift- Share برای اشتغال یا ارزش افزوده

مراحل چندگانه محاسبه این سهم‌ها به قرار زیر است:

مرحله اول: جمع‌آوری داده‌های اشتغال ناحیه مورد نظر در سال اول و سال آخر دوره به تفکیک بخش‌های اقتصادی.

مرحله دوم: جمع‌آوری داده‌های اشتغال کشور در سال اول و سال آخر دوره به تفکیک بخش‌های اقتصادی.

مرحله سوم: محاسبه درصد تغییر اشتغال کل اقتصاد کشور در مقطع زمانی

مرحله چهارم: ضرب کردن درصد تغییر اشتغال کل اقتصاد کشور (جواب حاصل از مرحله قبل)، در اشتغال فعالیت

اقتصادی ناحیه مورد نظر در سال اول (سهم ملی = NS)

مرحله پنجم: محاسبه درصد تغییر اشتغال رشته فعالیت‌ها در کل کشور

مرحله ششم: ابتدا درصد تغییر اشتغال کل اقتصاد کشور از درصد تغییر اشتغال بخش‌های عمده اقتصادی کشور کسر

می‌شود، سپس در اشتغال بخش‌های اقتصادی ناحیه مورد نظر در سال اول ضرب می‌شود (سهم صنعت = IS)

مرحله هفتم (سهم منطقه‌ای = RS): تفاضل اشتغال فعالیت اقتصادی ناحیه مورد نظر (سال آخر منهای سال اول)،

منهای سهم ملی، منهای سهم صنعت.

در صورتی که بخواهیم از حساب‌های منطقه‌ای استفاده کنیم، می‌توانیم از داده‌های ارزش افزوده به تفکیک بخش‌های

اقتصادی نیز استفاده نماییم.

اما باید توجه داشت که؛

- در تعیین برخورداری استان‌ها از مزیت رقابتی در هر بخش یا رشته فعالیت صنعتی، هر گاه سهم منطقه‌ای یک بخش اقتصادی یا یک رشته فعالیت صنعتی از سهم صنعت آن بخش اقتصادی (رشته فعالیت صنعتی) بیشتر باشد و هر دو رقم مثبت باشند، آن استان یا منطقه دارای مزیت رقابتی است.
- هر گاه سهم منطقه‌ای یک فعالیت اقتصادی مثبت و سهم صنعت آن منفی باشد، این صنعت دارای پتانسیل مزیت رقابتی است.

و

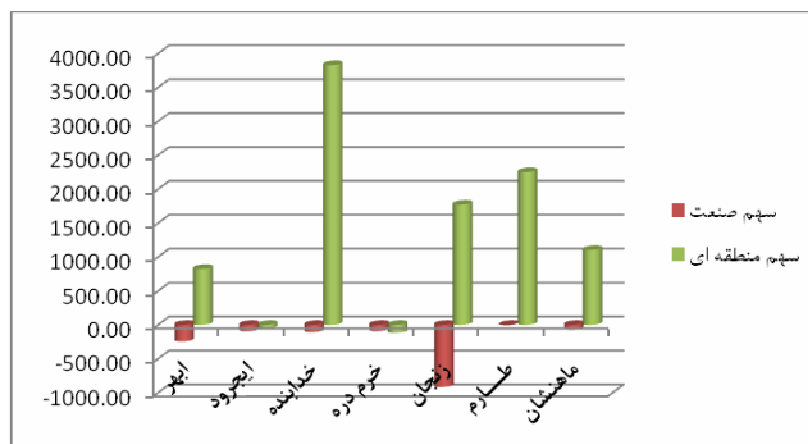
- سوم اینکه، هر گاه درصد تغییر اشتغال هر بخش اقتصادی در سطح محلی از درصد تغییر اشتغال آن بخش در سطح کشور بزرگ‌تر باشد، بخش مذکور پیش‌تاز و بالعکس عقب مانده است.
- حال با این توضیحات، در این بخش به بررسی وضعیت share & shift اشتغال نیروی کار در سطح شهرستان‌های استان می‌پردازیم.

نتایج محاسبات صورت گرفته در جدول ۳۱ نشان داده شده است. بر طبق این جدول شهرستان‌های ابهر، خدابنده، زنجان، طارم و ماهنشان در بخش صنعت (ساخت) دارای پتانسیل مزیت رقابتی هستند. به این معنی که اگر برنامه‌ریزی‌های لازم صورت گیرد و سرمایه‌های مورد نیاز تزریق شود، این شهرستان‌ها می‌توانند در زمینه تولید محصولات صنعتی از مزیت بالاتری نسبت به دیگر شهرستان‌ها برخوردار باشند.

جدول ۳۱. سهم ملی، صنعت و منطقه‌ای شهرستان‌ها در بخش صنعت (ساخت)

شرح	ایهر	ایجرود	خدابنده	خرم‌دره	زنجان	طارم	ماهنشان
سهم ملی (NS)	2504.95	985.04	1107.01	971.26	9402.26	55.11	750.03
سهم صنعت (IS)	-244.25	-96.05	-107.94	-94.70	-916.77	-5.37	-73.13
سهم منطقه‌ای (RS)	825.30	-52.99	3828.93	-120.56	1771.51	2250.27	1103.11

مأخذ: محاسبات محقق

نمودار ۴۴. مقایسه سهم منطقه‌ای و صنعت شهرستان‌ها در بخش صنعت (ساخت)

۳-۲-۱-۴- محاسبه ضریب تمرکز مکانی با استفاده از اشتغال فعالیت‌های مربوط به کارگاه‌های بزرگ

صنعتی در سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۸۶

همان‌طور که در بخش‌پیشین نیز اشاره کردیم، سهم مکانی هر منطقه در زمینه اشتغال یا ارزش افزوده از تقسیم نسبت ارزش افزوده (اشتغال) هر بخش اقتصاد در استان به کل ارزش افزوده (اشتغال) استان، به نسبت ارزش افزوده (اشتغال) هر بخش اقتصاد در کشور به کل ارزش افزوده (اشتغال) کشور به دست می‌آید. با استفاده از سهم مکانی در زمینه اشتغال یا ارزش افزوده، می‌توان به تحلیل وضعیت رقابتی استان در فعالیت‌های مختلف صنعتی پرداخت.

چنانچه شاخص ضریب تمرکز مکانی نشان دهد که صنعت i در استان دارای مزیت رقابتی است به این معناست که این صنعت در استان از تمرکز بیشتری برخوردار بوده و احتمالاً از فرصت‌های صادراتی در زمینه تولیدات صنعت فوق بهره‌مند می‌باشد. اما چنانچه صنعت i در استان دارای مزیت رقابتی نباشد به معنای آن است که استان در زمینه صنعت i نسبت به

کل کشور از سطح پایینی برخوردار بوده و شاید برای رفع نیاز داخلی استان، کالاهای مربوط به این صنعت را از سایر استان‌ها یا کشورهای دیگر وارد می‌کند. معیار برخورداری از مزیت رقابتی در هر استان، بالاتر بودن مقدار LQ (سهم مکانی ارزش افزوده استان i در سال t و یا سهم مکانی اشتغال استان i در سال t) محاسبه شده در هر رشته فعالیت از مقدار ۱.۲۵ است.

جدول ۳۲ سهم مکانی اشتغال کارگاه‌های بزرگ صنعتی را در سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۸۶ به نمایش می‌گذارد. مطابق مقادیر جدول می‌بینیم که تنها ۵ فعالیت از کارگاه‌های بزرگ صنعتی دارای مزیت رقابتی هستند که در دسته‌بندی‌های مزیت رقابتی، ۴ فعالیت آن در دسته فعالیت‌های با مزیت رقابتی رو به اعتلاء و یک فعالیت دارای مزیت رقابتی رو به پیدایش است.

○ تولید منسوجات، تولید فلزات، تولید ماشین‌آلات مولد و انتقال برق و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر و تولید ابزار پزشکی و ابزار اپتیکی و ابزار دقیق و ساعت‌های مچی و انواع دیگر ساعت از مزیت رقابتی رو به اعتلا برخوردارند

○ تولید چوب و محصولات چوبی و چوب پنبه، (غیر از مبلمان) و ساخت کالا از نی و مواد حصیری مزیت رقابتی در حال پیدایش دارند

در سایر فعالیت‌ها نیز مزیت رقابتی شکل نگرفته است.

جدول ۳۲. سهم مکانی اشتغال کارگاه‌های بزرگ صنعتی در سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۸۶

فعالیت‌های کارگاه‌های بزرگ صنعتی	سهم مکانی اشتغال سال ۱۳۸۱	سهم مکانی اشتغال سال ۱۳۸۶	میزان تغییر	وضعیت مزیت رقابتی
صنایع مواد غذایی و آشامیدنی	1.13	0.9	-0.23	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید محصولات از توتون و تنباکو- سیگار	0	0	0	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید منسوجات	1.91	2.93	1.02	رو به اعتلا
تولید پوشاک و عمل آوردن و رنگ کردن پوست خردار	0.82	0.16	-0.66	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
دباغی و عمل آوردن چرم ساخت کیف، چمدان، زین و یراق و تولید کفش	0.42	0.09	-0.33	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید چوب و محصولات چوبی و چوب پنبه، (غیر از مبلمان) و ساخت کالا از نیومواد حصیری	0.69	1.41	0.72	در حال پیدایش
تولید کاغذ و محصولات کاغذی	0.23	0.17	-0.06	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
انتشار، چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط شده	0.5	0	-0.5	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
صنایع تولید زغال کک، پالایشگاه‌های نفت و سوخت‌های هسته‌ای	0.45	0.49	0.04	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی	0.7	0.27	-0.43	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی	0.82	1.24	0.42	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید سایر محصولات کانی غیر فلزی	0.63	0.49	-0.14	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید فلزات اساسی	2	2.1	0.1	رو به اعتلا
تولید محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات	0.81	0.13	-0.68	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	0.36	0.2	-0.16	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید ماشین آلات اداری و حسابگر و محاسباتی	0	0	0	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید ماشین آلات مولد و انتقال برق و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	3.68	3.87	0.19	رو به اعتلا
تولید رادیو و تلویزیون و دستگاه‌های وسایل ارتباطی	0.22	0.07	-0.15	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید ابزار پزشکی و ابزار آبتیکی و ابزار دقیق و ساعت‌های مچی و انواع دیگر ساعت	1.41	1.59	0.18	رو به اعتلا
تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	0.37	0.58	0.21	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید سایر وسایل حمل و نقل	0.56	0.42	-0.14	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
تولید مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر	0.41	0	-0.41	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی
بازیافت	0.68	0	-0.68	عدم شکل‌گیری مزیت رقابتی

مأخذ: محاسبات محقق

۳-۲-۲- ارزیابی تحولات سرمایه‌گذاری استان در بخش صنعت

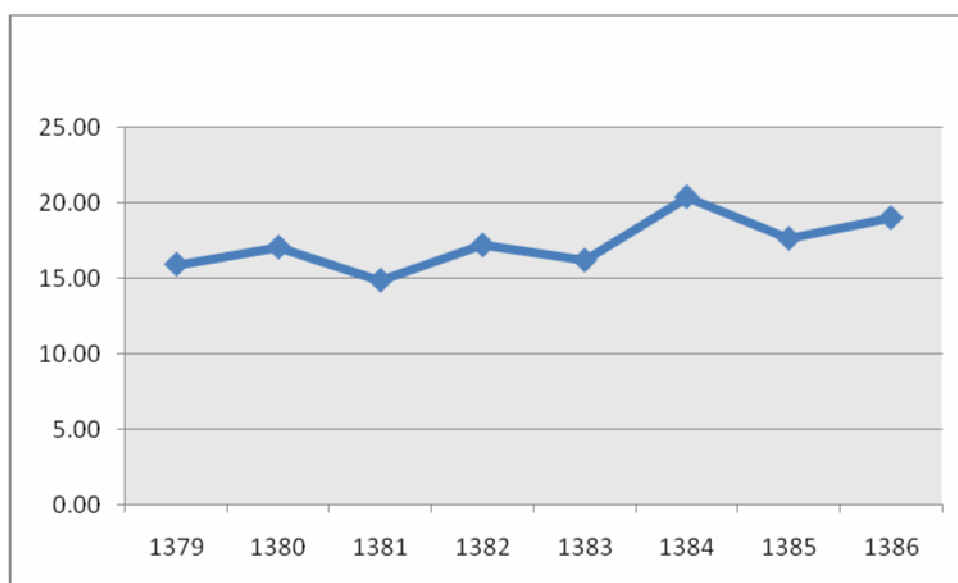
به منظور ارزیابی تحولات سرمایه‌گذاری در بخش صنعت استان، از نسبت سرمایه‌گذاری به محصول استفاده شده است. در این روش ابتدا نسبت سرمایه‌گذاری به تولید ناخالص داخلی محاسبه شده و سپس با ضرب این نسبت در ارزش افزوده استان و فعالیت، سرمایه‌گذاری انجام شده در استان و فعالیت به دست آمده است. با وجود آنکه این روش بسیار ساده است اما تقریب خوبی از واقعیت به دست می‌دهد.

همان‌طور که جدول ۳۳ و نمودار ۴۵ نشان می‌دهد، سهم سرمایه‌گذاری در بخش صنعت از کل سرمایه‌گذاری‌های استان طی دوره ۱۳۷۹-۸۶، بیش از ۱۴ درصد بوده است و این رقم در مقایسه با دیگر فعالیت‌های اقتصادی، قابل توجه است. بیشترین میزان سهم صنعت از کل سرمایه‌گذاری استان در سال ۱۳۸۴ به میزان ۲۰.۳۸ درصد بوده است.

جدول ۳۳. برآورد سرمایه‌گذاری در بخش صنعت طی دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ به روش نسبت سرمایه‌گذاری به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

حساب‌های منطقه‌ای	1379	1380	1381	1382	1383	1384	1385	1386
میزان سرمایه‌گذاری در بخش صنعت	717312	736615	723537	922179	960514	1416410	1293417	1342872
مجموع سرمایه‌گذاری در استان	4502759	4317650	4865040	5359535	5928170	6948537	7332099	7065459
سهم بخش صنعت از سرمایه‌گذاری کل استان	15.93	17.06	14.87	17.21	16.20	20.38	17.64	19.01

مأخذ: محاسبات تحقیق

نمودار ۴۵. مقایسه سهم بخش صنعت از کل سرمایه‌گذاری استان زنجان طی دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ - درصد

بر طبق آمارهای ارایه شده از سوی سازمان صنایع و معادن، تا پایان خرداد ماه ۱۳۹۰ تعداد پروانه‌های بهره‌برداری ۱۰۱۸ فقره با سرمایه ۱۶۷۰۱۳۷۴.۸۲ میلیون ریال بوده است. بنابراین در صورت انجام بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های تعیین شده، میزان سرمایه‌گذاری کل بخش صنعت استان در آینده افزایش خواهد یافت.

جدول ۳۴. تعداد پروانه‌های بهره‌برداری و میزان سرمایه‌گذاری واحدهای صنعتی به تفکیک فعالیت تا پایان خرداد ۱۳۹۰

ردیف	عنوان	تعداد فقره	سرمایه مجوزها - میلیون ریال
1	استخراج کانی‌های فلزی	5	520200.82
2	محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها	144	2952219.27
3	محصولات توتون و تنباکو	1	662000
4	ساخت منسوجات	62	1510263
5	پوشاک و عمل آوردن پوست خز	31	32982.1
6	دباغی - چرم - کیف - چمدان - کفش	10	39286
7	چوب و محصولات چوبی به جز مبیل	29	830861.6
8	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی	26	248103
9	انتشار و چاپ و تکثیر	2	60051
10	کک و فراورده‌های حاصل از نفت	8	42313
11	ساخت مواد و محصولات شیمیایی	89	1694145.81
12	محصولات لاستیکی و پلاستیکی	58	1286990.2
13	سایر محصولات کانی غیرفلزی	206	2293045.33
14	ساخت فلزات اساسی	114	2249444.71
15	محصولات فلزی فابریکی	80	280007.1
16	ساخت ماشین آلات و تجهیزات	34	73287.25
17	ماشین آلات دفتری و حسابداری	1	24000
18	ماشین آلات و دستگاه‌های برقی	38	850856.13
19	رادیو و تلویزیون و وسایل ارتباطی	5	3857.5
20	ابزار پزشکی، اپتیکی، دقیق و ساعت	7	73607
21	وسایل نقلیه موتوری	20	439868
22	سایر تجهیزات حمل و نقل	16	365920
23	مبلمان سایر مصنوعات	14	36396
24	بازیافت	18	131670
25	جمع	1018	16701374.82

مأخذ: سازمان صنایع و معادن استان زنجان

همان‌طور که جدول شماره ۳۴ نشان می‌دهد، تاکنون بیشترین تعداد پروانه‌های بهره‌برداری با رقمی معادل ۲۰۶ فقره به تولید سایر محصولات کانی غیرفلزی اختصاص یافته است. سپس محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها با دریافت ۱۴۴ فقره، بیشترین تعداد پروانه بهره‌برداری دریافت کرده‌اند. از سوی دیگر کمترین تعداد پروانه‌ها بهره‌برداری به محصولات توتون و

تنباکو و ماشین آلات دفتری و حسابداری اختصاص یافته است به طوری که تا پایان خرداد سال ۱۳۹۰، تنها یک پروانه بهره‌برداری برای این فعالیت‌های صنعتی صادر شده است.

همچنین بر روی محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها با رقمی معادل ۲۹۵۲۲۱۹.۲۷ میلیون ریال بیشترین میزان سرمایه‌گذاری صورت گرفته است. سپس سایر محصولات کانی غیرفلزی، ساخت فلزات اساسی، ساخت مواد و محصولات شیمیایی بیشترین میزان سرمایه‌گذاری را دارا هستند و در مقابل به فعالیت رادیو، تلویزیون و وسایل ارتباطی کمترین میزان سرمایه‌گذاری (۳۸۵۷.۵ میلیون ریال) اختصاص یافته است.

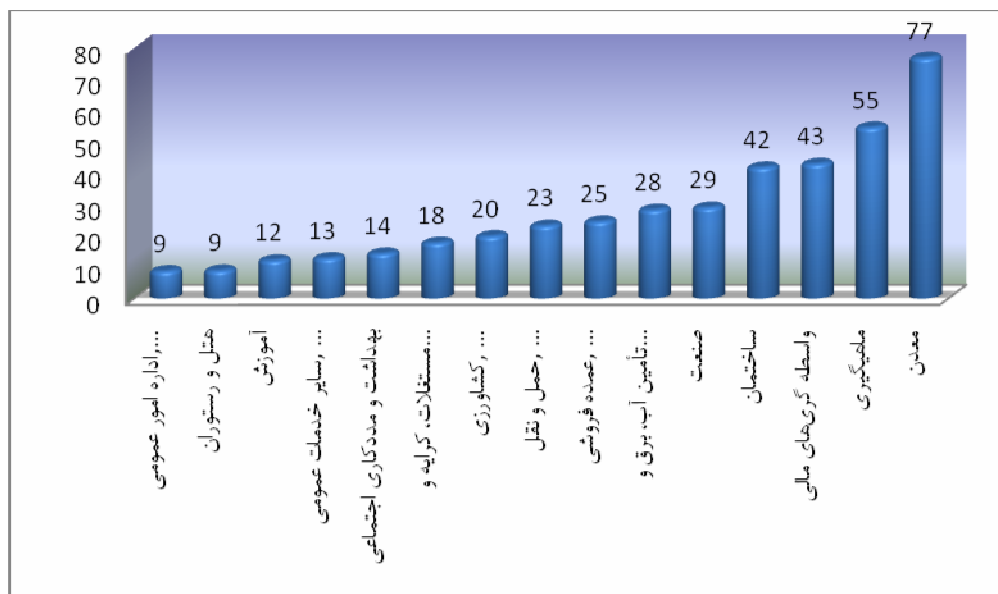
در امر سرمایه‌گذاری، یک سرمایه‌گذار پیش از هر اقدام به ریسک ناشی از سرمایه‌گذاری در یک فعالیت اقتصادی می‌اندیشد. به این معنی که اگر ریسک سرمایه‌گذاری یک فعالیت بالا باشد، قدر مسلم سرمایه‌گذاران تمایلی به ورود در آن عرصه را ندارند. بنابراین تنها با توجه به بالاتر بودن ارزش افزوده یک بخش نمی‌توان در رابطه با سرمایه‌گذاری در آن تصمیم‌گیری کرد. زیرا چنانکه آمارها نشان می‌دهد، میزان ارزش افزوده از یک سال به سال دیگر با نوسانات بسیاری همراه است و این مسأله می‌تواند ریسک سرمایه‌گذاری را افزایش دهد. با این توضیح در ادامه اقدام به محاسبه ریسک سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های صنعتی استان زنجان نموده‌ایم.

از آنجا که انحراف معیار نشان‌دهنده میزان پراکندگی داده‌ها از میانگین می‌باشد می‌تواند معیار مناسبی برای اندازه‌گیری میزان نوسانات در هر بخش و در نتیجه ریسک سرمایه‌گذاری باشد. در جدول ۳۵ میانگین و نیز انحراف معیار ارزش افزوده بخش صنعت در فاصله زمانی ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶ محاسبه شده است. با توجه به سهم متفاوت بخش‌ها در ارزش افزوده کل استان و تفاوت چشم‌گیر این سهم‌ها با یکدیگر، انحراف معیار نیز متناسب با سهم‌ها به دست می‌آید. بنابراین به منظور محاسبه دقیق‌تر میزان ریسک سرمایه‌گذاری در هر فعالیت، درصد انحراف معیار به میانگین محاسبه شده و این عدد به عنوان معیار اندازه‌گیری ریسک در هر فعالیت منظور شده است.

جدول ۳۵. ریسک سرمایه‌گذاری در بخش صنعت با توجه به ارزش افزوده فعالیت

فعالیت	متوسط ارزش افزوده (میلیون ریال)	سهم از ارزش افزوده استان (درصد)	انحراف معیار	ریسک (درصد)
صنعت	3462298	17.4	1006852	29.1

منبع: محاسبات تحقیق

نمودار ۴۶. ریسک سرمایه‌گذاری در فعالیت اقتصادی

بدین ترتیب می‌توان گفت، پس از فعالیت‌هایی چون معادن، ماهیگیری، واسطه‌گری‌های مالی، ساختمان، فعالیت‌های صنعتی بیشترین ریسک سرمایه‌گذاری را به همراه دارند.

جدول ۳۶، مشخصات مهمترین طرح‌های صنعتی و معدنی در دست اقدام را به شرح؛

- نوع تولیدات
- ظرفیت تولید
- سرمایه ثابت
- پیشرفت فیزیکی
- تعداد شاغلان
- و شهرستان محل استقرار

نشان می‌دهد که به نوعی دربردارنده سرمایه‌گذاری‌های صنعتی و معدنی آتی استان است.

جدول ۳۶. مشخصات طرح‌های مهم صنعتی و معدنی در دست اقدام

ردیف	عنوان طرح	نوع تولیدات	ظرفیت تولید (تن)	سرمایه ثابت (میلیون ریال)	پیشرفت فیزیکی (درصد)	تعداد شاغلان	شهرستان محل استقرار
گروه: استخراج کانی‌های فلزی							
1	زرین معدن آسیا	کنسانتره سرب و روی به روش ولز	30000	35030	70	120	زنجان
گروه: محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها							
2	صنایع غذایی بلکا شرق	محصولات لبنی	85000	350000	54	700	زنجان
3	مجتمع صنایع غذایی کیلوس	کافئین از چای، عصاره مالت، ماء‌الشعیر	15000	349270	59	113	ابهر
4	صنایع غذایی آذرشهد ابهر	محصولات لبنی	72380	200000	73	104	ابهر
گروه: منسوجات							
5	تولیدی بافت نفیس زنجان	ریسندگی و بافندگی	2000	102215	69	380	ابهر
		نخ پنبه	3000	25000	85	100	
6	گلریس	سفیدگری نخ، منسوجات بی بافت	22000	1700000	63	101	ابهر
7	آریابافت	نخ پنبه	3500	132000	44	115	ابهر
8	مه ریس ابهر	با فندگی	150000	500	45	500	ابهر
		ریسندگی	6000	180000	61	250	
9	نیک ریس	رنگرزی و چاپ و تکمیل منسوجات	18200	40000	89	120	زنجان
گروه: دباغی، چرم، کیف، چمدان، کفش							
10	چرم مصنوعی زنجان	چرم مصنوعی	60000	50000	90	100	زنجان
گروه: ساخت مواد و محصولات شیمیایی							
11	حمیدرضا پورقاضی	انواع روغن موتور	47700	81532	75	138	خدابنده
12	مه‌ریس	منسوجات سازه ای، نوآر بهداشتی، الیاف پلی استر	20500	200000	40	300	ابهر
13	ابهر صنعت زنجان	لحاف ماشینی، الیاف پلی استر، انواع تشک	14000	100000	42	320	ابهر
گروه: محصولات از لاستیک و پلاستیک							
14	فولاد فن آوران پارس	انواع میلگرد	72000	55000	48	120	زنجان
15	فولاد امین ابهر	انواع میلگرد	95000	144300	49	100	ابهر
16	دیپافایبر گلاس	انواع قطعات فایبر گلاس	35000	86000	60	170	زنجان
گروه: سایر محصولات کانی غیرفلزی							
17	آجرسفال ماهنشان	بلوک سفالی سقف	۱۷ میلیون عدد	132000	40	144	ماهنشان
18	سیمان خمسه	انواع سیمان	1000000	700000	47	280	ایجرود
19	صنایع سنگ مرمرین سنگ کسری	سنگبری (سنگ‌های گرانیتی)...	۸۰۰۰۰۰ مترمربع	7373590	44	100	زنجان

گروه: ساخت فلزات اساسی						
20	چشمه سار	ریخته گری	2000	9326	40	120 زنجان
21	فولاد صنعت زنجان	شمش فولاد سبک و سنگین	430000	550000	72	600 زنجان
گروه: محصولات فلزی فابریکی						
22	ناصر تحسینی	اتصالات جوشی و فورجی	9000	20407	89	197 زنجان
23	آریانورین جوش	خمپرو گرد جوشکاری	10800	70000	50	150 ابهر
گروه: ماشین آلات و دستگاه‌های برقی						
24	عایق‌های الکتریکی پارس	انواع عایق‌های الکتریکی	4000	65000	43	250 زنجان
25	ترانسفورماتورسازی کوشکن	ترانسفورماتور توزیع	۱۲۰ دستگاه	104000	47	200 زنجان
گروه: ابزار پزشکی، اپتیکی، دقیق، ساعت						

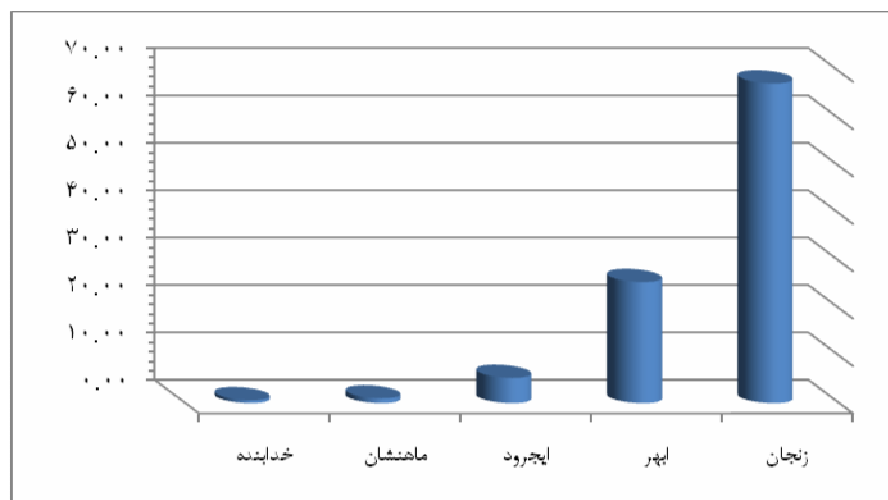
مأخذ: سازمان امور اقتصادی و دارایی استان زنجان، ۱۳۸۸

در یک دسته‌بندی کلی از این طرح‌ها در جدول ۳۷، ملاحظه می‌شود که اغلب سرمایه‌گذاری‌های صنعتی و معدنی پیش رو در شهرستان زنجان صورت خواهد گرفت. زیرا ۶۷.۴۹ درصد کل سرمایه‌گذاری‌های طرح‌های مهم صنعتی و معدنی در این شهرستان صورت گرفته است. پس از آن شهرستان ابهر قرار دارد که ۲۵.۵۵ درصد سرمایه‌ها را به خود جذب کرده است.

جدول ۳۷. مشخصات طرح‌های مهم صنعتی و معدنی در دست اقدام به تفکیک شهرستان‌ها-۱۳۸۸

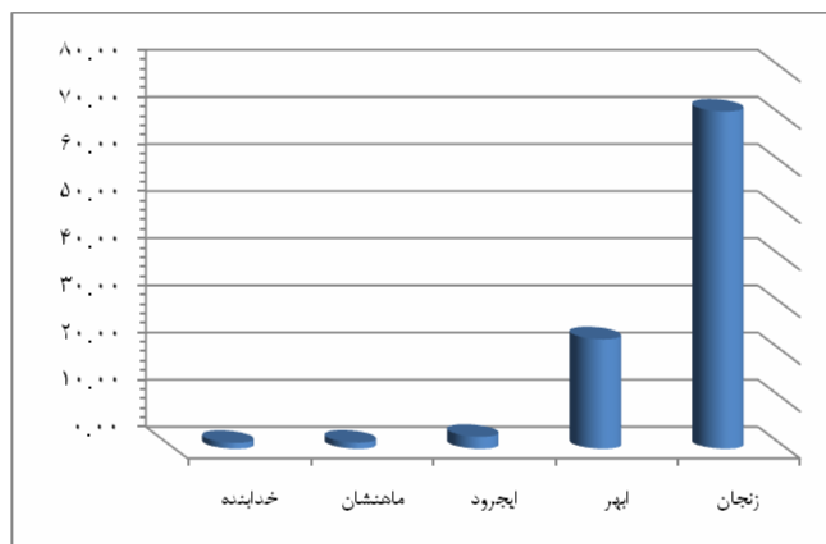
شهرستان	سرمایه ثابت (میلیون ریال)	سهم سرمایه ثابت - درصد	متوسط پیشرفت فیزیکی (درصد)	تعداد شاغلان - نفر	سهم شاغلان - درصد
زنجان	8858353	67.49	61.77	7797	71.58
ابهر	3352785	25.55	56.67	2533	23.26
ایجرود	700000	5.33	47.00	280	2.57
ماهنشان	132000	1.01	40.00	144	1.32
خدابنده	81532	0.62	75.00	138	1.27
مجموع	13124670	100.00	56.09	10892	100.00

مأخذ: سازمان امور اقتصادی و دارایی استان زنجان، ۱۳۸۸

نمودار ۴۷. سهم سرمایه ثابت طرح‌های در دست اجرا به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۸۸- درصد

همچنین شهرستان زنجان از این قابلیت برخوردار است که به واسطه استقرار واحدهای صنعتی در دست اقدام، ۷۷۹۷ شغل معادل ۷۱.۵۸ درصد کل مشاغل این طرح‌ها را ایجاد کند.

نمودار ۴۸. سهم شاغلان طرح‌های مهم صنعتی و معدنی در دست اجرا به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۸۸- درصد

۴- ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در برنامه‌های سوم و چهارم توسعه

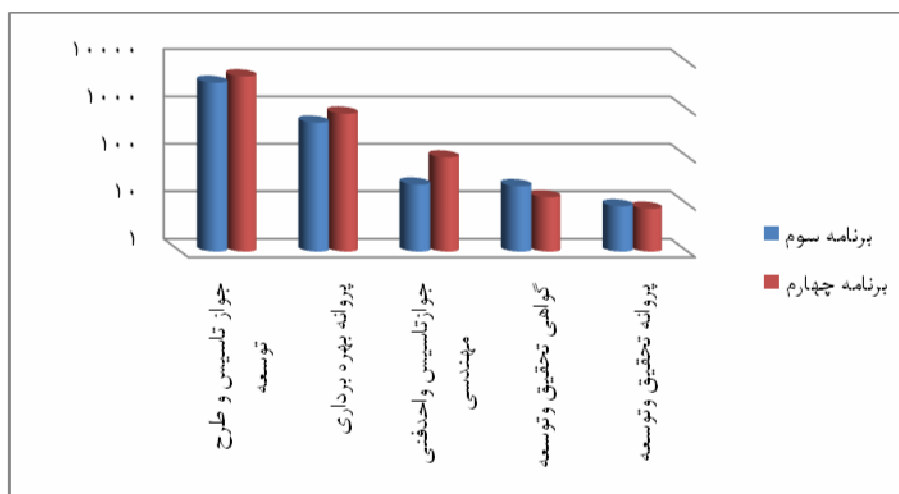
جدول ۳۸، وضعیت مجوزهای صادره از سوی سازمان صنایع را طی سال‌های برنامه سوم و چهارم نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، در برنامه چهارم تعداد مجوزهای بیشتری در مقایسه با برنامه سوم صادر شده است و در نتیجه میزان سرمایه و اشتغال تعیین شده در مجوزها نیز بیشتر می‌باشد.

طبق نمودار ۴۹، از میان مجوزهای صادر شده، بیشترین تعداد مجوز متعلق به تأسیس و طرح توسعه و پروانه بهره‌برداری است.

جدول ۳۸. مقایسه مجوزهای صادره طی برنامه سوم و چهارم

ردیف	نوع مجوز	۸۴/۶/۱ لغایت ۷۶/۴/۱			۹۰/۳/۳۱ لغایت ۸۴/۶/۱		
		تعداد	سرمایه ثابت میلیارد ریال	اشتغال	تعداد	سرمایه ثابت میلیارد ریال	اشتغال
۱	جواز تأسیس و طرح توسعه	۳۶۴۷	۵۲۹۰۴	۱۴۳۱۵۱	۴۹۵۷	۱۹۰۷۸۵	۱۷۶۹۰۴
۲	پروانه بهره‌برداری	۵۲۵	۴۲۱۲	۱۶۷۲۱	۸۱۴	۱۲۶۴۷	۱۵۰۰۶
۴	جواز تأسیس واحد فنی مهندسی	۲۶	۰	۰	۹۷	۰	۰
۵	گواهی تحقیق و توسعه	۲۴	۰	۰	۱۴	۰	۰
۶	پروانه تحقیق و توسعه	۹	۰	۰	۸	۰	۰

مأخذ: سازمان صنایع و معادن استان زنجان

نمودار ۴۹. مقایسه تعداد مجوزهای صنعتی صادر شده طی برنامه سوم و چهارم - فقره

جدول ۳۹، از عملکرد استان زنجان در مقایسه با کشور در رابطه با تعداد جوازهای تأسیس و طرح توسعه، جواز تأسیس با پیشرفت فیزیکی ۶۰ درصد و پروانه بهره‌برداری تا پایان خرداد ماه ۱۳۹۰ حکایت می‌کند.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، سهم استان از جوازهای تأسیس و توسعه در کل کشور معادل ۱.۹ درصد است. به عبارت دیگر ۱.۹ درصد کل جوازهای صادره در سطح کشور متعلق به استان زنجان بوده است.

همچنین از میان کل جوازهای تأسیس با پیشرفت فیزیکی ۶۰ درصد، سهم استان زنجان ۳.۲۷ درصد است. بعلاوه سهم این استان از کل پروانه‌های بهره‌برداری کل کشور معادل ۱.۵ درصد می‌باشد. طبق آمارهای منتشر شده از سوی سازمان صنایع و معادن، رتبه استان زنجان از نظر تعداد جواز تأسیسها و پروانه‌های بهره‌برداری در کل کشور، بیست و یکم است.

جدول ۳۹. عملکرد استان زنجان در مقایسه با کل کشور تا پایان خرداد ماه ۹۰

نوع مجوز	تعداد	سرمایه ثابت	اشتغال
	(فقره)	(میلیارد ریال)	(نفر)
جواز تأسیس و طرح توسعه استان زنجان	۱۶۵۷	۸۸۶۷۵	۶۷۵۸۵
جواز تأسیس و طرح توسعه کل کشور	۸۹۲۳۸	۴۱۲۹۷۳۱	۳۰۲۰۹۵۵
سهم استان به کل کشور - درصد	۱.۹۰	۲.۱۰	۲.۲۰
جواز تأسیس‌های با پیشرفت فیزیکی ۶۰ درصد استان زنجان	۱۹۲	۳۳۷۵	۵۴۲۱
جواز تأسیس‌های با پیشرفت فیزیکی ۶۰ درصد کل کشور	۵۸۷۸	۱۳۸۸۵۶	۱۸۷۹۶۶
سهم استان به کل کشور - درصد	۳.۲۷	۲.۴۳	۲.۸۸
پروانه بهره‌برداری استان زنجان	۱۰۱۹	۱۶۹۱۸	۳۰۷۸۹
پروانه بهره‌برداری کل کشور	۶۹۶۹۴	۱۱۲۴۷۹۰	۲۰۳۰۷۹۰
سهم استان به کل کشور - درصد	۱.۵۰	۱.۵۰	۱.۵۰

مأخذ: سازمان صنایع و معادن استان زنجان

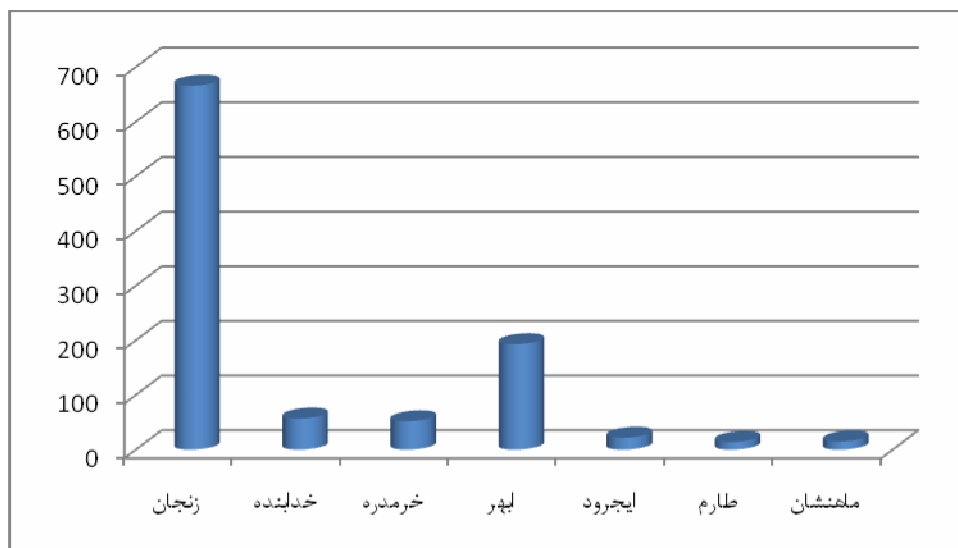
جدول ۴۰، وضعیت موجود تعداد پروانه‌های بهره‌برداری را به تفکیک نوع فعالیت صنعتی در سطح شهرستان‌های استان در سال ۱۳۹۰ نشان می‌دهد.

از نمودار ۵۰ چنین بر می‌آید که بیشترین تعداد پروانه‌های بهره‌برداری متعلق به شهرستان زنجان است. به طوری که این شهرستان از مجموع ۱۰۱۹ پروانه، ۶۶۶ فقره را به خود اختصاص داده است. سپس شهرستان ابهر جای دارد که ۱۹۳ فقره پروانه بهره‌برداری را دریافت کرده است.

جدول ۴۰. وضعیت موجود تعداد پروانه‌های بهره‌برداری به تفکیک صنعت و شهرستان‌های استان زنجان-۱۳۹۰

ردیف	گروه صنعت	زنجان	خدابنده	خرمدره	ابهر	ایجرود	طارم	ماهنشان	جمع
۱	استخراج کانه‌های فلزی	۳	۰	۰	۰	۱	۰	۱	۵
۲	محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها	۷۸	۸	۱۸	۳۲	۲	۳	۲	۱۴۳
۳	ساخت منسوجات	۲۵	۰	۱	۳۲	۰	۰	۰	۵۸
۴	پوشاک و عمل آوردن پوست خز	۲۶	۱	۲	۱	۰	۱	۰	۳۱
۵	دباغی، چرم، کیف، چمدان، کفش	۶	۱	۰	۳	۰	۰	۰	۱۰
۶	چوب و محصولات چوبی به جز مبیل	۲۲	۰	۲	۳	۰	۱	۰	۲۸
۷	ساخت کاغذ و محصولات کاغذی	۱۵	۰	۱	۱۰	۰	۰	۰	۲۶
۸	انتشار و چاپ و تکثیر	۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۲
۹	کک و فراورده‌های حاصل از نفت	۷	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۸
۱۰	ساخت مواد و محصولات شیمیایی	۶۸	۰	۴	۱۵	۱	۱	۰	۸۹
۱۱	محصولات از لاستیک و پلاستیک	۳۴	۳	۱	۱۸	۱	۰	۰	۵۷
۱۲	سایر محصولات کانی غیرفلزی	۱۰۶	۳۷	۱۰	۳۰	۱۳	۶	۹	۲۱۱
۱۳	ساخت فلزات اساسی	۱۰۵	۲	۰	۶	۰	۰	۳	۱۱۶
۱۴	محصولات فلزی فابریکی	۶۳	۱	۳	۱۱	۱	۲	۰	۸۱
۱۵	ساخت ماشین آلات و تجهیزات	۲۶	۲	۱	۵	۰	۰	۰	۳۴
۱۶	ماشین آلات دفتری و حسابداری	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱
۱۷	ماشین آلات و دستگاه‌های برقی	۲۹	۰	۰	۹	۰	۰	۰	۳۸
۱۸	رادیو تلویزیون وسایل ارتباط	۴	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۵
۱۹	ابزار پزشکی، اپتیکی، دقیق، ساعت	۵	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۷
۲۰	وسایل نقلیه موتوری	۱۲	۰	۲	۴	۲	۰	۰	۲۰
۲۱	سایر تجهیزات حمل و نقل	۵	۰	۵	۷	۰	۰	۰	۱۷
۲۲	مبلمان سایر مصنوعات	۱۲	۰	۰	۲	۰	۰	۰	۱۴
۲۳	بازیافت	۱۳	۱	۱	۳	۰	۰	۰	۱۸
	جمع	۶۶۶	۵۷	۵۲	۱۹۳	۲۲	۱۴	۱۵	۱۰۱۹

مأخذ: سازمان صنایع و معادن استان

نمودار ۵۱. وضعیت موجود تعداد پروانه‌های بهره‌برداری به تفکیک شهرستان‌ها - ۱۳۹۰

در ادامه، تعداد پروانه‌های بهره‌برداری صادر شده به تفکیک رشته‌های صنعتی و با اولویت بالاتر شهرستان‌ها آورده شده است. به عنوان نمونه در رشته استخراج کانی‌های فلزی، بیشترین تعداد پروانه‌های بهره‌برداری به ترتیب به شهرستان‌های زنجان، ایجرود و ماهنشان اختصاص یافته است. به همین ترتیب اولویت شهرستان‌ها برای دیگر رشته‌های صنعتی ارایه شده است.

استخراج کانه‌های فلزی: زنجان - ایجرود - ماهنشان

محصولات غذایی و آشامیدنی: زنجان - ابهر - خرمدره

ساخت منسوجات: ابهر - زنجان

پوشاک و عمل آوردن پوست خز: زنجان - خرمدره

دباغی، چرم، کیف، چمدان و کفش: زنجان - ابهر - خدابنده

چوب و محصولات چوبی: زنجان - ابهر

ساخت کاغذ و محصولات کاغذی: زنجان - ابهر

انتشار و چاپ: زنجان - ابهر

کک و فراورده‌های حاصل از نفت: زنجان - ابهر

ساخت مواد و محصولات شیمیایی: زنجان - ابهر

ساخت لاستیک و محصولات لاستیکی: زنجان - ابهر

محصولات کانی غیرفلزی: زنجان - خدابنده - ابهر

ساخت فلزات اساسی: زنجان

ساخت محصولات فلزی فابریکی: زنجان- ابهر

ساخت ماشین آلات و تجهیزات: زنجان- ابهر

ساخت ماشین آلات و دستگاه‌های برقی: زنجان- ابهر

رادیو، تلویزیون و دستگاه‌های ارتباطی: زنجان- ایجرود

ابزار پزشکی، اپتیکی و...: زنجان- خدابنده- خرمدره

وسایل نقلیه موتوری: زنجان- ابهر

سایر تجهیزات حمل و نقل: ابهر- خرمدره- زنجان

مبلمان و سایر مصنوعات: زنجان- ابهر

بازیافت: زنجان- ابهر

همچنین مطالعات امکان‌سنجی فعالیت‌های صنعتی که سازمان امور اقتصادی و دارایی استان زنجان در سال ۱۳۸۸ انجام داده است، نشان می‌دهد استان زنجان در زمینه‌های متعدد و متنوع دارای اولویت‌های مناسبی است. بیشترین اولویتهای صنعتی متعلق به شهرستان زنجان و سپس شهرستان ابهر به شرح زیر است:^۱

جدول ۴۱. بیشترین اولویتهای صنعتی استان به تفکیک موقعیت شهرستانی

صنایع ذوب، نورد و ریخته‌گری آلومینیم	زنجان
صنایع ذوب، نورد و ریخته‌گری مس	
صنایع ذوب، الیازهای سرب و روی	
صنایع ذوب، نورد و ریخته‌گری آهن	
صنایع پشم شویی و رنگرزی	
صنایع تولید چرم و محصولات چرمی	
صنایع تولید الیاف مصنوعی و مواد پلاستیکی	
صنایع تولید محصولات لاستیکی	
صنایع الکترونیک	
صنایع خودروسازی	
صنایع تولید تجهیزات راه آهن	ابهر
صنایع تولید کودشیمیایی	
صنایع تولید محصولات چینی	
صنایع کاشی‌سازی	
صنایع الکترونیک	
صنایع خودروسازی	
صنایع تولید تجهیزات راه آهن	ماهنشان
صنایع تولید کود شیمیایی	
صنایع کاشی‌سازی	

^۱ رجوع شود به گزارش «راهنما و فرصت‌های سرمایه‌گذاری در استان، سازمان امور اقتصادی و دارایی استان زنجان، ۱۳۸۸، ص ۴۹-۵۰»

مأخذ: سازمان امور اقتصادی و دارایی، ۱۳۸۸

در یک جمع‌بندی کلی آمارها نشان می‌دهد که در پایان برنامه چهارم توسعه، با بهره‌برداری از ۶۷ واحد صنعتی در طی ۶ ماهه نخست سال ۱۳۹۰ تعداد واحدهای صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری استان زنجان به ۱۰۳۵ فقره رسید. در این دوره ۹۱۵ میلیارد ریال در بخش صنعت استان سرمایه‌گذاری صورت گرفته است که این امر زمینه اشتغال ۷۵۱ نفر را فراهم آورده است.

همچنین در خصوص محل استقرار واحدهای صنعتی باید گفت، شهرستان‌های زنجان با ۶۷۴ واحد، ابهر با ۱۹۸ واحد و خدابنده با ۵۹ واحد صنعتی بیشترین تعداد واحدهای صنعتی را به خود اختصاص داده‌اند. از سوی دیگر در طی ۶ ماهه اول ۱۳۹۰، ۳۶۶ فقره جواز تأسیس جهت احداث واحد صنعتی در استان زنجان صادر شد که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۴۰ درصد افزایش نشان می‌دهد.

به این ترتیب می‌توان گفت: استان زنجان از نظر پیش‌بینی میزان سرمایه‌گذاری جوازهای تأسیس صادر شده در کشور دارای رتبه دوم بوده و از نظر تعداد و میزان اشتغال‌زائی جوازها رتبه هشتم کشور را به خود اختصاص داده است چرا که طی هشت ماه سال جاری، اشتغال ۷۸۷ نفر در واحدهای صنعتی استان تحقق یافته و این میزان اشتغال به واسطه بهره‌برداری از ۷۶ واحد صنعتی با سرمایه‌گذاری بالغ بر هزار میلیارد ریال صورت گرفته است. به این ترتیب استان زنجان ۱/۱ درصد از میزان اشتغال‌زایی واحدهای صنعتی در سطح کشور را به خود اختصاص داده است.

به این ترتیب در مجموع در استان ۱۰۳۸ واحد صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری می‌باشند و این واحدها با سرمایه‌گذاری بالغ بر ۱۷ هزار میلیارد ریال زمینه ایجاد اشتغال برای ۳۰ هزار و ۸۰۰ نفر در استان را فراهم نموده‌اند. بنابراین سهم استان زنجان از نظر تعداد پروانه‌های بهره‌برداری صادره، میزان سرمایه‌گذاری صورت گرفته و اشتغال‌زایی، ۱/۵ درصد کشوری می‌باشد.

از این روست که سازمان صنایع و معادن استان زنجان رتبه اول عملکرد در تحقق اشتغال سال ۸۹ را کسب نموده است. در یک ارزیابی تطبیقی میان دستگاه‌های اجرایی استان زنجان، سازمان صنایع و معادن، رتبه نخست را کسب کرده است. بنابراین می‌توان گفت، به رغم وجود تمامی کاستی‌ها و نارسایی‌های موجود، به طور نسبی سازمان صنایع و معادن در طول سال‌های برنامه سوم و چهارم توسعه از عملکرد مناسبی برخوردار بوده است.^۱

^۱ تمامی آمارها از سایت سازمان صنایع و معادن برگرفته شده است.

۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای اشتغال در بخش‌های تحت تصدی و نظارت دستگاه به منظور تعیین مزیت‌های نسبی و رقابتی بخش‌های تولیدکننده کالاها و خدمات قابل مبادله در بازار

۵-۱- نقاط قوت بخش صنعت

• برخورداری از مزیت رقابتی در فعالیتهای تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی، تولید ماشین آلات مولد و انتقال برق و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر، تولید ابزار پزشکی و ابزار اپتیکی و ابزار دقیق و ساعت‌های مچی و انواع دیگر ساعت و تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر از طریق محاسبات share & shift اشتغال کارگاه‌های بزرگ صنعتی استان • شکل‌گیری خوشه پیشرو صنعتی در فعالیتهایی مانند ساخت محصولات غذایی و انواع آشامیدنی‌ها و دخانیات، ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و چاپ، ساخت ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی، ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک، ساخت مبلمان و مصنوعات طبقه‌بندی نشده در جای دیگر و ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین‌آلات و تجهیزات در استان • کاهش روند اعطای جواز تأسیس کارگاه‌های صنعتی در شهرک‌ها به کمتر از ۴۸ ساعت • کاهش هزینه‌های راه‌اندازی کارخانه در شهرک‌های صنعتی به واسطه قرارگیری آنها در مسیر ترانزیت و زمین‌های مسطح • استقرار زیرساخت‌های لازم برای انجام فعالیتهای صنعتی در شهرک‌ها مانند آب، برق، گاز، تلفن و... و امنیت حاصل از مجتمع شدن فعالیتهای وجود مواد اولیه صنعتی در استان • ارتقای سهم بخش صنعت و معدن در تولید ناخالص داخلی استان • اعمال سیستم‌های نظارتی بر روی واحدهای صنعتی • عملکرد موفق صنایع کوچک در استان در مقایسه با صنایع بزرگ و متوسط • وجود مزیت‌های طبیعی فراوان (منابع آبی، انرژی کافی به دلیل وجود خطوط انتقال نفت و گاز، ذخایر معدنی به ویژه روی، سرب، خاک‌های صنعتی، کانولن با عیار بالا، گرانتیت با کیفیت مناسب) • وجود زیرساخت‌های قوی و تجهیز شده مانند راه آهن، آزادراه، خطوط انتقال نفت و گاز و خطوط انتقال برق فشار قوی • موقعیت مکانی مناسب، نزدیکی به پایتخت و قرارگیری استان در مسیر تهران- قزوین- زنجان- تبریز- اروپا • وجود محصولات کشاورزی و دامی فراوان و متنوع برای توسعه صنایع غذایی و تکمیلی مانند زیتون، انگور، حبوبات، گندم، پیاز، سیر، گوشت مرغ، گیاهان دارویی و... • وجود نیروی کار جوان، متخصص و ماهر در زمینه‌های مختلف مهندسی، علوم پایه، کشاورزی	• کسب رتبه دوم از ارزش افزوده استان با سهمی معادل ۱۷.۴ درصد • کسب رتبه نخست از ارزش ستانده استان با سهمی معادل ۳۹.۷ درصد • اشتغال ۲۰.۷ درصد از شاغلان استان زنجان در بخش صنعت و کسب رتبه دوم از این منظر • بخش‌کلیدی و پیشرو استان، به دلیل برخورداری از پیوندهای پسین و پیشین نرمال‌شده بزرگ‌تر از واحد و توانایی بخش صنعت در تحرک بخشی به سایر بخش‌های اقتصادی • وجود بخش‌های پیشرو صنعتی در استان زنجان مانند بخش‌های ساخت کاغذ و محصولات کاغذی و نشر، ساخت کک، فرآورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای، ساخت مواد شیمیایی و محصولات شیمیایی، ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی، ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین آلات و تجهیزات • برخورداری از مزیت رقابتی رو به اعتلا در فعالیتهایی همچون ساخت ماشین آلات و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر، ساخت منسوجات و ساخت محصولات از لاستیک و پلاستیک، از طریق محاسبه ضریب تمرکز مکانی استان با استفاده از ارزش افزوده هر فعالیت در دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ • برخورداری از مزیت رقابتی در ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم با توجه به محاسبات share & shift ارزش افزوده • کسب رتبه دوم در ساخت ماشین آلات و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر در میان استان‌های کشور و رتبه ششم در ساخت کک، فرآورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای و ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر از طریق مقایسه وضعیت رقابتی استان‌ها در زمینه ارزش افزوده • مزیت رقابتی رو به اعتلا در فعالیتهای تولید منسوجات، تولید فلزات اساسی، تولید ماشین آلات مولد و انتقال برق و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر و تولید ابزار پزشکی و ابزار اپتیکی و ابزار دقیق و ساعت‌های مچی و انواع دیگر ساعت، تولید منسوجات و تولید ماشین آلات مولد و انتقال برق و دستگاه‌های برقی طبقه‌بندی نشده با استفاده از ضریب تمرکز مکانی اشتغال فعالیتهای مربوط به کارگاه‌های بزرگ • تجهیز، آماده‌سازی و توسعه شهرک‌ها و نواحی صنعتی • وجود سیاست‌های حمایتی و تشویقی برای احداث شهرک‌های صنعتی تخصصی به وسیله بخش خصوصی و تلاش جهت ایجاد زیرساخت‌های لازم • وجود بازارهای مطمئن و رو به گسترش خارجی کشورهای منطقه

- وجود مراکز متعدد آموزش عالی و آموزش فنی و حرفه‌ای - وجود شهرک‌های صنعتی و نواحی و مناطق صنعتی فعال و آماده بهره‌برداری در تمام شهرستان‌های استان با امکانات زیربنایی مناسب - وجود بازارهای وسیع و رو به گسترش داخلی (بدلیل واقع شدن استان در مجاورت استان‌های آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، قزوین، همدان، کردستان و گیلان که حدود ۲۵ درصد جمعیت کشور را دربر می‌گیرد).	
۵-۲- نقاط ضعف بخش صنعت	
- عدم شکل‌گیری پیوندهای مستمر و هدفمند میان صنعت و دانشگاه - کافی نبودن امکانات زیربنایی در ۸ شهرک صنعتی در حال واگذاری زمین و ۶ شهرک صنعتی مصوب استان - کمبود نیروی انسانی متخصص و سیاستگذار صنعتی در بدنه سازمان - فقدان طرح جامع توسعه صنعتی - کمبود شدید صنایع تبدیلی نسبت به مازاد تولیدات بخش کشاورزی - واردات مواد اولیه و قطعات و کالاهای واسطه‌ای تقلبی و کم کیفیت صنعتی - به روز نبودن خدمات بانکی متناسب با نیازهای صنعتگران - عدم پاسخگویی به تقاضای مکرر افراد متقاضی به اشتغال در سازمان - صنایع برغم نیاز آن سازمان به نیروی انسانی	- قرار گرفتن صنعت در زمره فعالیت‌های با ریسک بالا - پایین بودن نرخ بهره‌وری صنعت در فعالیت‌های اقتصادی و کسب در رتبه ۱۲ از این حیث در استان - کمترین توان اشتغال‌زایی در گروه فعالیت‌های اقتصادی در دوره ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶ - عدم بهره‌گیری از تکنولوژی‌های روز دنیا و در نتیجه کاهش بهره‌وری و کیفیت محصولات - راکد شدن طرح‌های صنعتی بدلیل کمبود منابع مالی و اعمال تحریم‌ها - وجود ضوابط سخت و پیچیده بانکی فرا روی سرمایه‌گذاران صنعتی - فرایند طولانی و فرسایشی دریافت وام از بانک‌ها - عدم اعطای جایزه صادراتی به صنعتگران نمونه - عدم وجود مشوق‌های مالیاتی برای کارخانه‌داران
۵-۳- فرصت‌های بخش صنعت	
- قرار گرفتن استان در زون مناسب زمین‌شناسی اقتصادی کشور - امکان توسعه خوشه‌های صنعتی - کاهش روندهای اداری بدلیل ادغام وزارتخانه‌های صنایع و بازرگانی	- برخورداري از بیشترین پیوند پسین و کسب رتبه دوم پیوند پسین مستقیم و غیرمستقیم نرمال شده به عنوان یکی از مؤلفه‌های مثبت جهت سرمایه‌گذاری در صنعت - برخورداري از پتانسیل مزیت رقابتی در ساخت کک، فراورده‌های حاصل از تصفیه نفت و سوخت‌های هسته‌ای و در نهایت منسوجات، پوشاک و چرم جهت انجام سرمایه‌گذاری - امکان سرمایه‌گذاری در فراوری محصولات و صنایع تبدیلی و بسته‌بندی - بدلیل تنوع محصولات کشاورزی (زراعی، باغی، دامی) و تولید مازاد بر نیاز استان - قابلیت دسترسی به بازارهای عمده مصرف
۵-۴- تهدیدهای بخش صنعت	
- محدود بودن تسهیلات اعطایی جهت نوسازی و بازسازی خط تولید صنایع پس از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها - تأثیر منفی اعمال تحریم‌ها علیه ایران بر میزان صادرات کالاهای صنعتی - عدم امکان تحویل ماشین آلات صنعتی خریداری شده از کشورهای خارجی به علت وجود تحریم‌ها علیه ایران - عدم امکان دریافت تکنولوژی، ماشین آلات و قطعات صنعتی مورد نیاز از کشورهای خارج حتی از طریق واسطه‌ها بدلیل وجود تحریم‌های گوناگون علیه ایران	- مشکلات تأمین منابع مالی و تخصیص بودجه مورد نیاز صنعت - عدم وجود مراجع قضایی تخصصی مرتبط با بخش صنعت در استان - عدم شکل‌گیری دانشگاه صنعتی متناسب با نیازهای صنعتی استان - مشکلات ثبتی و مالکیتی در تملک اراضی مورد نیاز طرح‌های صنعتی - تأخیر در ابلاغ بخشنامه‌ها و قوانین کلان به سازمان صنایع - پیامدهای منفی سیاست هدفمندی یارانه‌ها بر بخش صنعت به ویژه فعالان بخش خصوصی این حوزه - عدم کفایت تسهیلات اعطایی دولت به صنعتگران جهت بروز رسانی تکنولوژی در راستای کاهش بار مالی ایجاد شده بر اثر اجرای قانون

• اعطای وام از سوی بانک‌ها به صنعتگران صرفاً مطابق با نظر بانک در رابطه با توجیه اقتصادی و سودآوری طرح و عدم توجه به قابلیت‌ها و ظرفیت‌های برخی طرح‌های مهم و اثرگذار در استان • «عدم توانایی صاحبان کارخانه‌ها»، ملاک اصلی بانک در معرفی یک طرح به عنوان طرح فاقد توجیه اقتصادی و بی‌توجهی به دیگر توجیهات فنی و اقتصادی طرح • عدم ورود تکنولوژی‌های برتر به برخی شهرستان‌ها مانند طارم به سبب صعب‌العبور بودن مسیر و نبود کارشناسان زبده در آن • تعیین سقف پرداخت وام به فعالیت‌های صنعتی بدون توجه به نیاز برخی صنایع سرمایه‌بر • ایجاد موانع متعدد از سوی سازمان محیط زیست فرا روی انجام فعالیت‌های صنعتی • دریافت جریمه دیر کرد پرداخت وام‌ها توسط دولت از صنعتگران و در مقابل عدم اعمال بخشودگی واحدهای صنعتی موفق • بروز سردرگمی‌های اداری در اوایل زمان ادغام وزارتخانه‌های صنایع و بازرگانی	هدفمندی یارانه‌ها • تعدیل نیرو و تعطیلی برخی کارخانه‌ها به دلیل عدم توان مالی جهت پرداخت تعهدات ناشی از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها • امتناع از ادامه روند تولید در برخی کارخانه‌ها به دلیل به صرفه نبودن و هزینه بالای استفاده از تکنولوژی‌های این کارخانه‌ها پس از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها • وضع نرخ تعرفه بیشتر برای صادرات در مقایسه با واردات از سوی دولت و ایجاد مشکلات گوناگون برای صادرکنندگان محصولات صنعتی • ضعف قوانین موجود زیست محیطی و عدم بروز رسانی آن • عدم هماهنگی ارگان‌های تأثیرگذار در توسعه صنعت و معدن استان • ناکافی بودن خدمات پشتیبانی و مشاور فنی و مهندسی بومی در استان • مشکل تأمین آب مطمئن و قرارگیری بخش عمده‌ای از واحدهای صنعتی در مناطق ممنوعه تأمین آب
--	---

حال با توجه به نقاط قوت، ضعف، تهدید و فرصت‌های بیان شده در رابطه با بخش صنعت، استراتژی‌های کلی در سه

حوزه؛

- تولید
 - بهره‌وری
 - و آموزش و مشاوره
- به شرح جدول زیر استخراج می‌شود.

حوزه‌های استراتژیک	محورهای استراتژیک
حوزه تولید	تأکید بر تکمیل طرح‌های نیمه تمام صنعتی و معدنی ایجاد خوشه‌های صنعتی تأکید بر ایجاد صنایع تبدیلی کشاورزی و برنامه‌ریزی و سیاستگذاری در زمینه گسترش آن تأکید بر ایجاد صنایع تبدیلی دام از جمله کشتارگاه صنعتی دام و فرآوری پوست دام‌های سبک و سنگین و خوراک دام و ... ایجاد صنایع فرآوری مواد معدنی و برنامه‌ریزی و سیاستگذاری در زمینه گسترش آن ایجاد و گسترش صنایع وابسته به مواد اولیه معدنی با اولویت منطقه‌ای توسط بخش خصوصی ایجاد شهرک تخصصی فرآوری تولیدات صنعتی در ماهنشان و ابهر و زنجان به لحاظ کنترل آلودگی‌های زیست محیطی فعالیت‌ها توسط بخش خصوصی. تأکید بر ایجاد صنایع الکترونیکی، ماشین آلات، دستگاه‌های برقی و فلزات اساسی هماهنگ ساختن صنایع دستی با الگوهای تقاضا و استاندارد ساختن آن هماهنگ ساختن فعالیت صنایع بزرگ در پیوند با صنایع کوچک و متوسط تلاش در جهت جلب سرمایه‌گذاران خارجی بالاخص ایرانیان مقیم خارج تأکید بر ایجاد امکانات رفاهی، آموزشی و بهداشتی به منظور جلب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی جذب، تطبیق، اصلاح، نوآوری و توسعه فن آوری مدیریت ضایعات و کاهش آلاینده‌ها توسعه محصولات موجود مبتنی بر معیارهای کیفی. طراحی محصولات جدید با عنایت به مزیت‌های کاربردی آن افزایش سهم مواد و منابع داخلی در تولید. کاهش قیمت تمام شده و مواد اولیه تولید. تأکید بر ایجاد و گسترش صنایع بازیافت
حوزه بهره‌وری	تأکید بر توسعه آموزش‌های کاربردی و آموزش‌های مدیریتی کوتاه مدت تخصصی به منظور افزایش بهره‌وری بالا بردن بهره‌وری و کاهش قیمت تمام شده در واحدهای تولیدی از طریق انجام تحقیقات لازم تولید ماشین آلات مورد نیاز بخش کشاورزی به منظور توسعه مکانیزاسیون و در نهایت افزایش تولیدات بخش کشاورزی تأکید بر بکارگیری تکنولوژی مناسب و بهینه ساختن خطوط تولید افزایش بهره‌وری از طریق سنجش و ارتقاء عوامل بهینه‌سازی فرآیندهای موجود با تأکید بر ارتقاء سطح اتوماسیون. بهینه‌سازی مصرف انرژی.
حوزه آموزش و مشاوره	ایجاد مرکز تحقیقاتی و آزمایشگاه در مراکز استان توسط بخش خصوصی و نزدیکی به محل تأمین مواد اولیه حمایت از ایجاد و توسعه مراکز خدمات مشاوره‌ای، فنی، تحقیقاتی تقویت شرکت‌های مشاوره‌ای و تخصصی صنعتی ایجاد تشکلهای صنفی جهت تقویت توان تکنولوژی و دانش فنی ایجاد نمایشگاه دائمی محصولات صنعتی و صنایع دستی استان

مأخذ: مطالعات تحقیق

۶- تعیین اهداف کمی دستگاه در دوران برنامه پنجم

۶-۱- هدف‌گذاری رشد اقتصادی به تفکیک فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه

در سند برنامه راهبردی توسعه بخش صنعت و معدن استان زنجان، مقرر شده است که ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بالاتر از ۱۰۹۶۸۵۵/۴ میلیون ریال در سال ۱۳۸۶ به ۲۱۸۵۵۰۰ میلیون ریال در سال ۱۳۹۴ افزایش یابد. اگر رشد ارزش افزوده را به عنوان ملاکی برای رشد اقتصادی بخش در نظر بگیریم، می‌توان گفت: میزان تغییرات رشد بخش صنعت استان با احتساب سال پایه ۱۳۸۶، معادل ۹۹/۲۵ درصد در سال ۱۳۹۴ خواهد بود.

همچنین می‌توان بر اساس رابطه زیر رشد سالانه ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی را تا سال ۱۳۹۴ محاسبه کرد. که در آن V_2 ارزش افزوده در سال ۱۳۹۴، V_1 ارزش افزوده در سال ۱۳۸۶، r نرخ رشد سالیانه است.

$$V_2 = V_1(1+r)^2$$

با محاسبه این رابطه مشخص می‌شود که نرخ رشد سالانه ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی بالاتر از ۱۰ نفر کارکن معادل ۸/۹۹ یا ۹۰/۰ درصد است. به عبارت دیگر از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴، سالانه ارزش افزوده این کارگاه‌ها می‌باید رشد ۹ درصدی داشته باشند تا به رقم ۲۱۸۵۵۰۰ میلیون ریال در سال ۱۳۹۴ دست یابیم.

جدول ۴۲. هدف‌گذاری رشد ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بالاتر در سال‌های برنامه پنجم

شرح	واحد اندازه‌گیری	وضعیت سال پایه ۱۳۸۶	پیش‌بینی سال ۱۳۹۴	میزان تغییرات درصد
		مقدار		
ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بالا	میلیون ریال	۱۰۹۶۸۵۵/۴	۲۱۸۵۵۰۰	۹۹.۲۵

مأخذ: سند برنامه راهبردی بخش صنعت، ۱۳۸۹

۶-۲- هدف‌گذاری بهره‌وری نیروی کار به تفکیک فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه

طبق سند برنامه راهبردی توسعه بخش صنعت و معدن استان زنجان، در سال ۱۳۸۶ به عنوان سال پایه، میزان بهره‌وری نیروی کار معادل ۱۰۳/۵ میلیون ریال بوده و می‌باید این رقم در سال ۱۳۹۴ به ۱۵۳ میلیون ریال افزایش یابد. به این ترتیب میزان تغییرات ایجاد شده در بهره‌وری نیروی کار بخش صنعت معادل ۴۷/۸۲ درصد خواهد بود.

جدول ۴۳. هدف‌گذاری بهره‌وری نیروی کار بخش صنعت در سال‌های برنامه پنجم

شرح	واحد اندازه‌گیری	وضعیت سال پایه ۱۳۸۶	پیش‌بینی سال ۱۳۹۴	درصد تغییرات
		مقدار		
بهره‌وری نیروی کار صنعت	میلیون ریال	۱۰۳/۵	۱۵۳	۴۷.۸۲

مأخذ: سند برنامه راهبردی بخش صنعت، ۱۳۸۹

۳-۶- هدف‌گذاری میزان گسترش پوشش خدمات دستگاه در دوران برنامه (در دستگاه‌هایی که به ارایه خدمات اجتماعی و عمومی اشتغال دارند).

ارایه خدمات اجتماعی و عمومی شامل حال بخش صنعت و معدن نمی‌شود. بنابراین تکمیل این بند برای این دستگاه قابل طرح نیست.

۴-۶- هدف‌گذاری شاخص‌های کمی و کیفی مربوط به هر بخش در دوران برنامه پنجم

طبق سند برنامه راهبردی توسعه بخش صنعت و معدن استان زنجان تصریح شده است که میزان سرمایه‌گذاری در بخش صنعت استان می‌باید از ۴۴۵۱۳۰ میلیون ریال در سال ۱۳۸۶ به ۳۶۳۰۰۰۰ میلیون ریال در سال ۱۳۹۴ افزایش یابد. به این ترتیب درصد تغییرات سرمایه در پایان سال ۱۳۹۴ نسبت به ۱۳۸۶ معادل ۷۱۵.۴۹ درصد خواهد بود. به منظور دستیابی به این رقم، رشد سالانه سرمایه در این بخش می‌باید معادل ۲۹.۹۹ درصد باشد.

همچنین مقرر شده است وسعت اراضی واگذار شده در شهرک‌های صنعتی استان از ۶۵.۷ هکتار به ۴۱۰ هکتار در سال ۱۳۹۴ افزایش یابد. از سوی دیگر ۱۱۶ فقره قرارداد منعقد اراضی واگذار شده در سال ۱۳۸۶، تا سال ۱۳۹۴ تغییری نخواهند داشت.

جدول ۴۴. هدف‌گذاری شاخص‌های کمی مربوط به بخش صنعت در دوران برنامه پنجم

ردیف	شاخص‌های کلیدی توسعه	واحد اندازه‌گیری	وضعیت سال پایه ۱۳۸۶	پیش‌بینی سال ۱۳۹۴	میزان تغییرات درصد
			مقدار		
۱	سرمایه‌گذاری در بخش صنعت	میلیون ریال	۴۴۵۱۳۰	۳۶۳۰۰۰۰	715.49
۲	وسعت اراضی واگذار شده در شهرک‌های صنعتی استان	هکتار	۶۵/۷	۴۱۰	524.04
۳	تعداد قراردادهای منعقد اراضی واگذار شده	فقره	۱۱۶	۱۱۶	0

مأخذ: سند برنامه راهبردی بخش صنعت، ۱۳۸۹

جدول زیر نیز هدف‌گذاری شاخص‌های کیفی در بخش صنعت را طی سال‌های برنامه پنجم نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، افزایش بهره‌وری از طریق ایجاد طرح‌های با فناوری بالا، برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه مدیران، کارشناسان و کارگران، برقراری سیستم‌های مدیریتی نو، تقویت پیوند صنعت و دانشگاه از طریق انجام تحقیقات کاربردی و اصلاح فرایندهای کار در صنعت از جمله موضوعات محوری است که در بحث شاخص‌های کیفی صنعتی مورد توجه قرار گرفته است.

جدول ۴۵. هدف‌گذاری شاخص‌های کیفی مربوط به بخش صنعت در دوران برنامه پنجم

ردیف	شاخص‌های کلیدی توسعه	واحد اندازه‌گیری	وضعیت سال پایه ۱۳۸۶	پیش‌بینی سال ۱۳۹۴
			مقدار	
۱	ایجاد طرح‌های فناوری بالا و دانش محور در استان	واحد	۱	۱۰
۲	برگزاری دوره‌های مدیریتی	فقره	۰	۳
۳	برگزاری دوره‌های آموزشی برای کارشناسان و کارگران	فقره	۰	۱۰
۴	اصلاح فرایندهای کاری در قسمتی از فرایندهای تولید	فقره	۹۰	۷۵
۵	برقراری سیستم‌های مدیریتی نو	فقره	۱۰	۱۰۰
۶	آموزش و بهسازی نیروی انسانی	نفر- ساعت	-	۷۵۰۰۰۰
۷	برگزاری دوره‌های آموزشی نرم‌افزارهای تخصصی و الزام شرکت‌ها برای شرکت در این دوره‌ها	نفر- ساعت	۰	۱۰۰
۸	برگزاری دوره آموزشی آشنایی با مقررات در کلیه ادارات توسط شرکت‌های فنی و مهندسی به صورت الزامی	نفر- ساعت	۰	۱۰۰
۹	انجام تحقیقات کاربردی در واحدهای صنعتی از سوی دانشگاه	فقره	۰	۲۵

مأخذ: سند برنامه راهبردی بخش صنعت، ۱۳۸۹

۶-۵- برآورد اشتغال به تفکیک بخش‌های عمومی؛ خصوصی و تعاونی

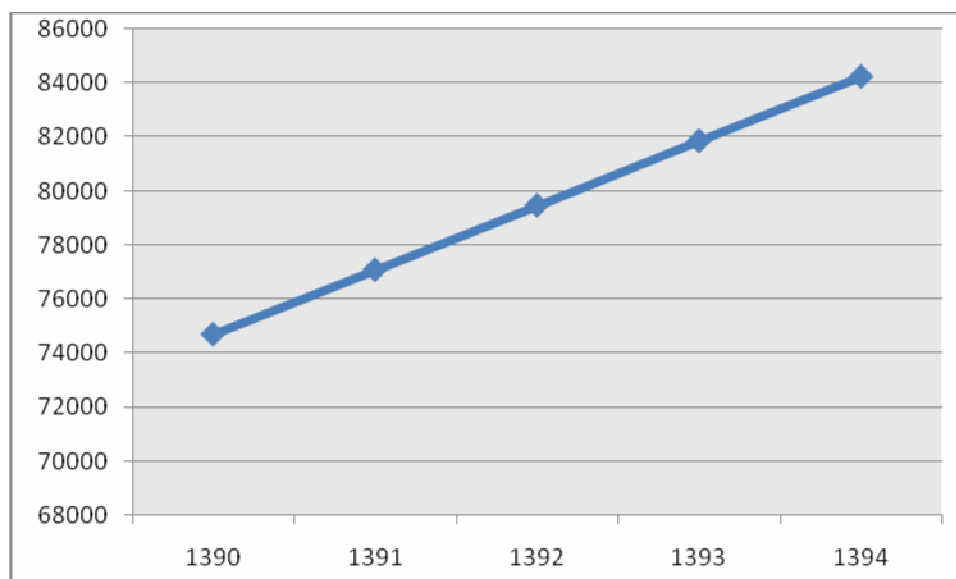
آمارها نشان می‌دهد که در سال ۱۳۷۵ سهم بخش صنعت از کل شاغلان استان معادل ۱۷.۸ درصد بوده و این سهم در سال ۱۳۸۵ به ۲۰.۷ درصد افزایش یافته است. با احتساب حفظ روندهای گذشته، تعداد شاغلان این بخش برای سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ به شرح زیر برآورد شده است.

جدول ۴۶. برآورد اشتغال بخش صنعت برای سال‌های ۱۳۹۰-۹۴ (نفر)

اشتغال	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
بخش صنعت	74696	77080	79464	81849	84233
کل	344986	353442	361898	370353	378809

مأخذ: محاسبات تحقیق

همان‌طور که نمودار ۵۲ نشان می‌دهد، انتظار می‌رود تعداد شاغلان بخش صنعت استان تا پایان سال ۱۳۹۴ روند صعودی طی کند.

نمودار ۵۲. برآورد اشتغال بخش صنعت برای سال‌های ۱۳۹۰-۹۴ (نفر)

۶-۶- پیامدهای اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی و اجرای قانون هدفمندسازی یارانه انرژی بر اهداف رشد اقتصادی و اشتغال دستگاه^۱

از آنجا که فعالیت‌های صنعتی در زمره فعالیت‌های انرژی بر به شمار می‌روند، اجرای قانون هدفمندسازی یارانه انرژی، عملکرد واحدهای صنعتی را به شدت تحت تأثیر قرار داده است. از این رو در ادامه به آرایه جوانب مثبت و منفی این قانون و نحوه اثرگذاری آن بر بخش صنعت و معدن می‌پردازیم.

طبق گزارش رسمی سازمان صنایع و معادن استان زنجان پیرامون بررسی آثار و تبعات اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها،

برخی آثار مثبت این قانون عبارتند از:

- کاهش هزینه‌های تولید، کاهش مصرف انرژی، افزایش بهره‌وری، تولید کالای با کیفیت و تلاش در جهت بهره‌گیری از فناوری‌های کم مصرف انرژی
- ثبت‌نام غالب واحدهای آسیب‌پذیر استان در طرح جهت برخورداری از تسهیلات بسته حمایتی و عقد قرارداد با بانک به منظور ادامه روند تولید

^۱ - پس از ابلاغ قانون اصل ۴۴ مبنی بر خصوصی سازی فعالیت دستگاه‌های دولتی، سازمان صنایع و معادن استان زنجان از جمله دستگاه‌هایی بود که این قانون در آن به اجرا درنیامد.

و آثار منفی؛

- عدم تأمین منابع مالی از سوی بانک‌ها در جهت بازسازی و نوسازی خطوط تولید، ماشین آلات و سیستم‌های قدیمی انرژی‌بر
 - مشکلات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری در سیستم ستاد، استان‌ها و نیز بروز کاستی‌های پشتیبانی
 - عدم اعلام نتایج بررسی‌های صورت گرفته از ثبت نام‌های انجام شده در طرح از سوی ستاد تحول و بروز مشکلات متعدد برای واحدهای صنعتی در جهت دریافت تسهیلات بسته حمایتی
 - نبود مشوق‌های بلاعوض در قالب تأمین منابع مالی و مشاوره‌ای برای واحدهای آسیب‌پذیر
- همچنین در این گزارش تصریح شده است که به علت نبود اختیارات سازمانی در جهت تدوین، ویرایش و تخصیص منابع، و ابلاغ بسته پیشنهادی بوسیله وزارت صنایع و معادن، سازمان صنایع و معادن استان زنجان صرفاً در جهت اجرای این بسته اقداماتی مانند ثبت نام متقاضیان و انجام پیگیری‌های لازم از طریق ستاد تحول به عمل آورده است.
- به طور کلی بسیاری از کارشناسان بر این باورند که پس از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها، بخش صنعت با چالش‌های زیادی مواجه شده است. زیرا؛
- بخش صنعت کشور با مشکل زیرساختی روبروست و این طرح بدون مهیاساختن زیرساخت‌های لازم در آن به اجرا درآمده است. بخش عمده‌ای از صنایع نیازمند بازسازی بوده و اجرای این قانون عملاً فشار بیشتری بر صنایع وارد ساخته است. اهمیت این مسئله زمانی دوچندان می‌شود که بدلیل وجود شرایط تحریم، امکان وارد ساختن بسیاری از قطعات مورد نیاز بخش صنعت از خارج امکان‌پذیر نیست.
 - اجرای این طرح در بخش صنعت به واسطه افزایش قیمت‌های انرژی، اثرات مستقیمی بر روی هزینه‌های تولید در پی دارد که به علت افزایش هزینه‌های سربار تولید، حمل و نقل و... خواهد بود. از سوی دیگر افزایش میزان هزینه تولید، موجب افزایش قیمت تمام شده، کاهش احتمالی حقوق و دستمزد، تعدیل نیرو، و... خواهد شد. از آنجا که دولت نیز برای کاهش آثار تورمی طرح اصرار جدی بر عدم افزایش قیمت‌ها داشته و با نظارت مستمر و ابزارهایی مانند نرخ تعرفه، واردات و... درصدد کنترل بازار است شرایط برای صنعتگران دشوارتر خواهد شد.
 - منظور از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها کمک به شکوفایی کشور است و این شکوفایی در گام نخست نیازمند حمایت از تولید است و نه رواج مصرف در میان مردم. در حالی که پرداخت یارانه نقدی به آحاد جامعه بدون حمایت از صنعت نه تنها موجب کمک به رشد تولید نمی‌شود، بلکه موجب رواج مصرف‌گرایی در کشور نیز خواهد شد.

– بنگاه‌های صنعتی نیز با درک موقعیت حاضر می‌باید اقداماتی مانند افزایش بهره‌وری، تجهیز و تقویت و در صورت لزوم تغییر خطوط تولید، توسعه همکاری‌ها در قالب خوشه‌ها، شبکه‌ها، پیمانکاری فرعی، کنسرسیوم‌ها، تجمع تقاضا، استفاده از سیستم‌های نوین مدیریتی، توجه به نیازهای بازار و تنوع محصول، افزایش کیفیت، حضور در بازارهای جهانی و... را در دستور کار خود قرار دهند. که محقق ساختن آنها نیازمند تدارک الزامات، زیرساخت‌ها، تسهیل‌گرها و سیاست‌هایی در بخش دولتی و نهادهای پشتیبان است.

۷- راهبردهای اساسی اشتغال دستگاه در دوران برنامه پنجم

در این قسمت راهبردهای مورد نظر برای توسعه بخش صنعت و معدن بیان شده است که به منظور عملیاتی ساختن آنها، برنامه‌ها، طرح‌ها و پروژه‌های اجرایی در نظر گرفته شده است. این راهبردهای کلی عبارتند از:

- افزایش بهره‌وری
- جذب سرمایه‌گذار
- افزایش توانمندی استان در زمینه خدمات فنی و مهندسی

و

- ایجاد ارتباط میان صنعت و دانشگاه

به دنبال جذب سرمایه جهت توسعه بخش صنعت و معدن، یکی از زمینه‌های مهم جهت افزایش اشتغال استان فراهم خواهد شد. همچنین با افزایش توانمندی‌های استان در زمینه خدمات فنی و مهندسی، سطح تکنولوژی این بخش ارتقا یافته و بدین ترتیب بستر لازم افزایش سطح تولید فراهم می‌شود. این امر خود موجب افزایش بهره‌وری فعالیت‌های صنعتی و معدنی شده و میزان تولیدات بخش دوچندان خواهد شد. از سوی دیگر عدم ارتباط بخش صنعت و معدن (به عنوان یکی از مهمترین بخش‌های اقتصادی استان)، همواره از چالش‌های جدی این بخش به شمار می‌رود. از این رو برقراری ارتباط قوی و موثر میان صنعت و دانشگاه از جمله راهبردهای اساسی توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود. این امر شرایطی فراهم می‌آورد تا علاوه بر توسعه فعالیت‌های بخش صنعت و معدن، امکان ورود هر چه بیشتر دانش‌آموختگان دانشگاهی به فعالیت‌های صنعتی و معدنی فراهم و زمینه اشتغال افراد تحصیلکرده مهیا شود. بنابراین می‌توان گفت: هر یک از این موارد می‌توانند به طور مستقیم و یا غیرمستقیم موجب افزایش اشتغال و سرمایه‌گذاری در استان شوند. در ادامه به شرح راهبردها به تفکیک حوزه‌های مختلف می‌پردازیم:

۷-۱- اولویت بخشیدن به طرح‌های نیمه تمام و راکد با توجیه فنی و اقتصادی

- تکمیل طرح‌های نیمه تمام با اولویت طرح‌های مهمتر
- تکمیل طرح‌های پایین دستی صنایع بزرگ استان مانند برق
- حمایت از مجریان طرح‌های نیمه تمام فاقد توجیه اقتصادی به جهت تکمیل با توجه به اولویت‌های سرمایه‌گذاری
- تکمیل مطالعات شناسایی و اولویت‌بندی خوشه‌ها بر اساس استانداردهای موجود
- تکمیل زنجیره خوشه‌های صنعتی با هدایت سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در صنایع مورد نیاز
- ایجاد آزمایشگاه مرجع برای تکمیل پروسه توسعه خوشه‌ها
- ایجاد، توسعه و تقویت زیرساخت‌های صنعت و معدن
- تعیین ظرفیت و توان پذیرش استان بر اساس مزیت‌های نسبی و رقابتی
- تدوین اولویت‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان بر اساس مزیت‌های نسبی و رقابتی
- تهیه طرح‌های تیپ بر اساس اولویت‌های سرمایه‌گذاری
- جذب و حمایت از طرح‌های اولویت‌دار بر اساس مزیت صادراتی در قالب طرح آمایش صنعتی و معدنی
- ایجاد و تجهیز شهرک‌ها و نواحی صنعتی
- توسعه امکانات و زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود در تمامی شهرک‌های صنعتی
- ایجاد واحد کسب و کار در شهرک صنعتی زنجان، ابهر و خرمدره
- ایجاد شهرک صنعتی سرمایه‌گذار خارجی
- اجرا و تکمیل پروژه‌های پتانسیل‌یابی در شهرستان‌های مستعد استان شامل شهرستان‌های طارم، ماهنشان و زنجان

۷-۲- تغییر خطوط تولید طرح‌های غیر قابل توجیه برای ایجاد محصولات دارای مزیت

- تأمین تسهیلات برای بهسازی و نوسازی خطوط تولید صنایع بزرگ
- بازسازی، نوسازی، اصلاح و توانمندسازی خطوط تولید
- نوسازی صنایع کوچک و متوسط

۷-۳- توجه به پایداری بنگاه‌های کوچک و پیوند آنها با بنگاه‌های متوسط و بزرگ

- تأمین تسهیلات برای بهسازی و نوسازی صنایع کوچک و متوسط
- شبکه‌سازی صنایع کوچک برای بازاریابی (صنایع تولید روی، برق، پوشاک و شیمیایی و غذایی)
- اصلاح فرایندهای کاری در روند تولیدی طرح‌های کوچک و متوسط

۷-۴- تحول در آموزش و ارتقای مهارت کارکنان بخش عمومی و ظرفیت‌های مدیریت در بخش دولتی و خصوصی متناسب با تقاضای بازار کار

- برگزاری دوره‌های آموزشی نرم‌افزارهای تخصصی و الزام شرکت‌ها برای شرکت در این دوره‌ها
- برگزاری دوره‌های آموزشی آشنایی با مقررات در تمامی ادارات توسط شرکت‌های فنی و مهندسی به صورت الزامی
- برگزاری دوره‌های آموزشی برای مشاوران
- برگزاری همایش‌ها و سمینارهای توجیهی برای توجیه واحدها
- برگزاری دوره‌های آموزشی مدیریتی
- برگزاری سمینارها و همایش‌های مرتبط با صنعت
- برگزاری دوره‌های آموزشی برای کارشناسان و کارگران
- برگزاری همایش برای مدیران ارشد استان با حضور مقامات عالی کشور
- برگزاری همایش‌های زیست محیطی
- انجام کارآموزی دانشجویان در واحدهای صنعتی و معدنی
- تدوین ظرفیت پذیرش کارآموزی در دانشگاه‌ها
- برگزاری بازدیدهای دانشجویی از واحدهای صنعتی
- انجام تحقیقات کاربردی در واحدهای صنعتی از سوی دانشگاه‌ها
- تدوین اولویت تحقیقاتی واحدهای صنعتی و معدنی
- حمایت از پایان‌نامه‌های تحصیلی مرتبط با بخش صنعت و معدن
- تشکیل جلسات برای روان‌سازی سیستم اداری دستگاه‌های اجرایی مرتبط با سرمایه‌گذاری (امور اراضی، محیط زیست، منابع طبیعی و...)
- ایجاد ارتباط مستمر و مؤثر میان بخش صنعت و معدن با دیگر ارگان‌ها

۷-۵- ارتقای کارایی و بهره‌وری

- ایجاد صنایع بهره‌ور
- نوسازی صنایع بزرگ
- اجرای طرح تحقیقاتی شناسایی قوانین و مقررات بازدارنده و آرایه پیشنهاد اصلاح
- برقراری سیستم‌های مدیریتی نو
- توانمندسازی منابع انسانی
- آموزش و بهسازی نیروی انسانی
- استقرار نظام ارزیابی عملکرد و مدل‌های تشویقی متناسب با عملکرد کاری
- برقراری نظام ارزیابی عملکرد و رتبه‌بندی شرکت‌ها به صورت سالیانه از سوی سازمان صنایع و معادن

۷-۶- صدور خدمات فنی و مهندسی

- ایجاد ظرفیت خدمات فنی و مهندسی در تمامی شهرستان‌ها
- آرایه تسهیلات برای ایجاد دفاتر مشاوره خدمات فنی و مهندسی در شهرستان‌های خدابنده و خرمرده
- تلاش در جهت ارتقای سطح علمی و تخصصی واحدهای خدمات فنی و مهندسی
- ساماندهی شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی
- ایجاد سامانه ثبت خدمات فنی و مهندسی
- ایجاد طرح‌های فناوری بالا و دانش محور در استان
- ایجاد پارک صنعتی در زنجان و ابهر
- تهیه طرح‌های تپ توجیهی صنایع High Tec و آرایه به متقاضیان
- استفاده از توان علمی دانشگاه‌ها در آرایه خدمات فنی و مهندسی به بخش صنعت و معدن
- توسعه تعاملات و ارتباطات صنعت و معدن استان با صنعت و معدن منطقه، کشور و در سطح بین‌المللی
- برگزاری همایش بین‌المللی خدمات فنی و مهندسی توسط استانداری
- اعزام نمایندگان شرکت‌های فنی و مهندسی به همایش‌های خارج از کشور
- برگزاری نشست‌های تخصصی با انجمن‌ها دیگر استان‌ها
- حضور و همکاری با شرکت‌ها بزرگ پیمانکاری فنی و مهندسی در خارج از کشور

- ایجاد مرکز توسعه کارآفرینی جهت ایجاد ارتباط بین بنگاه‌های کوچک و شرکت‌های فنی و مهندسی
- ایجاد الزام به ارائه طرح‌های توجیهی توسط شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی مورد تأیید استان
- حمایت از تشکلهای خدمات فنی و مهندسی
- حضور انجمن خدمات فنی و مهندسی در جلسات کارگروه امور اقتصاد و تولید (منبع: سند راهبردی توسعه بخش صنعت و معدن استان زنجان، ۱۳۸۹)

۸- سیاست‌ها و اقدامات اجرایی دستگاه برای پیشبرد اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم

با توجه به راهبردهای محوری بخش صنعت استان که در بند پیشین بدان اشاره شد، در ادامه جداولی طراحی شده است که دستگاه اجرایی هر یک از برنامه‌ها و پروژه‌های یاد شده به تفکیک بیان شده است.

مطابق با سند برنامه راهبردی بخش صنعت و معدن استان زنجان، ارگان‌های؛

- سازمان صنایع و معادن
- سازمان گسترش و نوسازی صنایع
- شرکت شهرک‌های صنعتی
- استانداری
- سازمان بازرگانی
- اتاق بازرگانی
- جهاد کشاورزی
- سازمان محیط زیست
- دانشگاه
- و در برخی موارد کلیه ارگان‌های دولتی

موظف به اجرای پروژه‌ها و برنامه‌های تعریف شده از سوی سازمان صنایع و معدن استان هستند. در جدول زیر به تفکیک عناوین پروژه‌ها و دستگاه اجرایی مربوطه نشان داده شده است. از میان دستگاه‌های مختلف، سازمان صنایع و معدن بیشترین تعهد را برای عملیاتی ساختن پروژه‌های تعریف شده بر عهده دارد.

جدول ۴۷. عنوان پروژه‌های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت

ردیف	«سازمان صنایع و معادن»
1	تهیه طرح‌های تیپ توجیهی صنایع‌های تک و ارایه به متقاضیان
2	ایجاد صنایع نوین
3	تدوین اولویت‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان بر اساس مزیت‌های نسبی و رقابتی
4	تهیه طرح‌های تیپ بر اساس اولویت‌های سرمایه‌گذاری
5	برگزاری دوره‌های آموزشی برای اعضای سازمان
6	تشکیل سازمان نظام مهندسی در استان
7	برقراری نظام ارزیابی عملکرد و رتبه‌بندی شرکت‌ها به صورت سالیانه از سوی سازمان صنایع و معادن
8	برگزاری دوره‌های آموزشی نرم‌افزارهای تخصصی و الزام شرکت‌ها برای شرکت در این دوره‌ها
9	تدوین اولویت تحقیقاتی واحدهای صنعتی و معدنی
10	ایجاد آزمایشگاه مرجع برای تکمیل پروسه توسعه خوشه‌ها
11	اصلاح فرایندهای کاری در قسمتی از فرایندهای تولید طرح‌های کوچک و متوسط
12	اجرا و تکمیل پروژه‌های پتانسیل‌یابی در شهرستان‌های مستعد استان شامل شهرستان‌های طارم، ماهنشان و زنجان
۱۳	اجباری ساختن طی دوره آموزشی آشنایی با مقررات کلیه ادارات توسط شرکت‌های فنی و مهندسی توسط استانداری

مأخذ: سند برنامه راهبرد بخش صنعت و معدن استان، ۱۳۸۹

جدول ۴۸. عنوان پروژه‌های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت

ردیف	«سازمان گسترش و نوسازی صنایع»
۱	برگزاری دوره‌های آموزشی برای مشاوران
۲	برگزاری سمینارها و همایش‌های توجیهی برای واحدها
۳	برگزاری دوره‌های مدیریتی
۴	تأمین تسهیلات برای بهسازی و نوسازی خطوط تولید
۵	برگزاری دوره‌های آموزشی برای کارشناسان و مشاوران
۶	اجرای طرح تحقیقاتی برای شناسایی قوانین و مقررات بازدارنده و ارایه پیشنهاد اصلاح

مأخذ: سند برنامه راهبرد بخش صنعت و معدن استان، ۱۳۸۹

جدول ۴۹. عنوان پروژه‌های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت

ردیف	«شرکت شهرک‌های صنعتی»
۱	شبکه‌سازی صنایع کوچک
۲	تکمیل مطالعات شناسایی و اولویت‌بندی خوشه‌ها بر اساس استانداردهای موجود
۳	تکمیل زنجیره خوشه‌های صنعتی با هدایت سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در صنایع مورد نیاز
۴	توسعه امکانات و زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود در تمامی شهرک‌های صنعتی
۵	ایجاد واحد کسب و کار در شهرک صنعتی زنجان، ابهر و خرمدره
۶	ایجاد شهرک صنعتی سرمایه‌گذار خارجی

مأخذ: سند برنامه راهبرد بخش صنعت و معدن استان، ۱۳۸۹

جدول ۵۰. عنوان پروژه‌های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت

ردیف	«استانداری»
۱	استقرار نظام ارزیابی عملکرد و مدل‌های تشویقی متناسب با عملکرد کاری
۲	برقراری سیستم‌های مدیریتی نو
۳	آموزش و بهسازی نیروی انسانی
۴	برگزاری همایش برای مدیران بانک‌های عامل استانی با حضور مقامات عالی کشور
۵	حضور انجمن خدمات فنی و مهندسی در جلسات کارگروه امور اقتصاد و تولید
۶	حضور و همکاری با شرک‌های بزرگ پیمانکاری فنی و مهندسی در خارج از کشور

مأخذ: سند برنامه راهبرد بخش صنعت و معدن استان، ۱۳۸۹

جدول ۵۱. عنوان پروژه‌های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت

ردیف	«سازمان بازرگانی و اتاق بازرگانی»
۱	برگزاری دوره‌های آموزشی برای مدیران
۲	اعزام نمایندگان شرک‌های فنی و مهندسی به همایش‌های خارج از کشور از طریق اتاق بازرگانی

مأخذ: سند برنامه راهبرد بخش صنعت و معدن استان، ۱۳۸۹

جدول ۵۲. عنوان پروژه‌های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت

ردیف	«کلیه ارگان‌های دولتی»
۱	هدایت مجریان طرح‌های نیمه تمام فاق توجیه اقتصادی به جهت تکمیل با توجه به اولویت‌های سرمایه‌گذاری
۲	واگذاری امور وظایف تصدی‌گری دستگاه‌های ذیربط به شرک‌های فنی و مهندسی
۳	الزام تأیید انجمن برای طرح‌های قابل ارایه به سازمان
۴	تشکیل جلسات برای روان‌سازی سیستم اداری دستگاه‌های اجرایی مرتبط با سرمایه‌گذاری (امور اراضی، محیط زیست، منابع طبیعی و...)
۵	ایجاد الزام به ارایه طرح‌های توجیهی توسط شرک‌های خدمات فنی و مهندسی مورد تأیید استان
۶	جذب و حمایت از طرح‌های اولویت‌دار بر اساس مزیت صادراتی در قالب طرح آمایش صنعتی و معدنی

مأخذ: سند برنامه راهبرد بخش صنعت و معدن استان، ۱۳۸۹

جدول ۵۳. عنوان پروژه‌های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت

ردیف	«دانشگاه»
۱	تدوین ظرفیت پذیرش کارآموزی در دانشگاه‌ها
۲	برگزاری بازدیدهای دانشجویی از واحدهای صنعتی
۳	ایجاد پارک صنعتی در زنجان و ابهر

مأخذ: سند برنامه راهبرد بخش صنعت و معدن استان، ۱۳۸۹

جدول ۵۴. عنوان پروژه‌های اجرایی بخش صنعت استان به مسئولیت دستگاه‌های مختلف

ردیف	عنوان پروژه	دستگاه اجرایی
۱	برگزاری همایش برای مدیران ارشد استان با حضور مقامات عالی کشوری	سازمان صنایع و معادن و جهاد و بازرگانی
۲	برگزاری همایش‌های زیست محیطی	سازمان محیط زیست
۳	حمایت از پایان نامه‌ها تحصیلی	سازمان صنایع و معادن و دانشگاه
۴	تکمیل طرح‌های صنایع پایین دستی صنایع بزرگ استان (صنعت برق)	بانک‌های استان

مأخذ: سند برنامه راهبرد بخش صنعت و معدن استان، ۱۳۸۹

۹- برنامه دستگاه برای سازماندهی و اجرای طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش عمومی، خصوصی و تعاونی

۹-۱- طرح‌های زودبازده بخش خصوصی و تعاونی

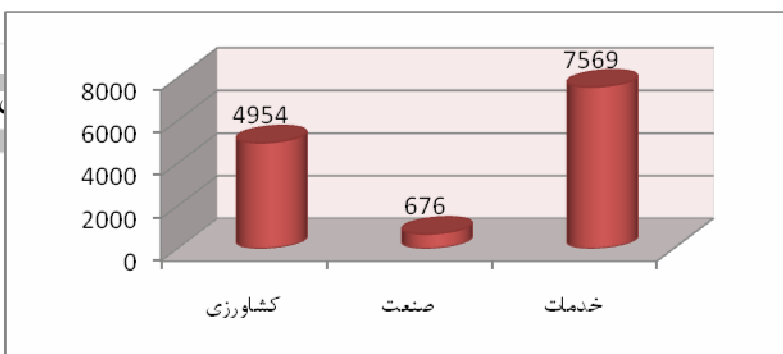
در این قسمت طرح‌های زودبازده استان بر حسب بخش تقسیم‌بندی شده است. جدول ۵۵، این طرح‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۵۵. طرح‌های زودبازده استان بر حسب بخش

بخش	تعداد	درصد
کشاورزی	۴۹۵۴	۳۷.۵
صنعت	۶۷۶	۵.۱
خدمات	۷۵۶۹	۵۷.۳
جمع	۱۳۱۹۹	۱۰۰

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

با توجه به جدول ۵۵، مشاهده می‌شود که ۴۹۵۴ طرح در بخش کشاورزی، ۶۷۶ طرح در بخش صنعت، ۷۵۶۹ طرح در بخش خدمات طبقه‌بندی می‌شوند. به بیان دیگر سهم بخش کشاورزی از طرح‌های زودبازده استان ۳۷.۵ درصد، سهم بخش صنعت ۵.۱ درصد و سهم بخش خدمات از این طرح‌ها ۵۷.۳ درصد بوده است که بدین ترتیب بخش خدمات بیشترین تعداد طرح‌های زودبازده را به خود اختصاص داده است. در نمودار ۵۳، نیز تقسیم‌بندی بر اساس بخش انجام گرفته است.

نمودار ۵۳. تعداد طرح‌های زودبازده در دست اجرا بر حسب بخش

در جدول ۵۶، طرح‌های زودبازده خصوصی نشان داده شده است. ملاحظه می‌شود که از میان طرح‌های زودبازده با مدیریت خصوصی، سازمان صنایع و معادن دارای ۶۷۱ فقره طرح از ۱۳۱۲۱ طرح بوده است. به بیانی دیگر سهم این سازمان از کل طرح‌های زودبازده خصوصی معادل ۵.۱۱ درصد است.

جدول ۵۶. طرح‌های زودبازده با مدیریت بخش خصوصی

دستگاه اجرایی	تعداد	سهم
صنایع و معادن	671	5.11
جمع کل	13121	100.00

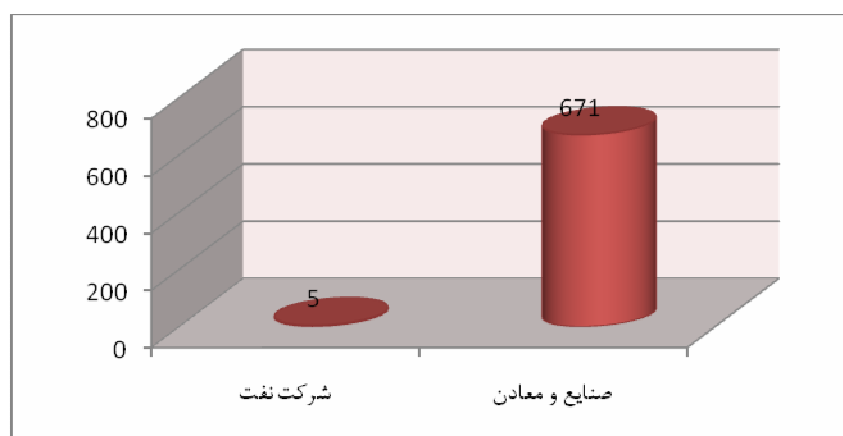
مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

جدول ۵۷ طرح‌های زودبازده بخش صنعت را نشان می‌دهد. این طرح‌ها تحت نظارت دو نهاد اجرایی (شرکت نفت و سازمان صنایع و معادن) اجرا شده‌اند. سهم سازمان صنایع و معادن با ۶۷۱ طرح، ۹۹.۲۶ درصد از کل طرح‌های این بخش (۶۷۶ طرح) بوده و سهم شرکت نفت معادل ۰.۷۴ درصد (۵ طرح) می‌باشد.

جدول ۵۷. طرح‌های زودبازده بخش صنعت

دستگاه اجرایی	تعداد	سهم
شرکت نفت	5	0.74
صنایع و معادن	671	99.26
جمع کل	676	100

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

نمودار ۵۴. تعداد طرح‌های زودبازده بخش صنعت

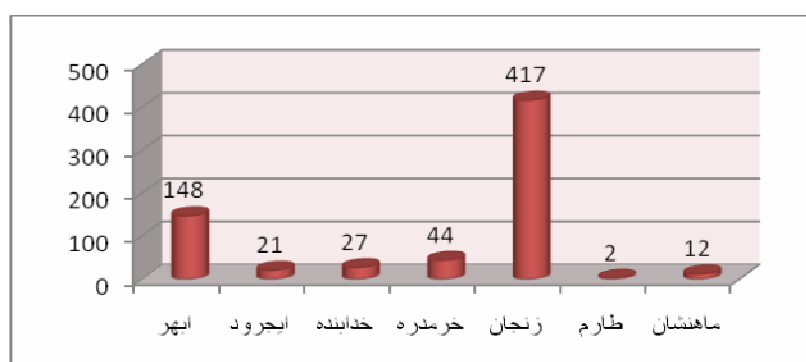
در جدول ۵۸، طرح‌های زودبازده در دست اجرا در سازمان صنایع و معادن به تفکیک شهرستان‌های استان آورده شده است. در این جدول تعداد طرح‌های ارایه شده از سوی متقاضیان جهت دریافت وام طرح‌های زودبازده به همراه میزان اشتغال تعیین شده از سوی آنها در قالب «اشتغال ارسالی» و میزان سرمایه لازم جهت اجرای طرح در قالب «میزان درخواست» نشان داده شده است. پس از انجام ارزیابی‌های لازم تعداد اشتغال و سرمایه این طرح‌ها به طور مصوب اعلام شده و پس از انجام عقد قرارداد، تعداد اشتغالی که می‌باید محقق شود به همراه سرمایه مصروف در قالب «اشتغال پرداخت» و «میزان پرداخت» مشخص شده است.

جدول ۵۸. طرح‌های زودبازده در دست اجرا در سازمان صنایع و معادن (نفر / میلیون ریال)

شهرستان	تعداد طرح	اشتغال ارسالی	میزان درخواست	اشتغال مصوب	میزان مصوب	اشتغال عقد	میزان عقد	اشتغال پرداخت	میزان پرداخت
ایهر	148	5664	2080753	2521	1097067.5	2472	1027164.5	2437	933873
ایجرود	21	1551	602550	877	290759	870	286819	330	80567.6
خدابنده	27	696	220805	640	201950	640	201556	613	187244
خرمدره	44	716	505891	478	238176	478	226157	478	222157
زنجان	417	6599	3332950	4380	2723462.1	3794	2463969.1	3794	2356960.9
طارم	2	7	10250	7	10250	7	9700	7	9700
ماه‌نشان	12	437	143900	73	19790	73	19790	73	19790
جمع کل استان	671	15670	6897099	8976	4581454.6	8334	4235155.6	7732	3810292.5

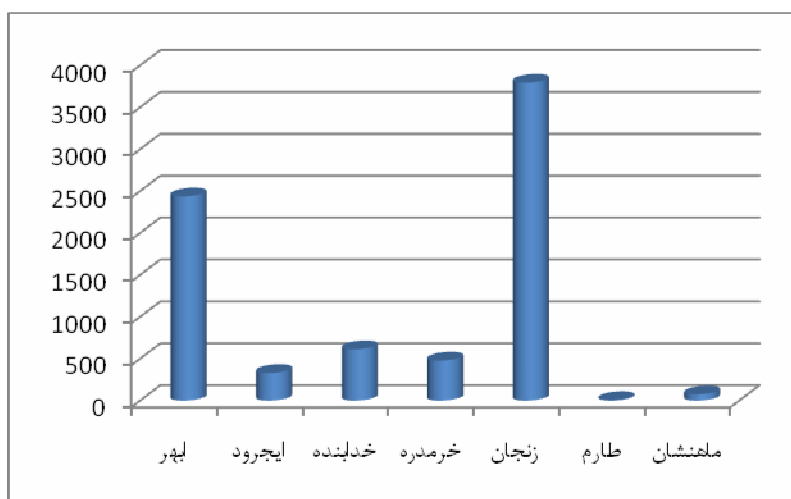
مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

با توجه به جدول ۵۸، سازمان صنایع و معادن دارای ۶۷۱ طرح زودبازده در شهرستان‌های ایهر، ایجرود، خدابنده، خرمدره، زنجان، طارم و ماه‌نشان است. در نمودار ۵۵، تعداد طرح‌های سازمان صنایع و معادن به تفکیک شهرستان‌ها نشان داده شده است.

نمودار ۵۵. تعداد طرح‌های زودبازده در دست اجرا در سازمان صنایع و معادن

با توجه به این نمودار، به این نتیجه می‌رسیم که شهرستان زنجان با ۴۱۷ طرح در صدر قرار داشته و شهرهای ابهر با ۱۴۸، خرمدره با ۴۴، خدابنده با ۲۷، ایجرود با ۲۱، ماهنشان با ۱۲ و طارم با ۲ طرح در رده‌های بعدی قرار دارند. در نمودار ۶۱ ملاحظه می‌شود بیشترین اشتغال ناشی از اجرای طرح‌های زودبازده می‌باید در شهرستان زنجان ۳۷۹۴ نفر بوقوع بپیوندند و سپس شهرستان ابهر با ۲۴۳۷ نفر جای دارد. در مقابل در شهرستان طارم کمترین تعداد طرح زودبازده اجرا خواهد شد زیرا تنها ۲ طرح پیشنهاد شده است که انتظار می‌رود که این طرح‌ها ۷ نفر شغل ایجاد نمایند.

نمودار ۵۶. میزان اشتغال ناشی از اجرای طرح‌های زودبازده به تفکیک شهرستان‌ها - نفر

از آنجا که در شهرستان زنجان مقرر شده است ۴۱۷ طرح زودبازده به مورد اجرا درآید که تعداد این طرح‌ها در شهرستان زنجان بیش از دیگر شهرستان‌هاست، میزان سرمایه لازم برای اجرای آنها نیز از مابقی شهرستان‌ها بیشتر است. شهرستان

نمودار ۵۷. میزان سرمایه لازم جهت اجرای طرح‌های زودبازده به تفکیک شهرستان‌ها - میلیون ریال

۹-۲- سایر طرح‌های سرمایه‌گذاری در دست اجرا و برنامه دستگاه برای تکمیل آن

طبق جدول ۵۹، از مجموع ۱۳۹۸ پروژه استانی در دست اجرا طی سال‌های برنامه چهارم، بخش صنعت تنها دارای یک طرح است که سهم این بخش از کل پروژه‌های در دست اجرای استان معادل ۰.۰۷ درصد می‌باشد.

جدول ۵۹. پروژه‌های استانی در دست اجرا بر حسب فعالیت

سهم	تعداد طرح‌ها	شرح
۰.۰۷	۱	بخش صنعت
۱۰۰	۱۳۹۸	جمع استان

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

جدول ۶۰ پروژه‌هایی که در شرکت شهرک‌های صنعتی و سازمان صنایع و معادن استان در دست اجرا می‌باشد را نشان می‌دهد. شرکت شهرک‌های صنعتی ۱۶ طرح و سازمان صنایع و معادن ۴ طرح را در اختیار دارن که سهم آنها از کل پروژه‌های دستگاه‌های اجرایی استان به ترتیب ۱.۱۶ و ۰.۲۶ درصد است.

جدول ۶۰. پروژه‌های در دست اجرا سازمان صنایع و شرکت شهرک‌های صنعتی

سهم از کل پروژه‌های دستگاه‌های اجرایی استان	تعداد طرح‌ها	درصد پیشرفت	ردیف
۱.۱۶	16	شهرک‌های صنعتی	۱۸
۰.۲۶	۴	صنایع و معادن	۳۳
۱۰۰	1398	جمع	

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

جدول ۶۱، پروژه‌های شرکت شهرک‌های صنعتی را در طول برنامه چهارم به تفکیک شهرستان‌ها نشان می‌دهد.

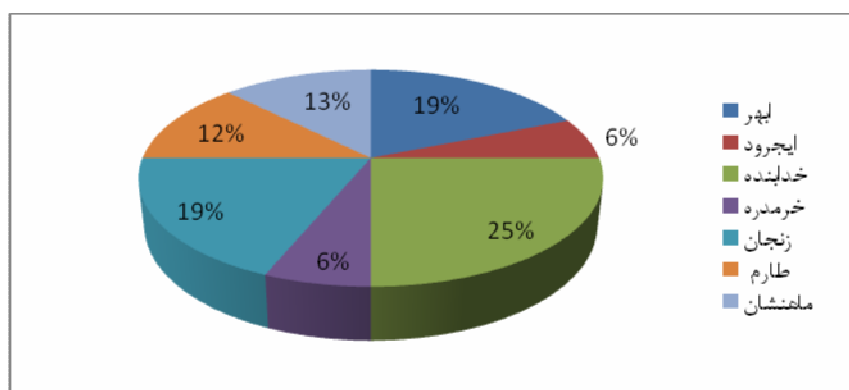
جدول ۶۱. پروژه‌های استانی شرکت شهرک‌های صنعتی

سهم	تعداد طرح	شهرستان	ردیف
۱۸.۷۵	۳	ابهر	۱
۶.۲۵	۱	ایجرود	۲
۲۵.۰۰	۴	خداپنده	۳
۶.۲۵	۱	خرمدره	۴
۱۸.۷۵	۳	زنجان	۵

۶	طارم	۲	۱۲.۵۰
۷	ماهنشان	۲	۱۲.۵۰
جمع کل استان		۱۶	۱۰۰

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، شهرستان خدابنده با ۴ طرح بیشترین و شهرستان‌های خرمدره و ایجرود هر یک با ۱ طرح کمترین سهم را دارا هستند. شهرستان‌های طارم، ابهر، زنجان و ماهنشان در رتبه‌های میانی قرار دارند. در نمودار ۵۸ سهم هر شهر از پروژه‌های استانی در این دستگاه نشان داده شده است.

نمودار ۵۸. سهم پروژه‌های استانی سازمان شهرک‌های صنعتی

برخی از پروژه‌هایی که شرکت شهرک‌های صنعتی استان زنجان اهتمام به انجام آنها دارد، عبارتست از:

- اجرای عملیات خاکی، لکه‌گیری و آسفالت ریزی در شهرک صنعتی روی
- اجرای عملیات جدولگذاری در شهرک صنعتی روی
- احداث سردرب و ساختمان نگهبانی شهرک صنعتی افق ابهر
- اجرای عملیات خاکی، زیرسازی و آسفالت ریزی در شهرک صنعتی خرمدره
- اجرای عملیات جدولگذاری در شهرک صنعتی خرمدره

همچنین مطابق با اطلاعات «سامانه ملی نظارت همگانی بر طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی کشور»، شرکت شهرک‌های صنعتی استان زنجان می‌باید تا پایان سال ۱۳۹۰، پروژه‌های جدول زیر را به اتمام رساند اما تاکنون این پروژه‌ها هیچگونه پیشرفت فیزیکی نداشته‌اند.

جدول ۶۲. فهرست پروژه های شرکت شهرک های صنعتی استان زنجان، مربوط به سال ۱۳۹۰

عنوان پروژه	شهرستان	اعتبار مصوب	پیشرفت فیزیکی	پیشرفت تعهد امسال	سال شروع	سال پایان
تکمیل تصفیه خانه فاضلاب شهرک صنعتی تخصصی روی	زنجان	3000000	0	25	90	90
تکمیل شهرک صنعتی انگوران	ماهنشان	500000	0	40	90	90
تکمیل شهرک صنعتی تخصصی روی	زنجان	3700000	0	30	90	90
تکمیل شهرک صنعتی خدابنده	خدابنده	1400000	0	5	90	90
تکمیل شهرک صنعتی خرمدره (فاز توسعه)	خرمدره	3800000	0	50	90	90
تکمیل شهرک صنعتی شماره ۱ زنجان	زنجان	12000000	0	50	90	90
تکمیل شهرک صنعتی شماره ۲ ابهر	ابهر	6335000	0	20	90	90
تکمیل شهرک صنعتی شماره ۲ زنجان	زنجان	6100000	0	20	90	90
تکمیل شهرک صنعتی شماره ۳ ابهر	ابهر	11000000	0	20	90	90
تکمیل شهرک صنعتی طارم	طارم	1400000	0	10	90	90
تکمیل شهرک صنعتی ماهنشان	ماهنشان	500000	0	0	90	90
تکمیل شهرک صنعتی هیدج	ابهر	1500000	0	20	90	90
تکمیل ناحیه صنعتی ایجرود	ایجرود	365000	0	90	90	90
تکمیل ناحیه صنعتی طارم	طارم	100000	0	10	90	90
مطالعه و ایجاد تصفیه خانه فاضلاب شهرکهای صنعتی شماره ۲ زنجان	زنجان	3000000	0	10	90	90

مأخذ: وزارت کشور، سامانه ملی نظارت همگانی بر طرح ها و پروژه های عمرانی کشور

جدول ۶۲ پروژه های مربوط به سازمان صنایع و معادن را در سطح شهرستان ها نشان می دهد. این سازمان در سطح

استان عهده دار اجرای ۳ طرح بوده و تنها ۱ طرح آن هم در شهرستان زنجان در دست اجرا می باشد.

جدول ۶۳. پروژه های استانی سازمان صنایع و معادن

سهم	تعداد طرح	شهرستان	ردیف
۷۵	۳	در سطح استان	۱
۲۵	۱	شهرستان زنجان	۲
۱۰۰	۴	جمع کل استان	

مأخذ: معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

۹-۳- طرح‌های سرمایه‌گذاری جدید شناسایی شده و قابل شناسایی و برنامه دستگاه برای پیشبرد آنها

جدول ۶۴، تعداد پروژه‌های سرمایه‌گذاری ویژه استان زنجان را در دستگاه صنعت و معدن نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود از مجموع ۶۰ پروژه سرمایه‌گذاری ویژه در استان، ۱۲ طرح مختص سازمان صنایع و معادن بوده و پیش‌بینی می‌شود ۳۰۸۲ نفر اشتغال طی برنامه پنجم ایجاد کنند.

جدول ۶۴. تعداد پروژه‌های سرمایه‌گذاری ویژه استان زنجان به تفکیک دستگاه اجرایی^۱

ردیف	دستگاه اجرایی	تعداد پروژه	میزان سرمایه‌گذاری (میلیون ریال)	اشتغال پیش‌بینی شده (نفر)
۱	سازمان صنایع و معادن	۱۲	۱۹۲۶۳۵۲۴	۳۰۸۲
	جمع	۶۰	37612606	۴۷۶۹۴

مأخذ: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

در جدول ۶۵ فهرست پروژه‌های سرمایه‌گذاری ویژه سازمان صنایع و معادن استان زنجان نشان داده شد است. بر طبق این جدول بیشترین سهم از پروژه‌های این دستگاه به شهرستان ابهر تعلق دارد.

جدول ۶۵. فهرست پروژه‌های سرمایه‌گذاری ویژه در حال اجرای سازمان صنایع و معادن

ردیف	عنوان پروژه	محل اجرا	میزان سرمایه‌گذاری (میلیون ریال)	اشتغال پیش‌بینی شده (نفر)
۱	صنعت خورشیدی پارس	شهرستان زنجان	۶۲۸۰۰	۴۹
۲	پتروشیمی زنجان	شهرستان ایجرود	۶۶۳۸۸۷۰	*
۳	سیمان خمسه	شهرستان ایجرود	۱۴۱۶۰۰۰	۲۸۰
۴	مه ریس ابهر	شهرستان ابهر	۴۵۰۰۰۰	۸۵۰
۵	پارس حیات ساغلیک اروندر (فاز دوم)	شهرستان ابهر	۶۸۳۱۲۲	۲۵۳
۶	طرح توسعه کیلوس	شهرستان ابهر	۱۴۴۲۰۰	۵۰
۷	شرکت اکوان پوش	شهرستان خرمدره	۸۷۰۰۰	*
۸	سرجین بافت	شهرستان ابهر	۷۰۰۰۰۰	۱۶۰۰
۹	روغن‌های عایق الکتریکی و امحار pcb	شهرستان خدابنده	۸۱۵۳۲	*
۱۰	پتروهمیدج	شهرستان خرمدره	۲۵۰۰۰۰۰	*
۱۱	سیمان قزل اوزن	شهرستان ماهنشان	۴۵۰۰۰۰۰	*
۱۲	پالایشگاه تولید بنزین و گازوئیل از گاز طبیعی	شهرستان زنجان	۲۰۰۰۰۰۰	*

^۱ - شایان ذکر است که این آمار تنها متعلق به ۶ دستگاهی است که اطلاعات خود را در اختیار مرکز خدمات سرمایه‌گذاری استان قرار داده‌اند.

۳۰۸۲	۱۹۲۶۳۵۲۴	جمع
------	----------	-----

* توسط دستگاه تکمیل خواهد شد.

۱۰- برآورد سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای تحقق اهداف کمی دستگاه به تفکیک بخش‌های عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم برای فعالیت‌های تحت پوشش دستگاه

۱۰-۱- برآورد سرمایه‌گذاری در دوره برنامه پنجم توسعه

جهت برآورد سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم به سه شیوه عمل شد. ابتدا با استفاده از جدول داده ستانده سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای هر فرصت شغلی جدید در استان به تفکیک فعالیت‌های اقتصادی محاسبه گردید و در مشاغل جدید مورد نیاز استان به تفکیک فعالیت‌ها ضرب شد. و به این ترتیب سرمایه‌گذاری استان محاسبه گردید ولی نتایج دچار کم برآوردی بود و میزان آن با تولید ناخالص داخلی استان تطابق نداشت. در روش دوم از نسبت افزایش سرمایه به افزایش محصول (ICOR) استفاده گردید. نتایج این روش بهتر از روش اول بود و به نظر می‌رسید با سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی تطابق دارد. در روش سوم از نسبت سرمایه‌گذاری به تولید در بخش‌های مختلف در جدول داده ستانده استانی استفاده شد. در نهایت نتایج روش دوم مبنای تنظیم سند قرار گرفت چرا که هم با معیار سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی تطابق داشت و هم سهم بخش‌های مختلف از سرمایه‌گذاری استان منطقی بود.

پیش‌بینی می‌شود در دوره برنامه پنجم توسعه سرمایه‌گذاری در استان زنجان از 6856615 میلیون ریال در سال ۱۳۹۰ به 10285627 میلیون ریال در سال ۱۳۹۴ ارتقا یابد. در این دوره سرمایه‌گذاری در استان زنجان صورت گیرد. در واقع لازمه رشد ۸.۲ درصدی تحقق آن است که در این دوره مجموعاً 42405382 میلیون ریال سرمایه‌گذاری در استان انجام شود و در صورتی که تلاش لازم برای تحقق این میزان سرمایه‌گذاری صورت نپذیرد بیکاری در استان بش از ۷ درصد خواهد شد.

در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ سهم بخش صنعت از سرمایه‌گذاری بیش از سایر بخش‌ها و بالغ بر 10337606 میلیون ریال است و ۲۴.۴ درصد از سرمایه‌گذاری استان به این بخش اختصاص خواهد یافت. واسطه‌گری مالی و عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و کالاهای شخصی و خانگی به ترتیب با سهم‌هایی معادل ۱۷.۹ و ۱۳.۱ درصد در رتبه‌های بعدی سرمایه‌گذاری استان زنجان قرار می‌گیرند.

پیش‌بینی می‌شود کمترین سرمایه‌گذاری در شیلات انجام گیرد، به طوری که اعداد برآوردی نشان می‌دهد که این بخش در دوره برنامه پنجم در مجموع ۱۳۷۰۳ میلیون ریال سرمایه را جذب می‌کند. هتل و رستوران و مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب از دیگر بخش‌هایی هستند که طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته کمترین سرمایه‌گذاری در آنها انجام می‌پذیرد.

جدول ۶۶. پیش‌بینی سرمایه‌گذاری بر حسب فعالیت‌های عمده اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیون ریال)

شرح	دوران برنامه پنجم					جمع برنامه پنجم
	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
کشاورزی، شکار و جنگلداری	755170	815433	880504	950770	1026638	4428514
شیلات	2472	2599	2734	2875	3023	13703
استخراج معدن	332935	367997	406745	449574	496913	2054164
صنعت- ساخت	1588924	1798661	2036085	2304849	2609087	10337606
تامین برق، گاز و آب	244484	264010	285109	307894	332490	1433987
ساختمان	137331	157615	180895	207613	238277	921732
عمده‌فروشی، خرده‌فروشی،...	917671	1007055	1105139	1212780	1330906	5573552
هتل و رستوران	19887	20580	21295	22040	22809	106611
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	572365	622561	677161	736550	801143	3409780
واسطه‌گری‌های مالی	1185371	1330932	1494372	1677883	1883925	7572483
مستغلات، اجاره و فعالیت‌های کار و کسب	41572	43986	46536	49235	52093	233423
اداره امور عمومی،...	180065	189642	199731	210358	221547	1001343
آموزش	456369	499359	546402	597868	654191	2754190
بهداشت و مددکاری اجتماعی	290357	318174	348656	382057	418656	1757899
سایر خدمات	131640	145026	159776	176026	193928	806396
جمع	6856615	7583629	8391141	9288371	10285627	42405382

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

۱۰-۲- سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک بخش‌ها در فعالیت‌های

صنعتی

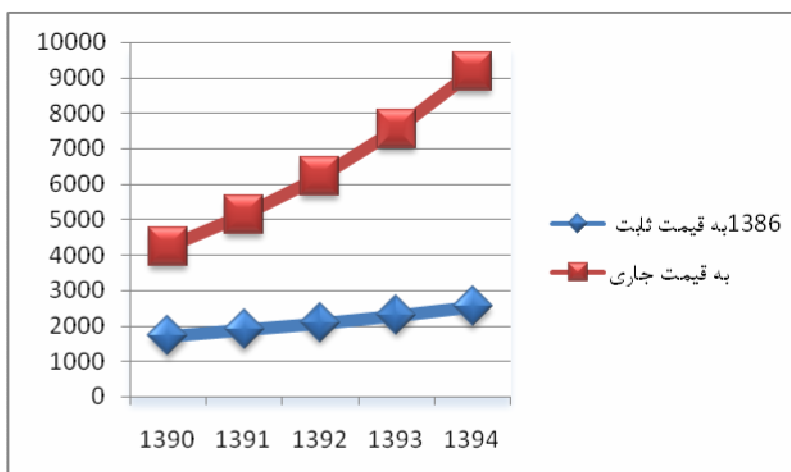
با توجه به ارزیابی‌های کارشناسی، سرمایه‌گذاری مورد نیاز به تفکیک بخش‌ها به شرح ذیل برآورد شده است. همان‌طور که جدول زیر نشان می‌دهد، طبق پیش‌بینی‌ها ۱۰۳۳۷۶ میلیارد ریال در دوران برنامه پنجم در بخش صنعت سرمایه‌گذاری صورت خواهد گرفت که از این میزان ۱۵۵۰۶ میلیارد ریال در بخش تعاونی، ۱۰۳۳۸ میلیارد ریال در بخش عمومی و ۷۷۵۳۲ میلیارد ریال نیز در بخش خصوصی سرمایه‌گذاری خواهد شد. بنابراین بخش عمده این سرمایه‌ها متعلق به بخش خصوصی است.

جدول ۶۷. سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه پنجم استان به تفکیک بخش‌ها در فعالیتهای صنعتی به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶ (میلیارد ریال)

گروه‌های عمده فعالیت	کل سرمایه‌گذاری در دوران برنامه پنجم	توزیع سرمایه‌گذاری	
		تعاونی	عمومی خصوصی
صنعت - ساخت	۱۰۳۳۷.۶	۱۵۵۰.۶	۱۰۳۳.۸
جمع	۴۲۴۰۵.۴	۵۴۲۷.۴	۳۲۵۱۳.۵

مأخذ: محاسبات مشاور استانی

نمودار زیر نشان می‌دهد میزان سرمایه‌گذاری در بخش صنعت طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ روند افزایشی خواهد داشت و بدیهی است که سیر صعودی سرمایه‌گذاری در این بخش به قیمت جاری بیش از قیمت ثابت باشد.

نمودار ۵۹. پیش‌بینی سرمایه‌گذاری در بخش صنعت طی سال‌های برنامه پنجم توسعه به قیمت ثابت و جاری (میلیارد ریال)

۱۱- تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری‌های بخش عمومی، خصوصی و تعاونی در دوران برنامه پنجم

بر طبق سند برنامه راهبردی بخش صنعت و معدن استان، منابع مالی جهت اجرای پروژه‌ها و سرمایه‌گذاری‌های مورد نظر از محل؛

- بودجه استانی
- بودجه ملی
- درآمد اختصاصی دستگاه‌های استانی

▪ و تسهیلات بانکی

تأمین خواهد شد. در جدول ۶۸، محل تأمین مالی هر یک از برنامه‌ها و پروژه‌های تعریف شده، به تفکیک نشان داده شده است. ملاحظه می‌شود محل تأمین مالی غالب طرح‌ها و پروژه‌ها بودجه استانی است.

جدول ۶۸. محل تأمین مالی برنامه‌ها و پروژه‌های صنعتی

ردیف	عنوان پروژه	دستگاه اجرایی	بودجه استانی	بودجه ملی	درآمد اختصاصی دستگاه‌های استانی	تسهیلات بانکی
1	تهیه طرح‌های تیپ توجیهی صنایع های تک و ارایه به متقاضیان	سازمان صنایع و معادن	*		*	
2	ایجاد صنایع نوین	سازمان صنایع و معادن	*		*	
3	تدوین اولویت‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری استان بر اساس مزیت‌های نسبی و رقابتی	سازمان صنایع و معادن	*			
4	تهیه طرح‌های تیپ بر اساس اولویت‌های سرمایه‌گذاری	سازمان صنایع و معادن	*		*	
5	برگزاری دوره‌های آموزشی برای اعضای سازمان	سازمان صنایع و معادن		*		
6	تشکیل سازمان نظام مهندسی در استان	سازمان صنایع و معادن	*			
7	برقراری نظام ارزیابی عملکرد و رتبه‌بندی شرکت‌ها به صورت سالیانه از سوی سازمان صنایع و معادن	سازمان صنایع و معادن	*			
8	برگزاری دوره‌های آموزشی نرم‌افزارهای تخصصی و الزام شرکت‌ها برای شرکت در این دوره‌ها	سازمان صنایع و معادن	*			
9	تدوین اولویت تحقیقاتی واحدهای صنعتی و معدنی	سازمان صنایع و معادن	*		*	
10	ایجاد آزمایشگاه مرجع برای تکمیل پروسه توسعه خوشه‌ها	سازمان صنایع و معادن		*		
11	اصلاح فرایندهای کاری در قسمتی از فرایندهای تولید طرح‌های کوچک و متوسط	سازمان صنایع و معادن				*
34	اجباری ساختن طی دوره آموزشی آشنایی با مقررات کلیه ادارات توسط شرکت‌های فنی و مهندسی توسط استانداری	سازمان صنایع و معادن	*			
12	اجرا و تکمیل پروژه‌های پتانسیل‌یابی در شهرستان‌های مستعد استان شامل شهرستان‌های طارم، ماهنشان و زنجان	سازمان صنایع و معادن		*		
13	برگزاری دوره‌های آموزشی برای مشاوران	سازمان گسترش و نوسازی صنایع				*
14	برگزاری سمینارها و همایش‌های توجیهی برای واحدها	سازمان گسترش و نوسازی صنایع				*
15	برگزاری دوره‌های مدیریتی	سازمان گسترش و نوسازی صنایع				*
16	تأمین تسهیلات برای بهسازی و نوسازی خطوط تولید	سازمان گسترش و نوسازی صنایع				*
17	برگزاری دوره‌های آموزشی برای کارشناسان و مشاوران	سازمان گسترش و نوسازی صنایع				*
18	اجرای طرح تحقیقاتی برای شناسایی قوانین و مقررات بازدارنده و ارایه پیشنهاد اصلاح	سازمان گسترش و نوسازی صنایع				*
19	شبکه‌سازی صنایع کوچک	شرکت شهرک‌های صنعتی		*		
20	تکمیل مطالعات شناسایی و اولویت‌بندی خوشه‌ها بر اساس	شرکت شهرک‌های		*		

				صنعتی	استانداردهای موجود	
22		*		استانداردی	استقرار نظام ارزیابی عملکرد و مدل‌های تشویقی متناسب با عملکرد کاری	
23		*		استانداردی	برقراری سیستم‌های مدیریتی نو	
24		*		استانداردی	آموزش و بهسازی نیروی انسانی	
25	*	*		سازمان بازرگانی	برگزاری دوره‌های آموزشی برای مدیران	
26		*		اتاق بازرگانی	اعزام نمایندگان شرکت‌های فنی و مهندسی به همایش‌های خارج از کشور از طریق اتاق بازرگانی	
27		*		شرکت شهرک‌های صنعتی	توسعه امکانات و زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود در تمامی شهرک‌های صنعتی	
28		*		شرکت شهرک‌های صنعتی	ایجاد واحد کسب و کار در شهرک صنعتی زنجان، ابهر و خرمدره	
29		*		شرکت شهرک‌های صنعتی	ایجاد شهرک صنعتی سرمایه‌گذار خارجی	
31		*		سازمان محیط زیست	برگزاری همایش‌های زیست محیطی	
32	منبع مالی نیاز ندارد			استانداردی	برگزاری همایش برای مدیران بانک‌های عامل استانی با حضور مقامات عالی کشور	
33	منبع مالی نیاز ندارد			استانداردی	حضور انجمن خدمات فنی و مهندسی در جلسات کارگروه امور اقتصاد و تولید	
35	منبع مالی نیاز ندارد			استانداردی	حضور و همکاری با شرکت‌های بزرگ پیمانکاری فنی و مهندسی در خارج از کشور	
36		*		دانشگاه	تدوین ظرفیت پذیرش کارآموزی در دانشگاه‌ها	
37		*		دانشگاه	برگزاری بازدیدهای دانشجویی از واحدهای صنعتی	
38		*	*	دانشگاه	ایجاد پارک صنعتی در زنجان و ابهر	
39		*		سازمان صنایع و معادن و دانشگاه	حمایت از پایان‌نامه‌ها تحصیلی	
30	منبع مالی نیاز ندارد			سازمان صنایع و معادن و جهاد و بازرگانی	برگزاری همایش برای مدیران ارشد استان با حضور مقامات عالی کشوری	
21	*	*		سازمان صنایع و معادن و شهرک‌های صنعتی	تکمیل زنجیره خوشه‌های صنعتی با هدایت سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در صنایع مورد نیاز	
40	*			بانک‌های استان	تکمیل طرح‌های صنایع پایین دستی صنایع بزرگ استان (صنعت برق)	
41	*			کلیه ارگان‌های دولتی	هدایت مجریان طرح‌های نیمه تمام فاق توجیه اقتصادی به جهت تکمیل با توجه به اولویت‌های سرمایه‌گذاری	
42	منبع مالی نیاز ندارد			کلیه ارگان‌های دولتی	واگذاری امور وظایف تصدی‌گری دستگاه‌های ذیربط به شرکت‌های فنی و مهندسی	
43	منبع مالی نیاز ندارد			کلیه ارگان‌های دولتی	الزام تأیید انجمن برای طرح‌های قابل ارایه به سازمان	
44	منبع مالی نیاز ندارد			کلیه ارگان‌های دولتی	تشکیل جلسات برای روان‌سازی سیستم اداری دستگاه‌های اجرایی مرتبط با سرمایه‌گذاری (امور اراضی، محیط زیست، منابع طبیعی و...)	
45	منبع مالی نیاز ندارد			کلیه ارگان‌های دولتی	ایجاد الزام به ارایه طرح‌های توجیهی توسط شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی مورد تأیید استان	
46	*			کلیه ارگان‌های دولتی	جذب و حمایت از طرح‌های اولویت‌دار بر اساس مزیت صادراتی در قالب طرح آمایش صنعتی و معدنی	

مأخذ: سند برنامه راهبردی بخش صنعت و معدن استان زنجان، ۱۳۸۹

۱۲- تعهدات دستگاه برای تسهیل ایجاد اشتغال و توسعه سرمایه‌گذاری در بخش‌های خصوصی و تعاونی

در این بند به ارایه برخی تعهدات دستگاه در حوزه‌های کمک‌های فنی، آموزش، بازاریابی، تسهیلات بانکی، معافیت‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاران، خصوصی‌سازی، ساده‌سازی مقررات، مبارزه با فساد اداری، پروژه‌های سرمایه‌گذاری، جلب سرمایه‌گذاری خارجی و وضع ضوابط استاندارد می‌پردازیم.

مجموعه فعالیت‌هایی که در چارچوب این محورها صورت می‌گیرد، موجب افزایش اشتغال و انجام سرمایه‌گذاری در طول برنامه پنجم خواهد شد.

۱۲-۱- کمک‌های فنی

- سرمایه‌گذاری و تشویق صنعتگران به استفاده از تکنولوژی‌های جدید
- سرمایه‌گذاری در جایگزینی ماشین آلات به منظور بهسازی و بازسازی ظرفیت‌های تولیدی موجود
- جذب، تطبیق، اصلاح، نوآوری و توسعه فناوری
- افزایش توانمندی‌های استان در زمینه خدمات فنی و مهندسی
- تهیه طرح‌های با فناوری بالا در صنایع استان
- ارایه آگاهی‌های لازم از پیشرفت‌های تکنولوژیک روز دنیا به صنعتگران
- تلاش در جهت ایجاد صنایع نوین
- بازسازی و نوسازی خطوط تولید
- ایجاد مرکز توسعه کارآفرینی جهت ایجاد ارتباط بین بنگاه‌های کوچک و شرکت‌های فنی و مهندسی
- ایجاد ظرفیت خدمات فنی و مهندسی در تمامی شهرستان‌ها

۱۲-۲- آموزش

- ارایه برنامه‌های کوتاه مدت و بلندمدت در خصوص برگزاری دوره‌های آموزشی برای مدیران، کارشناسان و کارگران صنعتی
- برگزاری دوره آموزشی ویژه مدیران تحقیق و توسعه واحدهای تولیدی صنعتی
- گذراندن دوره «مدیریت تحقیق و توسعه واحدهای تولیدی» توسط مسئول مرکز تحقیق و توسعه

- ایجاد ارتباط موثر و مداوم میان دانشگاه و صنعت
- برگزاری جلسات، نشست‌ها، سمینارها، کارگاه‌های آموزشی و همایش جهت ارایه آموزش‌های تکمیلی برای واحدهای صنعتی
- برگزاری دوره‌های شیوه‌های نوین مدیریت برای مدیران کارخانه‌ها
- برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی متناسب با نیازهای کارشناسان و دست‌اندرکاران صنعت
- اجرای طرح کارورزی برای اعضای نظام مهندسی

۱۲-۳- بازاریابی

- برگزاری نمایشگاه دستاوردها و توانمندی‌های صنعتی استان در داخل و خارج از کشور
- شرکت در نمایشگاه‌های خارجی و عرضه محصولات صنعتی استان در آنها
- استفاده از تکنولوژی‌های روز دنیا جهت کاهش قیمت تمام شده و رقابتی ساختن تولید محصولات صنعتی
- استفاده از ابزارهای تبلیغاتی نوین

۱۲-۴- تخصیص تسهیلات بانکی ارزان قیمت به پروژه‌های بخش خصوصی

- تأمین اعتبار کسری سرمایه‌گذاری جهت تجهیز صنایع و معادن در حال بهره‌برداری اولویت‌دار
- ارایه تسهیلات برای ایجاد دفتر مشاوره خدمات فنی و مهندسی

۱۲-۵- معافیت‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاران

- بخشودگی قسمتی از هزینه‌های انتفاع از تأسیسات برای واحدهایی که زودتر از زمان پرداخت اقساط خود به بهره‌برداری می‌رسند.

۱۲-۶- خصوصی سازی

- واگذاری امور و وظایف تصدی‌گری دستگاه‌های ذیربط به شرکت‌های فنی و مهندسی
- واگذاری امور چاپ و تکثیر، نظافت و باغبانی سازمان صنایع به بخش خصوصی

۷-۱۲- ساده‌سازی مقررات و تشریفات اداری

- اتخاذ رویه یکسان به منظور هدفمند ساختن سرمایه‌گذاری بر مبنای مزیت‌های استان با رویکرد توسعه صادرات و فناوری‌های پیشرفته
- اصلاح فرایندهای اداری جهت راه‌اندازی فعالیتهای صنعتی با همکاری تمامی دستگاه‌های مربوطه
- تشکیل جلسات برای روان‌سازی سیستم اداری دستگاه‌های اجرایی مرتبط با سرمایه‌گذاری مانند اداره امور اراضی، محیط زیست، سازمان آب و فاضلاب و...

۸-۱۲- مبارزه با فساد اداری

- تهیه گزارش ماهانه از مجوزهای صادره و خلاصه گزارش عملکرد مراکز تحقیق و توسعه واحدهای تولیدی استان
- بازدید از بخش‌های تحقیق و توسعه واحدهای تولیدی استان

۹-۱۲- سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیر بنایی

- ایجاد خطوط ارتباطی مناسب در جهت فراهم ساختن دسترسی راحت‌تر به مناطق صنعتی و انتقال مواد اولیه، کالا و محصولات به نقاط مختلف
- سرمایه‌گذاری در بهینه‌سازی مصرف انرژی
- ارائه خدمات مورد نیاز صنعتگران مانند آب، برق، تلفن و خطوط گاز

۱۰-۱۲- سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مکمل

- سرمایه‌گذاری در فناوری اطلاعات (IT)
- استفاده مطلوب از ضایعات و بازیافت آن، جمع‌آوری، جداسازی و فراوری ضایعات

۱۱-۱۲- ترویج سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی

- پرداخت نقد و اقساط هزینه‌های انتفاع از تأسیسات
- ایجاد شهرک‌های صنعتی برای سرمایه‌گذاران خارجی

- برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی صنایع و معادن جهت جذب سرمایه‌گذاران خارجی
- حضور و همکاری با شرکت‌های بزرگ پیمانکاری فنی و مهندسی در خارج از کشور و تلاش جهت ترغیب آنان به سرمایه‌گذاری در استان

۱۲-۱۲- وضع استاندارد برای محصولات

- انجام آزمون بر روی نمونه‌های وارده به آزمایشگاه‌های اداره کل
- انجام بازدید از واحدهای تولیدی
- نمونه‌برداری از واحدهای تولیدی و مراکز عرضه
- کنترل وسایل سنجش (نگهداری، تعمیرات، کالیبره)
- صدور و تمدید پروانه علامت استاندارد برای واحدهای مشمول استانداردهای اجباری و تشویقی
- ارائه آموزش تخصصی مسئولین کنترل کیفیت واحدهای تولیدی
- آموزش و ترویج استاندارد
- اجباری ساختن محصولات تولیدی طبق ضوابط استاندارد
- برقراری نظام ارزیابی عملکرد و رتبه‌بندی شرکت‌ها

➤ جمع‌بندی

آمارهایی که در بخش‌های مختلف گزارش بدان‌ها اشاره شد، نشان می‌دهد که بخش صنعت استان در دوره ۱۳۷۹-۱۳۸۶ عملکرد قابل قبولی داشته و رشد آن بیش از متوسط رشد کشور بوده است. با توجه به اینکه بخش صنعت محور توسعه استان قرار گرفته و زیرساخت‌های لازم برای توسعه این بخش مهیا شده، طبق برآوردهای مشاور استانی انتظار می‌رود با رفع موانع عمده سرمایه‌گذاری صنعتی (شامل زمین‌های دارای معارض و تسهیلات بانکی) رشد این بخش ۱۳.۲ درصد باشد و سهم آن از اقتصاد استان به ۲۱.۲ درصد برسد.

با این رویکرد در ادامه اقدامات گوناگونی که سازمان صنایع و معادن و نیز دیگر نهادهای مرتبط مانند اتاق بازرگانی، صنایع و معادن استان می‌توانند با اعمال آنها در افزایش اشتغال و سرمایه‌گذاری سهمیم باشد، در قالب بسته‌های سیاستی ارائه شده است:

• بسته سیاستی ۱. توسعه شبکه ریلی در درون استان

طرح مسأله: شهرستان‌های زنجان، ابهر و خرمدره در مسیر راه‌آهن سراسری قرار دارند و سایر شهرستان‌های استان دسترسی ندارند. اما نه شهرستان‌های گروه اول و نه شهرستان‌های گروه دوم از این مزیت بهره‌مند نیستند چرا که شبکه ریلی در پهنه استان توسعه نیافته است و حتی شهرک‌های صنعتی استان به شبکه ریلی متصل نیستند و همین امر استفاده از مزیت مذکور را غیر اقتصادی، بلکه غیر ممکن نموده است.

شرح سیاست: جهت استفاده از راه‌آهن سراسری و توسعه حمل و نقل کم هزینه ریلی باید مراکز تولید استان و از جمله شهرک‌های صنعتی در اسرع وقت به راه‌آهن دسترسی پیدا نمایند.

اقدامات:

- ✓ برنامه‌ریزی برای توسعه شبکه ریلی در پهنه استان
- ✓ اتصال شهرک‌های صنعتی فعال استان به شبکه ریلی (در ۳ شهرستان زنجان، ابهر و خرمدره)
- ✓ ایجاد بارانداز برای امکان بارگیری قطار در شهرستان‌های خرمدره و ابهر
- ✓ ایجاد ارتباط ریلی در مسیر سلطانیه - قیدار - کبودر آهنگ و سلطانیه - قیدار - بیجار برای متصل نمودن استان زنجان به استان‌های همدان و کردستان
- دستگاه مجری: اداره کل راه و ترابری استان
- دستگاه‌های همکار: استانداری، شرکت شهرک‌های صنعتی استان و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن استان

• بسته سیاستی ۲. تسهیل ارتباطات الکترونیکی و دیجیتالی در استان

طرح مسأله: دسترسی صاحبان کسب و کار از جمله در مراکز تولیدی و شهرک‌های صنعتی استان زنجان به تلفن ثابت و همراه از متوسط کشور پایین‌تر است و لازم است به طور کلی دسترسی این استان به مخابرات تقویت شود. همچنین ضریب نفوذ اینترنت در استان در وضعیت میانی کشور قرار دارد و سرعت اینترنت بسیار محدود است و همین امر باعث دشوار شدن الکترونیکی کردن امور، استفاده از اتوماسیون اداری، صدور مجوزهای الکترونیک و تجارت الکترونیک می‌شود.

شرح سیاست: مخابرات باید مأموریت پیدا کند تا نسبت به افزایش پوشش تلفن ثابت و همراه و همچنین افزایش سرعت اینترنت و تقویت زیرساخت‌های مرتبط اقدام نماید.

اقدامات:

- ✓ تهیه نقشه GIS پوشش تلفن ثابت و همراه
 - ✓ اتصال شهرک‌های صنعتی به تلفن ثابت تا انتهای سال اول برنامه پنجم
 - ✓ مذاکره با اپراتورهای تلفن همراه جهت افزایش پوشش شبکه
 - ✓ ایجاد زیرساخت‌های لازم برای افزایش ضریب نفوذ و سرعت اینترنت
- دستگاه مجری:** شرکت مخابرات استان
- دستگاه‌های همکار:** شرکت شهرک‌های صنعتی استان، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی استانداری

• بسته سیاستی ۳. افزایش منابع مالی از طریق جذب نهادهای مالی و شرکت‌های بزرگ

طرح مسأله: بر اساس پیمایش فضای کسب و کار، کمبود منابع مالی از موانع اصلی کسب و کار در استان زنجان است.

شرح سیاست: برای افزایش منابع مالی در استان می‌توان از نهادهای بزرگ مالی کشور جهت حضور در استان دعوت به عمل آورد. برای جذب نهادهای بزرگ مالی کشور مانند سازمان تأمین اجتماعی و شرکت‌های سرمایه‌گذاری وابسته به بانک‌ها و صندوق‌های بازنشستگی باید فرآیندهای اداری خاصی طراحی گردد. همچنین سازمان امور مالیاتی برای مؤدیان بزرگ مالیاتی دفتر ویژه‌ای در تهران تأسیس کرده است که امور مالیاتی شرکت‌های بزرگ را با سرعت بیشتری انجام می‌دهد، می‌توان نهاد ویژه‌ای برای ارتباط و جذب نهادهای مالی در استان تأسیس نمود.

اقدامات:

- ✓ تأسیس دفتر ارتباط با نهادهای مالی کشور و برنامه‌ریزی برای جذب شرکت‌های بزرگ
 - ✓ تسهیل فرآیندهای صدور مجوز برای نهادهای مالی کشور در قالب یک پنجره واحد
- دستگاه مجری:** سازمان امور اقتصادی و دارایی (مرکز خدمات سرمایه‌گذاری)
- دستگاه‌های همکار:** اداره کل تأمین اجتماعی استان، شورای بانک‌های استان، شورای بیمه‌های استان، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن استان و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

• بسته سیاستی ۴. اطلاع‌رسانی در خصوص ظرفیت بازار

طرح مسأله: گاهی مسئولان یا فعالان کسب و کار اعتراض می‌کنند که در فلان صنعت با وجود اشباع بازار مجوز فعالیت اعطا می‌شود و توصیه اکید ایشان محدود کردن مجوز فعالیت با توجه به ظرفیت بازار است و همین امر از دلایل دشوار شدن فرآیند اخذ مجوز و انحصاری شدن بازارها است.

شرح سیاست: وظیفه دستگاه حاکمیتی اطلاع‌رسانی در خصوص ظرفیت بازار است نه منوط کردن مجوز به وجود ظرفیت. سیاست پیشنهادی آن است که اصل بر وجود مجوز فعالیت باشد و وظیفه دستگاه حاکمیتی اطلاع‌رسانی روزآمد راجع به تعداد تولیدکنندگان، ظرفیت تولید ایشان و تحولات بازار مربوطه باشد.

اقدامات:

- ✓ ارزیابی مستمر ظرفیت بازار
- ✓ ارائه اطلاعات روزآمد در خصوص تولید بالفعل بازار
- ✓ آزاد کردن ورود به بازارهای مربوط به فعالیت‌های خارج از صدر اصل ۴۴
- دستگاه مجری: سازمان امور اقتصادی و دارایی (مرکز خدمات سرمایه‌گذاری استان)
- دستگاه‌های همکار: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان، سازمان جهاد کشاورزی استان، سازمان آموزش و پرورش استان و سایر دستگاه‌های صادرکننده مجوز

• بسته سیاستی ۵. اصلاح نظام ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی

طرح مسأله: بهبود محیط کسبو کار در گرو کارآمدی دستگاه‌های اجرایی استان است. در این راستا از سال ۱۳۸۱ نظام ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی به تصویب هیئت دولت رسید و دستگاه‌ها سالانه ارزیابی شدند و به دستگاه‌های برتر در جشنواره شهید رجایی جوایزی اعطا گردید ولی در عمل چندان اثربخش نبود.

شرح سیاست: اصلاح رویه ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی به دو شیوه: یکی کاهش تعداد دستگاه‌ها و شاخص‌ها و دیگری مشارکت بخش خصوصی در ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی.

اقدامات:

- ✓ محدود نمودن ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی به دستگاه‌های اقتصادی شامل سازمان امور مالیاتی، شهرداری، دادگستری و شبکه بانکی.
- ✓ مشارکت دادن اتاق بازرگانی، صنایع و معادن استان در ارزیابی عملکرد
- دستگاه مجری: معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

دستگاه همکار: اتاق بازرگانی و صنایع و معادن استان زنجان

• بسته سیاستی ۶. توسعه مشاغل خانگی

طرح مسأله: کشاورزی و روستانشینی وجه غالب فعالیت و زندگی در چهار شهرستان استان است. بسیاری از محصولات تولیدی این مردم به دلیل عدم دسترسی به صنایع تبدیلی یا از بین می‌رود و یا با قیمت پایین به فروش می‌رسد.

شرح سیاست: توسعه مشاغل خانگی بالاخص در ارتباط با محصولات تولیدی روستاییان.

اقدامات:

- ✓ آموزش فرآوری مقدماتی و تبدیل محصولات کشاورزی به محصولات مصرفی جدید (نظیر تبدیل سیر به ترشی و زیتون به روغن زیتون و انار به رب انار)
- ✓ برقراری پیوند میان کارخانه‌های بزرگ و مشاغل خانگی (نظیر استانداردسازی و بسته بندی محصولات کشاورزان و باغداران در کارخانه‌های بزرگ یا ایجاد خانه‌های دام جهت تأمین بهداشت و استانداردهای محصولات دامی)
- ✓ اعطای تسهیلات قرض الحسنه به صاحبان مشاغل خانگی مطابق بند ۶ از ماده ۷ قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی
- ✓ ایجاد برند (نام تجاری) برای طیفی از تولیدکنندگان خانگی با استانداردهای مشخص
- ✓ در نظر گرفتن مکان‌های خاص (نظیر بازارهای روز و بازارهای محلی شهرداری) برای عرضه مستقیم محصولات خانگی
- ✓ اعطای کمک‌های فنی و آموزشی در راستای برقراری زنجیره تولید و ارزش در صنایع کوچک و خانگی
- ✓ شناسایی نیازهای تولیدی که متناسب با صنایع کوچک یا خانگی می‌باشد.

دستگاه مجری: اداره کل کار، تعاون و رفاه اجتماعی استان

دستگاه همکار: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان، سازمان جهاد کشاورزی استان، شهرداری‌های استان و کمیته

امداد امام خمینی (ره)

• بسته سیاستی ۷. آموزش روش‌های نوین بسته‌بندی و بازاریابی محصولات

طرح مسأله: بسته‌بندی نامناسب و بازاریابی ضعیف از جمله دلایل پایین بودن بهره‌وری در کشاورزی و صنعت است و موجب انتقال بخشی از ارزش افزوده ایشان به واسطه‌ها و دلالان است.

شرح سیاست: لازم است بسته‌بندی‌های مناسب محصولات کشاورزی و حتی صنعتی آموزش داده شود تا سهم بیشتری از قیمت فروش به تولیدکننده برسد. علاوه بر این، نحوه بازاریابی و شیوه‌های بازار رسانی امری است که بسیاری از تولیدکنندگان کشاورزی و صنعتی در مورد آن دچار مشکل هستند و نیاز به آموزش دارند.

اقدامات:

✓ تهیه بسته‌های آموزشی متنوع در خصوص بسته‌بندی مناسب محصولات

✓ تهیه بسته‌های آموزشی متنوع در خصوص روش‌های مناسب بازاریابی

دستگاه مجری: سازمان جهاد کشاورزی استان

دستگاه همکار: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

• بسته سیاستی ۸. تحکیم رابطه صنعت و دانشگاه

طرح مسأله: یکی از مشکلات صنعت عدم دسترسی به نیروی انسانی متخصص، متناسب با نیازهای تولید، است و یکی از مشکلات دانش‌آموختگان جذب نشدن در واحدهای تولید خصوصی و ورود به بازار کار دولتی است.

شرح سیاست: باید با اتخاذ تدابیری پیوند دانشگاه و صنعت را تحکیم نمود. در این راستا نیز طی سال‌های گوناگون موضوعات مورد نیاز مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. بر این اساس می‌توان از تحقیقات متعددی در اینجا نام برد. بطور مثال ساخت قطعات اپتو مکانیکی، ساخت درب تلسکوپ، عملیات آرایش و پولیش قطعات ریخته‌گری، طراحی و ساخت پابلوت صافی شنی کند، طراحی و ساخت دستگاه کلریناتور و ... از جمله تحقیقاتی است که توسط پارک علم و فناوری به انجام رسیده است. موارد زیر می‌تواند در توسعه این سیاست مفید واقع شود.

اقدامات:

✓ حمایت از اختراعات و نوآوری‌ها و تجاری سازی نتایج تحقیقات در چارچوب قانون «حمایت از شرکت‌ها و

مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات» مصوب ۵ آبان ۱۳۸۹

✓ حمایت مالی از تحقیقات و پایان‌نامه‌های کاربردی دانشگاهی در قالب بودجه‌های تحقیق و توسعه

✓ برگزاری نشست مشترک میان دانشگاهیان و صاحبان کسب و کار با هدف شناسایی نیازهای بازار کار

✓ انعقاد تفاهم نامه و قرارداد همکاری بین مراکز دانشگاهی و بنگاه‌های اقتصادی استان

دستگاه مجری: اتاق بازرگانی و صنایع و معادن استان زنجان

دستگاه همکار: دانشگاه‌های استان زنجان، پارک علم و فناوری زنجان، بنیاد توسعه کارآفرینی و تعاون استان.

• بسته سیاستی ۹. طرح‌های کوچک اشتغالزا و زودبازده

طرح مسأله: در استان زنجان امکان توسعه مشاغل زودبازده و کوچک در زمینه‌های مختلف کشاورزی، ماهیگیری، صنعت و ... وجود دارد و گزارش عملکرد طرح‌های زودبازده نیز نشان می‌دهد که استان زنجان در این زمینه عملکرد موفق‌تری داشته است. لذا توجه به این قبیل مشاغل می‌تواند زمینه توسعه فرصت‌های شغلی را مهیا نماید.

شرح سیاست: شناسایی و ترویج مشاغل کوچک، زودبازده و مورد نیاز استان با این ملاحظه توصیه می‌شود که در فرآیند اعطای تسهیلات و تشخیص فعالیت‌های دارای توجیه اقتصادی دقت عمل بیشتری به خرج داده شود.

اقدامات:

- ✓ توجه ویژه به ارزیابی‌های فنی و اقتصادی طرح‌های پیشنهادی توسط بانک‌های عامل برای تخصیص تسهیلات
- ✓ مشارکت و نظارت بانک‌ها در روند تخصیص و مصرف تسهیلات
- ✓ برنامه‌ریزی جهاد کشاورزی استان جهت شناسایی و ترویج طرح‌های کوچک اشتغالزای مزیت دار
- ✓ برنامه‌ریزی سازمان صنعت، معدن و تجارت استان جهت شناسایی و ترویج طرح‌های کوچک مرتبط با معادن سرب و روی استان

- ✓ تدوین برنامه برای توسعه خوشه‌های صنعتی توسط سازمان صنعت، معدن و تجارت استان

دستگاه مجری: اداره کل کار، تعاون و رفاه اجتماعی استان

دستگاه همکار: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان، سازمان جهاد کشاورزی استان، شورای بانک‌های استان،

معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

• بسته سیاستی ۱۰. تسهیل فرآیند جستجوی شغلی و تدوین اطلاعات بازار کار

طرح مسأله: در مواقع متعددی مشاهده شده است که کارفرمایان به دنبال نیروی کار هستند ولی پیدا نمی‌کنند و صاحبان نیروی کار به دنبال شغل هستند ولی ناکام. لذا باید ساز و کارهایی جهت اطلاع‌رسانی بازار کار و تسهیل فرآیند کاربایی اتخاذ گردد.

شرح سیاست: تهیه و تدوین اطلاعات بازار کار شامل نیازهای تخصصی کارفرمایان و اطلاعات طبقه‌بندی شده بیکاران (شامل تخصص، تحصیلات، سن، جنس و نظایر آن)

اقدامات:

- ✓ طراحی و راه‌اندازی نظام جامع اطلاعات بازار کار
 - ✓ فراهم‌سازی بانک اطلاعات نیازهای بازار کار برحسب شاخص‌های مهارت، توانمندی، جنسیت، سن و...
 - ✓ استمرار و گسترش فعالیت مراکز کاریابی خصوصی به ویژه در مناطقی که فاقد چنین مراکزی است.
 - ✓ گسترش و توسعه همکاری بین مراکز کاریابی با مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای جهت برگزاری دوره‌های آموزشی
- منطبق با نیاز بازار کار برای کارجویان فاقد مهارت
- دستگاه مجری:** اداره کل کار، تعاون و رفاه اجتماعی استان
- دستگاه همکار:** اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن استان

• بسته سیاستی ۱۱. بهبود روابط کار در سطح استان

طرح مسأله: عموم شاخص‌های کمی محیط کسب و کار در استان زنجان وضعیت مناسبی ندارند. همانطور که گفته شد از نظر هر چهار شاخص مرتبط با این موضوع وضعیت استان از متوسط کشور بدتر است. یکی از این شاخص‌ها شکایات مطرح شده علیه سازمان تأمین اجتماعی است که رتبه استان در کشور ۲۱ است. در حال حاضر اعتراضات کارفرمایان علیه سازمان تأمین اجتماعی در همین سازمان بررسی می‌شود و در صورتی که کارفرما نسبت به آرای صادره اعتراض داشته باشد باید به دادگاه یا دیوان عدالت اداری مراجعه کند.

شرح سیاست: برای بهبود این شاخص پیشنهاد می‌شود در استانداری، «شورای حل اختلاف سازمان تأمین اجتماعی و کارفرمایان» راه‌اندازی شود. شورای حل اختلاف می‌تواند در تسریع و تسهیل در رسیدگی مؤثر باشد. این شورای حل اختلاف همچنین می‌تواند به اختلاف میان کارفرمایان و شهرداری و سایر دستگاه‌های اجرایی رسیدگی کند. علل اختلافات میان کارگران و کارفرمایان باید مورد بررسی قرار گیرد و راهکارهای مناسب ارایه شود.

اقدامات:

- ✓ تشکیل شورای حل اختلاف سازمان تأمین اجتماعی و کارفرمایان
 - ✓ رعایت استقلال مرجع حل اختلاف از طرفین دعوا در سازماندهی شورای حل اختلاف
- دستگاه مجری:** معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی

دستگاه‌های همکار: اداره کل کار، تعاون و رفاه اجتماعی استان، اداره کل تأمین اجتماعی استان و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن استان

• **بسته سیاستی ۱۲. مشارکت کارفرمایان در تدوین و اجرای آموزش‌های فنی و حرفه‌ای**

طرح مسأله: آموزش‌های فنی و حرفه‌ای راهی کوتاه‌تر برای تأمین نیازهای تخصصی بازار کار است. با این حال، این دوره‌ها به صورت رویه درآمده و کمتر متناسب با نیازهای بازار کار مورد بازنگری قرار می‌گیرند.

شرح سیاست: کارفرمایان استان باید در تدوین و اجرای دوره‌های فنی و حرفه‌ای مشارکت فعال داشته باشند تا بتوانند نیازهای خود و مهارت‌های شناسایی شده جدید را در دوره‌ها بگنجانند.

اقدامات:

- ✓ بازنگری در دوره‌های فنی و حرفه‌ای متناسب با نیاز کارفرمایان
- ✓ مشارکت فعال کارفرمایان در شورای آموزشی مربوط در اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان
- ✓ مشارکت اتاق بازرگانی و صنایع و معادن در ساماندهی و اطلاع‌رسانی نیازهای بازار کار

دستگاه مجری: اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان

دستگاه همکار: اتاق بازرگانی و صنایع و معادن استان

• **بسته سیاستی ۱۳. توسعه آموزش عالی با محوریت تخصص‌های مورد نیاز صاحبان کسب و کار**

طرح مسأله: طی سال‌های اخیر آموزش عالی رشد چشم‌گیری در استان داشته و توانسته است سرریز دانشجویان دانشگاه‌های تهران را به خود جذب کند، اما در تأمین نیاز بازار کار زنجان چندان موفق نبوده است. با اینکه برای مثال، اصلاح نهال و بذر نیاز مهم کشاورزی در استان است عمده رشته‌های آموزشی معطوف به رشته‌های علوم انسانی است که نیاز به امکانات آموزشی زیادی ندارد.

شرح سیاست: توسعه آموزش عالی با توجه به مزیت‌های موجود در شهرستان‌های استان مورد نظر است.

اقدامات:

- ✓ شناسایی تخصص‌های مورد نیاز شهرستان‌های استان در رشته فعالیت‌های مختلف
- ✓ ایجاد قطب‌های آموزشی در مراکز آموزش عالی موجود با تأکید بر نیازهای آموزشی و تخصصی بازار کار

- ✓ حمایت مالی از قطب‌های آموزشی از محل اعتبارات آموزش عالی
- ✓ پشتیبانی از شرکت‌های دانش بنیانی که در زمینه پاسخگویی به نیازهای شهرستان‌های استان فعالیت می‌کنند، با رعایت قانون «حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات» مصوب ۵ آبان ۱۳۸۹

- ✓ مشارکت اتاق بازرگانی و صنایع و معادن در شناسایی نیازهای تخصصی بازار کار
- دستگاه مجری:** آموزش عالی استان
- دستگاه همکار:** معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن استان
- جدول زیر نیز نقش و وظایف هر یک از دستگاه‌های ذیربط در اجرای سیاست‌ها و تحقق اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در فعالیتهای صنعتی استان را نشان می‌دهد.

جدول ۶۹. تعیین نقش و وظایف هر یک از دستگاه‌های ذیربط در اجرای سیاست‌ها و تحقق اهداف توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری در استان

هدف	سیاست	اقدامات	دستگاه مجری	دستگاه‌های همکار
	اصلاح نظام توزیع و عرضه محصول	توسعه سردخانه‌ها در شهرستان‌هایی که محصول نوبرانه ندارند	سازمان صنعت، معدن و تجارت استان	خانه کشاورز استان، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و سازمان تعاون روستایی استان
		پیگیری جهت دریافت غرفه عرضه محصولات برای کشاورزان استان در شهر تهران		
		احداث میادین میوه و تره بار در شهرستان‌هایی که فاقد این امکان هستند		
		برقراری ارتباط بین قیمت تولیدکننده و مصرف‌کننده از طریق ایجاد کد رهگیری		
ارتقای فناوری	تحکیم رابطه صنعت و دانشگاه	حمایت از اختراعات و نوآوری‌ها و تجاری سازی نتایج تحقیقات در چارچوب قانون «حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات» مصوب ۵ آبان ۱۳۸۹	اتاق بازرگانی و صنایع و معادن استان زنجان	دانشگاه‌های استان زنجان، پارک علم و فناوری زنجان، بنیاد توسعه کارآفرینی و تعاون استان زنجان
		حمایت مالی از تحقیقات و پایان‌نامه‌های کاربردی دانشگاهی در قالب بودجه‌های تحقیق و توسعه		
		برگزاری نشست مشترک میان دانشگاهیان و صاحبان کسب و کار با هدف شناسایی نیازهای بازار کار		
		انعقاد تفاهم نامه و قرارداد همکاری بین مراکز دانشگاهی و بنگاه‌های اقتصادی استان		

مأخذ: مطالعات مشاور استانی

با این ملاحظات، در این سند رشد اقتصادی استان در سال‌های برنامه پنجم توسعه ۸.۲ درصد و رشد بخش صنعت ۱۳.۲ درصد هدفگذاری شده است. این نرخ رشد با هدف بیکاری در استان تطابق دارد و برای رسیدن به بیکاری ۷ درصد در سال پایانی برنامه کفایت می‌کند.

جدول ۷۰. پیش‌بینی ارزش افزوده و رشد اقتصادی در دوران برنامه پنجم توسعه (میلیارد ریال - درصد)

ردیف	شرح	برآورد ارزش افزوده سال ۱۳۸۹ به قیمت ثابت ۱۳۸۶	ارزش افزوده سالانه در برنامه پنجم					نرخ سالانه
			۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۱	صنعت	5211.0	5898.8	6677.4	7558.9	8556.6	9686.1	13.2
۲	کل اقتصاد	27397.5	30314	33560.7	37177.2	41207.5	45701.3	8.22

مأخذ: محاسبات مشاور استانی